FEMEEA de pe LUMEA CEALALTĂ

Această substanţă vitală să fie oare ectoplasmă?

Intâmplarea povestită aci e reală sau imaginară?

Oricare ar fi răspunsul însă, se vor găsi mulţi cititori cari să scrie autorului acestei nuvele, spre a afla unde pot găsi acum pe „Femeea de pe lumea cealaltă".

Nu ştiu prin ce întâmplare — să spun fatalitate? — m'am hotărit să-mi petrec vacanţa în Scoţia. O astfel de hotărire dovedeşte că, pentru motive personale, de ordin sentimental, ţineam cu orice preţ, să fug de amalgamul monden al Vichy-ului sau Deauville-ului.

Voiam să călătoresc singur şi să văd pământuri noi, în nădejdea vagă de a-mi presăra viaţa cu aventuri neaşteptate.

Inverness! Mai inainte ca trenul să fi avut timpul să pornească, îmi veni în minte silueta neuitată a lordului Gilbert Morisson, un gentleman înalt şi elegant, pe care-l întâlnisem, cu doi ani în urmă, la St-Jean-de Luz. Ne cunoscusem pe terenul de golf.

Lordul Gilbert Morisson, care trecuse de cincizeci de ani, îmi arătase o deosebită simpatie. Venise în Franţa ca să-şi aline şi el unele suferinţe morale. Imi vorbise deseori despre copilăria, pe care şi-o petrecuse într'un castel din Scoţia. Două amintiri triste îl îndepărtaseră de ţara natală: moartea aproape simultană a mamei sale — pentru care avea o afecţie deosebită şi a tinerei lui soţii de a cărei moarte timpurie nu se putea mângâia.

Aceste două femei îi înfrumuseţaseră viaţa. Necontenit, Morisson le regreta, fără nădejdea de-a le uita vreodată.

Iată însă că amândoui făcurăm cunoştinţă cu o tânără şi frumoasă femeie a cărei înfăţişare ciudată provocase în mine o puternică pasiune.

Poate că eram prea tânăr, ca să pot inspira încredere Lolei Marquez. Cu toate eforturile pe care le-am făcut ca să-i reţin atenţia şi în ciuda tuturor iluziilor mele Lola îşi arăta tot mai mult preferinţa pentru lordul Gilbert Morisson.

Alături de ea, nemângâiatul scoţian găsi alinarea suferinţelor sale morale. La sfârşitul vacanţei, plecară împreună. Când ne luarăm rămas bun, lordul îmi mărturisi că va încerca o existenţă nouă, în tovărăşia Lolei, care primise să-i fie soţie. Mai adăogase apoi:

— Dacă ne vizitezi ţara, vino să ne vezi. Vei fi bine venit!...

Uitasem — e drept — de această invitaţie cordială.

Un şuerat răguşit anunţa plecarea trenului. Mi-am luat repede valiza şi pardesiul şi, dintr'o săritură, am ajuns pe peron. O neînvinsă curiozitate mă împingea să revăd pe Lola şi pe soţul ei. Mai înainte de-a avea timpul să regret gestul meu spontan, lanţul de vagoane dispăruse...

* * *

Proprietatea seniorală a lordului Gilbert Morrison domina un podiş pustiu. O alee dreaptă, cu arbori seculari, deschidea drumul spre castel.

Un grilaj heraldic interzicea trecătorilor intrarea pe acea alee. Vizita mea fu anunţată de dăngănitul grav al unui clopot.

Dar nimeni nu veni să-mi deschidă. Am aşteptat astfel câteva minute, închipuindu-mi că stăpânii castelului lipsiau şi mă pregătiam să sun din nou, când spre marea mea nedumerire, văzui poarta cea greoaie deschizându-se singură. Scârţâitul broaştei fu urmat de îndepărtarea barelor de fier. Şovăii o clipă, înainte de-a face un pas. Poarta era acum dată de perete. După ce mă hotării să intru în parc, ea se închise, încetişor, în urma mea.

Să mă fi impresionat tăcerea şi sălbăticia ţinutului? Avui, brusc, senzaţia fizică a prezenţei une făpturi invizibile, alături de mine. Cum să explic, prin cuvinte, umbra, acea resfrângere de lumină, care se afla în faţa mea, pe aleea castelului?

Noaptea se coborîse deabinelea. Trecusem de mult de vârsta la care mă lăsam turburat de ora nedesluşită când ziua ce ia sfârşişt, se îngroapă în neantul eternităţii.

Ingrijorat totuş, urcai, cu teamă, treptele scării ce ducea la intrarea principală a castelului.

Deodată, uşa cea mare, din faţa mea, se deschise şi se închise cu o preciziune uimitoare care-mi arăta că lordul Gilbert Morisson prevăzuse reşedinţa sa cu o instalaţie electrică perfectă.

Intr'adevăr, o lampă se aprinse deasupra capului meu, fără să văd vre-un servitor. Am rămas nemişcat şi voiam tocmai să deschid gura când o altă uşă, din stânga mea, se deschise tot în chip misterios. Păşii intrigat intr'acolo; era un salon în care lămpile se aprinseră tot automat.

După zece minute lordul apăru în prag. Prezenţa lui — o mărturisesc — mă făcu să prind puţin curaj.

Gilbert Morissen îmbătrânise. Tâmplele lui, aproape albe, accentuau cu putere distincţia aristocraticelor sale trăsături. Păru foarte surprins că mă vedea şi nu-mi întinse mâna decât după vre-o câteva secunde.

Cu voce tărăgănată, schimbată oarecum, şi care trăda o bucurie sinceră, lordul mă întâmpină cu multă căldură.

— Vizita d-tale înseamnă o mare fericire. Te rog să-mi îngădui să-ţi ofer ospitalitatea.

După ce ne strânserăm mâinile, cu afecţie, întrebai:

— Dar Lady Morisson? Sper că e bine?!

El se gândi o clipă, mai înainte de a-mi răspunde:

— Da... mulţumesc. Se prea poate să n'o vezi însă. Multe scuze din partea ei. Vom cina numai noi doi.

Cu cât scoţianul vorbia, cu atât mă încredinţam că atitudinea lui nu era de fel firească. Fui cuprins chiar de o indispoziţie nedesluşită, din pricina privirii lui fixe şi a frazelor pe care le rostia pe ton uniform.

Spre a-mi justifica vizita, începui să-i vorbesc despre amintirile noastre şi nu ştiam cum să-i ascund decepţia de-a n'o vedea pe Lola. Lordul Gilbert Morisson mă asculta fără să încerce însă să-mi răspundă. Monologul meu nu luă, astfel, sfârşit, decât în clipa când trecurăm la masă.

Invitaţia fusese făcută de o uşă care se deschisese singură, în tăcere, ca toate celelalte. Găzduitorul meu şopti:

— Poţi să ne serveşti!

Fu cu neputinţă să-mi dau seamă cui se adresă acest ordin.

Intr'o sufragerie încăpătoare, decorată cu lemn sculptat, pe care şedeau agăţate tăvi grele de argint şi covoare scumpe, am văzut două tacâmuri aşezate, faţă în faţă, pe o masă lungă de stejar masiv.

Chiar mai înainte de-a începe să mănânc, m'am simţit cuprins de-o mare plictiseală. Tot timpul vorbisem aproape singur. Am vrut, apoi, în mai multe rânduri, să-l întreb pe lord care erau motivele absenţei soţiei sale şi n'am îndrăznit s-o fac. In acele clipe chiar, eram martor al celui mai inexplicabil fenomen, la care a putut să ia parte, cândva, un om.

Văzui deplasându-se în aer, între uşă şi masă un castron cu supă, ce părea susţinut de o creatură nevăzută. Lordul Gilbert nici nu mişca, nici nu spunea nimic. Era, desigur, obicinuit cu acest spectacol.

Castronul se îndrepta spre mine. Eram gata să scot un strigăt de groază şi să-mi părăsesc scaunul cu un salt, când vasul rămase nemişcat în apropierea mea. Atunci văzui cum o lingură de pe masă se ridică singură, sări în castron şi se goli, de trei ori, în farfuria mea.

In urmă, cele două obiecte trecură singure pe dinaintea lordului Gilbert, care fu servit în acelaş chip.

Cum nu mai eram în stare să mă mai mişc, acesta mă întrebă:

— N'ai poftă de mâncare?

Indiferenţa lui îmi insuflă mult sânge rece şi începui atunci să sorb din supa, care era foarte gustoasă.

Dar surprizele nu se terminară aci.

Cu tot amorul meu propriu şi în ciuda voinţei mele, de-a nu mă arăta fricos, faţă de lordul Gilbert care era, desigur, un inventator genial, simţii ghiaţa groazei cuprinzându-mă până 'n măduva spinării, atunci când asistai la felul enigmatic cum fură servite şi celelalte feluri.

Farfuriile şi tacâmurile noastre fură înlocuite cu altele noui. Le văzui dispărând, ridicându-se de pe masă, sau aşezându-se, fără nici o intervenţie perceptibilă cu ochii, urechile sau mâinile. In faţa unei asemeni realităţi copleşitoare, mintea mi se oprise în loc.

Cu tot aerul de indiferenţă lordul Morrisson părea că savurează, flegmatic, spaima ce-mi prilejuise. Nu îndrăzniam să-i pun întrebări, dar aşteptam nerăbdător să-mi dea, singur, explicaţiile pe care eram îndrituit să le pretind.

De mult încetasem de-a mai vorbi şi lordul tot nu părea să fi băgat de seamă acest lucru.

La desert, Morrisson dădu ordin:

— Kate, ne vei servi ceaiul şi lichiourile în sala de fumat.

Cui putea fi adresat acest ordin?

Ne aflam doar singuri, amândoi, între cei patru pereţi ai sufrageriei. Nu mai aveam nici curajul de-a mai face vre-un gest, de teamă să nu mă lovesc de fantoma care nu înceta să ia şi să aducă obiectele ce se perindau la masă.

Cu un zâmbet, de politeţă, lordul Gilbert îmi zise:

— Am fost serviţi cu stângăcie, dar ce vrei?! Kate a îmbătrânit... Trebue s'o iertăm...

El adăugă apoi:

— Să trecem în fumoar. Te voi prezenta mamei mele şi celei dintâi lady Morrisson.

Punerea în scenă nelipsită de fantezie la care fusesem martor, îmi prilejuise mai puţină nelinişte decât ultimele cuvinte ale lordului Morrisson. El voia să mă recomande mamei şi primei sale soţii care, amândouă, muriseră cu vre-o câţiva ani în urmă.

Omul acela era sau un nebun, sau un demon. Mai palid decât ceara şi cu mâinile scuturate de-un tremur groaznic, bolborosii:

— Lord Gilbert...

Privirea sa, fixă, mă înţepeni locului.

— Vino! exclamă el.

L'am urmat străbătând galeriile castelului pustiu şi tăcut, am pătruns într'o încăpere mare, luminată cu discreţie de două sfeşnice cu mai multe braţe. Aspectul acelui salon era mortuar. Deşi temperatura nu era de loc scăzută, câteva vreascuri se consumau în cămin.

Lordul Gilbert făcu semn spre un fotoliu:

— Ia loc, te rog. Kate îţi va aduce îndată ceaiul... Intre timp îmi voi reculege forţele creerului...

Morrisson se întoarse cu spatele spre cămin şi astfel, nu-i mai putui deosebi expresia feţei.

Deodată în tăcerea înfricoşătoare, ce părea însufleţită de viaţa unei alte lumi, uşa se deschise din nou făcând loc unei tăvi pe care se aflau patru ceşti, un ceainic, două pahare de lichior şi o sticlă cu whisky. Tava se aşeză singură pe o masă rotundă, aproape de mine.

Eram cumva jucăria vreunei sugestii? Incepui să mă gândesc la isprăvile fachirilor şi la fenomenele inexplicabile ale hipnotismului. Imi reamintii şi de inelul lui Gyges, care îngăduia celui ce-l purta, să se facă invizibil, pentru toată lumea înconjurătoare.

Ca să-mi desmorţesc puţin nervii, sorbii două ceşti de ceaiu. Trecu un sfert de oră. Lordul Gilbert se apropiă de mine, mă bătu pe umăr şi-mi făcu semn să mă ridic. Mă conduse spre un fotoliu neocupat, alături de cămin, unde, se înclină ceremonios.

— Dă-mi voe, mamă — spuse el — să-ţi prezint pe unul din cei mai buni prieteni...

Mă înclinai şi eu, fără voe.

— Mama e foarte măgulită de vizita d-tale, îmi spuse el. In fiecare seară vine şi lucrează alături de mine. Deşi în mormânt, ea îşi consacră timpul binefacerilor, tricotând haine călduroase, pentru săracii din oraş.

Aerul meu de neîncredere îl isbi puternic, fără să-l stingherească totuş.

— Priveşte! adaugă el.

Văzui atunci — şi's gata să pun jurământ că nu mint — un ghem de lână, aşezat pe podelele, care se desfăcea, încetul cu încetul, precum

și un tricou început, care creștea, ochi cu ochi, sub două croșete mânuite de degete pe care nu le puteam vedea.

Lordul Gilbert îmi mai spuse:

— Lady Morrisson e scuzabilă. E cam sălbatică. Singura ei pasiune e pianul. Iat-o cum stă în fața notelor.

Nedumerit, l-am întrebat:

— Mi-ai spus, dacă nu mă'nșel, că prima lady Morrisson a murit de o bună bucată de vreme?

— Sunt șaizeci și două de luni, în seara asta chiar.

— Atunci cum cântă la pian?

— Ascult-o te rog... E o muzicantă divină.

Clapele pianului împrăștiau acorduri tânguitoare, sunete stranii pe care nu le mai auzisem niciodată. Concertul acesta ideal, eterat, mă impresiona dincolo de orice margini. Simțiam cum forțele nervoase mă părăsiau.

Aproape de cămin, deasupra fotoliului, croșetele, suspendate în vând, continuau să tricoteze. Prăbușit într'un *chaise-longue*, lord Gilbert își ținea capul între mâini. Uitase de prezența mea, pesemne.

Groaza de-a nu înebuni mă readuse la realitate. Singur viu, în acea lume de spectre, mă sbuciumam să-mi păstrez mințile...

Deodată găsii, în fundul încăperii, o draperie neagră pe care o luasem, la început, drept perete. Ce se ascundea îndărătul acelei perdele funerare? Morrisson era sau un maniac sau un iluzionist și-am voit să mă conving.

M'am ridicat fără sgomot și am tras brusc, de un șnur. Un strigăt mi se înăbuși în gâtlej. In fața mea, pe un scaun, se afla Lola Marques, frumoasa Lola, a doua lady Morrisson. Lividă, cu pleoapele închise, aproape imaterializată, cu mâinile-i fine înțepenite pe genunchi, femeia aceea pe care o iubisem atât altădată, părea cu totul lipsită de viață.

Lola era căzută într'o stare adâncă de hipnoză.

— Ce faci!

Dându-și seamă de descoperirea mea, Morrisson se ridicase amenințător.

Eram gata să răspund la un eventual atac. Dar lordul se opri, mai mult desperat decât furios.

— Lord Gilbert, i-am spus eu, vreau să cunosc adevărul. Nu plec de-aci până nu-l aflu.

— De ce-ai venit? murmură el, abătut...

De ce te-ai strecurat într'o realitate, la care nu poți lua parte?

— Ce înseamnă această mistificare macabră?

Un sgomot de sticlărie spartă mă făcu să tresar. Cioburi de cristal se amestecau cu bucăți de zahăr, pe covorul gros.

— Vezi? Ai gonit-o pe Kathe, îmi spuse lordul. Nici n'a mai avut putere să țină tava în mână. Și pianul a tăcut.

— Dar cine e această Kathe și unde vezi d-ta pe prima lady Morrisson? N'o văd decât pe actuala, și încă într'o stare de plâns.

— Lola nu are nevoe de compătimire. Nu-i câtuș de puțin nenorocită. O întâmplare mi-a îngăduit să-mi dau seama că e un medium de-o sensibilitate ne mai văzută. Am avut, referitor la ea, multă corespondență cu câțiva membri ai „Institutului de cercetări psihice" din Londra și, în înțelegere cu ea, am procedat la unele experiențe. Am băgat astfel de seamă că în cursul somnului hipnotic, greutatea ei scădea la jumătate. Cei inițiați îmi explicară că Lola exterioriza „substanța ei vitală" care în timpul somnului, putea fi captată în folosul morților, cari roiesc în jurul nostru. Ispita era prea mare. Dac'aș încerca să redau viață, pentru câteva clipe măcar, ființelor dragi și dispărute? mi-am spus eu. Astfel am isbutit în încercarea mea, cu o ușurință nespusă. Atmosfera monotonă a serilor petrecute aci mă îmbiară să reînoiesc experiențele, care se făceau din ce în ce mai doveditoare. Din neant creeam acum trecutul, reînoind acest „altădată" care fu, pentru mine, cea mai fericită podoabă a vieții. Repede, mă descotorosii de servitori. Kathe, o servitoare credincioasă, moartă la adânci bătrâneți, în serviciul meu, le luă locul...

Arătând cu degetul spre Lola care-și continua somnul, el încheiă emoționat:

— Fără știrea ei, femeea aceasta a făcut din mine un zeu. Singură voința mea a fost în stare să distrugă groaznica operă a morții și întocmai cum Iisus a făcut cu Lazăr, tot așa am spus și eu celor trei femei: „Părăsiți-vă sicriele și întoarceți-vă acasă!"

— Prin urmare, strigai eu indignat, jertfești zilnic o creatură vie și frumoasă, pentru pornirile d-tale criminale?!...

— Nu puteam face altfel? Și pot fi oare considerat criminal, cu adevărat, fiindcă am chemat spiritele celor pe cari i-am iubit nebunește?

— Trezește-o! i-am ordonat eu, arătând cu mâna spre lady Morrisson.

Nenorocita Lola, sclava lordului despot, își veni încet-încet, în fire. Slăbiciunea ei era extremă și ședințele acelea îi sleiau puterile. Când deschise ochii, femeia mă fixă câteva minute, mai înainte de a-mi vorbi. Nedumerirea ei era mare văzându-mă alături de ea.

— D-ta?! îngână ea în sfârșit.

Prezența lordului Gilbert mă împiedică să-i pun întrebări. Morrisson îi explică sosirea mea neașteptată. Neavând nici o dispoziție să suport banalitățile unor flecăreli, fără interes, am rugat pe găzduitorul meu să mă conducă în camera pe care mi-o destinase.

Departe de mine gândul să adorm în acest cuib cu fantome. N'avui nici măcar curajul să sting lumina. Dorința de-a vedea din nou pe Lola îmi înfierbântă mințile și-mi imaginau mii și mii de planuri temerare, fără ca totuș să mă opresc la vreunul. Castelul îmi era aproape necunoscut și nici n'aveam convingerea că tânăra femee doarme într'o încăpere separată.

Teama și nehotărîrea mă frământară până în zori.

Deodată, câteva bătăi discrete în ușă mă făcură să tresar din pat. Nu îndrăzniam nici să mișc, nici să răspund; dar glasul Lolei goni repede groaza ce mă paralizase.

— Eu sunt! Eu sunt! Vreau să-ți vorbesc, îmi șopti ea, ca să nu fie auzită.

M'am îmbrăcat în grabă, ca s'o pot primi. Ea nu vru să intre în camera mea și de îndată ce deschisei ușa, îmi strânse mâinile, cu multă nervositate și mă împinse spre un mic salon nelocuit, ale cărui mobile înnotau în praf.

Lordul Gilbert, fără îndoială, nu ne putea auzi de-aci.

Intrevederea noastră fu scurtă și mișcătoare. Implorându-mă, Lola se aruncă la picioarele mele și înnecându-se în hohote de plâns, mă rugă s'o salvez. M'am hotărît repede.

După câteva mnute, Lola se întoarse cu o valiză. A mea era făcută. Pe dată mă simții cuprins de remușcări, la gândul că în schimbul încrederii ce-mi arătase, îi furam soția. Redus de-aci înainte la puteri omenești normale, îi va fi cu neputință să se mai mângâie, de pierderea Lolei, măc[...] cu prezența celor două femei moarte...

Deși sigur că eram urmăriți de lordul Gilbert, puturăm totuș ajunge la Londra, Newharen și de-aci în Franța, fără nici un obstacol. Mă temeam nespus de legile britanice și mai ales de nemai pomenita influență psihică, pe care lordul o avea asupra Lolei. Cu o simplă privire ar fi recucerit-o pentru totdeauna.

De-aci înainte, existența noastră se transformă într'o viață stranie, de nomazi.

Schimbam zilnic domiciliile, hărțuiți de frica de a fi descoperiți de Gilbert Morrisson și nici nu îndrăzneam să ieșim pe străzi.

Pentru a pune capăt călătoriilor noastre zilnice, propusei Lolei un ascunzisș. Moștenisem dela tatăl meu, o mică vilă la Quillebeuf, pe malul Senei. Aci își petrecuse el ultimile zile. Fusese pictor-amator și din respect pentru dorința lui, am lăsat atelierul în starea în care se găsia la ora morții lui.

Iată-ne, însfârșit instalați amândoi acolo și gustând câteva clipe liniștite. Toamna se apucase să bronzeze câmpiile înconjurătoare. Lola și cu mine începusem să ne cunoaștem puțin câte puțin. Această desvăluire a inimilor, această încredere născândă, alcătuesc cel mai superb preludiu al unei înțelegeri hotărîtoare...

Intr'o seară, pe când ne îndreptam fiecare spre camera noastră, luai mâinile Lolei și le strânsei cu putere într'ale mele. Privirile noastre se încrucișară cu o nemărginită tandrețe.

Am vrut să-i vorbesc. Deodată ochii Lolei s'au închis. Nările i se dilatară, fața ei luă un aspect cadaveric și degetele i se înțepeniră. Părea cu totul lipsită de viață. La început crezui că leșinase și primul meu gând fu să chem doctorul.

Chibzuind însă, remarcai că Lola de-acum, era aceeaș cu Lola ce-mi apăruse la Inverness, ascunsă în dosul perdelei funerare.

Ca atâtea multe suflete neliniștite, în timpul războiului m'am ocupat și eu cu științele oculte. Imi dădeam astfel seamă că, fără voe, dobândisem asupra Lolei aceeaș influență de care lordul Morrisson abuzase în chip atât de nedemn.

Eram singur cu Lola. Se așternuse noaptea. Din curiozitate, stinsei lampa. De ce m'am lăsat ispitit oare de această dorință blestemată?!

Incetul cu încetul, deosebii în întunericul încăperii, o licărire lividă. Era ceva ce se asemăna cu un voal fosforescent; „substanța vitală", de sigur, despre care-mi vorbise lordul Gilbert.

Pe semne că aș fi pus repede capăt experienței, dacă amorul meu propriu nu și-ar fi bătut joc de avertismentele conștiinței.

Camera în care ne aflam, servise, tatălui meu, de atelier. Gândul mi se opri deci la el. Se scurseră câteva ore, apoi un zgomot ușor și surd îmi scutură auzul. A doua zi găsii pe piedestal o pânză albă care în ajun nu se afla acolo.

* * *

Fără voia mea, țineam ședințe în fiecare seară. Nopți tragice de remușcări, groază și bucurie nemărginită.

Tatăl meu, deși mort, trăia alături de mine. Cu toate că era invizibil, își manifesta prezența în chipurile cele mai doveditoare

El picta, pe pânză, portretul Lolei, cufundată într'o imobilitate hipnotică.

Voim să comunic cu el, l-am rugat să-mi scrie pe o hârtie tot ce-avea să-mi spue mai interesant.

Nu obținui decât răspunsuri vagi: „...In eter..." sau „sunt fericit..." Intr'o zi, l-am întrebat dacă există Dumnezeu. El îmi răspunse „Pentru sufletul tău, dacă e curat! Te simți demn de el?" (1).

Intr'o dimineață, remarcai o mandolină agățată pe peretele unei camere, dela primul etaj, unde nu intrasem niciodată. Imi adusei astfel aminte că una din surorile mele, moartă acum zece ani, de febră tifoidă, locuise, acolo, câteva luni. Am dus instrumentul muzical în atelier și chiar în aceeaș seară, reînviată prin puterea voinței mele, soră-mea își manifestă prezența, ca și prima lady Morrisson, în castelul său din Scoția.

Nu puteam să ascund adevărul, Lolei. Implorând-o să mă părăsească, ea se împotrivi cu tristeță. La mine, sau în altă parte, știa ce destin o paște.

* * *

Astfel, mă închinai, încetul cu încetul, obiceiului care făcuse din Morrisson tovarășul spectrelor din Inverness.

Fugiam de ființele vii. Renunțând să mă mai întorc la Paris, mi-am neglijat lucrările și am prins gustul neantului, pasionându-mă după el, întocmai cum te înflăcărezi după opium sau morfină.

Din fericire, îmi mai rămase atâta minte, ca să pot măsura prăpastia în care mă afundam vertiginios.

Am scris în cele din urmă lui Gilbert Morrisson, arătându-i unde m'am ascuns. El era singurul care mai putea să mă smulgă din brațele înfricoșetoarei pasiuni, ce mă condamnase să traesc doar în mijlocul dispăruților.

* * *

Sunt două luni de când am primit o scrisoare din Scoția. Un intendent mi-a răspuns că lordul Morrisson a plecat în America, unde-și petrece convalescența, după o „suferință îndelungată", de care s'a vindecat.

Cunosc bine această suferință căci sunt, zilnic, prada ei. Pe Morrisson eu l-am salvat. Pe mine cine mă scapă?

Aștept, rând pe rând, crepusculul și noaptea, cu o nerăbdare plină de ură. O duc pe Lola în atelier și o adorm. N'o iubesc. Ea nu-i pentru mine decât materia dureroasă, de unde extrag viața, pe care o dau celor cari nu mai sunt.

In sunetele melancolice ale unei mandoline ce vibrează sub degete invizibile, tatăl meu continuă să picteze.

Am reînsuflețit pe cei cari-mi fură scumpi. Ce altceva mai pot cere? Vreau să evadez din acest infern. De nu, înebunesc.

Cine vrea să-mi vie în ajutor!

Cine are curajul să mi-o smulgă pe Lola?

Dacă public azi această povestire, o fac pentru a chema în ajutorul meu pe toți cari mă vor citi.

Cine primește să mă scape de „Femeia de pe lumea cealaltă".

Ajutor! Ajutor!

JEAN DE LÉTRAZ

In românește de GEORGES TEDDY

1) Aceste comunicări, foarte vagi, sunt totuș riguros autentice.

O invențiune SENZAȚIONALĂ
PUTEM AUZI CU MÂINILE?

E posibil să „auzim" cu mâinile ? Desigur că nu. Funcțiunile celor cinci simțuri nu pot fi înlocuite între ele și pipăitul nu poate ține locul văzului, nici al auzului. Totuș, vederea ne permite să citim, avantaj foarte prețios în deosebi pentru surzii, cari comunică numai pe calea aceasta, cu lumea din afară.

Cei cari se preocupă de soarta acestor infirmi, au mers însă și mai departe. Ei s'au întrebat anume dacă vibrațiile directe ale vocii n'ar face posibilă un soi de „lectură" *prin pipăit*, ceeace-ar îngădui surdo-muților să urmărească direct o convorbire. Un savant german, profesorul Lindner, de la Institutul Heincke din Lipsca — unul din cele mai vechi așezăminte europene pentru educarea surdomuților — și-a închinat viața pentru înfăptuirea acestui desiderat. Rezultatele obținute până acum de d. Lindner apar extrem de interesante.

TEATRU DE PĂPUȘI PENTRU SURDO-MUȚI

Copiii ascultă cu ajutorul undelor electrice dialogurile personagiilor

Intr'adevăr, dacă acest fel de educație, începe din copilărie, sunt deajuns 6—7 ani, pentru ca o persoană să poată „citi sunetele", cu ajutorul pipăitului.

UNDA SONORĂ MATERIALIZATĂ SUB DEGETE

Să vedem în ce constă problema. Vom pricepe astfel mai ușor funcționarea aparatelor Lindner.

Vibrația sonoră cea mai simplă, care nu poate fi descompusă în alte elemente, este aceea a unui diapazon. Unda sonoră emisă de un diapazon se numește „armonică". Diagrama, care reprezintă grafic această armonică, are exact aceeaș înfățișare ca a unei unde hertziane întreținute, folosită în transmisiunile de radio.

Un sunet complex, cum ar fi de ex. emisiunea unei vocale, a unui diftong, a unei silabe oarecare, prin vocea omenească, are, dimpotrivă, o diagramă cu un traseu complicat, și este absolut caracteristică. Un specialist al științei fonetice poate, recunoaște, *numai după forma unei asemenea diagrame*, care este sunetul pronunțat.

Profesorul Lindner cere tinerilor surdomuți, pe care-i educă la institutul său din Lipsca, exact acelaș „tour de force", adresându-se însă de astă dată nu simțului vederei, ci facultății lor tactile. El realizează această delicată operație prin *materializarea undei* sonore amplificate.

Primele sale încercări datează din 1908. Fotografia alăturată reprezintă dispozitivul ce-l folosia în acest scop, dispozitiv pe care-l întrebuințează încă și astăzi, alături de un nou procedeu, mult mai rațional, bazat pe o aplicație a electricității. Iată și principiul de funcționare al aparatului:

O membrană lată are în centrul ei un vârf ascuțit. Vorbind destul de tare în fața membranei, aceasta imprimă vârfului o serie de vibrații, ce caracterizează silabele succesive rostite, precum și timbrul vocei, care le-a pronunțat. Acesta este de fapt principiul înregistrării fonografice. Intr'adevăr, e suficient să învârtim un cilindru dintr'o materie plastică în contact cu vârful, pentru a înregistra vibrațiile menționate într'un șănțuleț fin ondulat. Dacă așezăm acum degetul arătător pe vârful care vibrează, ne-am substituit cilindrului înregistrător. E vorba să executăm deci „operația" cilindrului și tot atât de bine ca el, adică să recunoaștem în trecerea lor diferitele sunete. Dacă ajungem la acest rezultat, nimic mai ușor — cu puțină atenție — decât să recunoaștem și înțelesul vorbelor, după ordinea lor. Simțul auditiv nu face în definitiv altceva, interpretând vibrațiile timpanului.

APARATUL PENTRU SURDO-MUȚI

Procedeul descris, cel mai simplu din toate, cel mai mecanic, și care înlocuește un om printr'un fonograf, nu este însă și cel mai bun. Aceasta întrucât însuș organul pipăitului, cel mai grosolan din cele cinci simțuri, cuprinde mult mai multe facultăți de sinteză, decât cel mai perfect mecanism. Profesorul, ținând un copil în brațe, apasă mâna acestuia pe o placă: suportul cutiei ce înregistrează sunetele. Vibrațiile instrumentului se propagă în mobilă, fără a-și pierde caracterele distinctive, astfel ca mâna aplicată întreagă pe lemn, primește pe toată întinderea ei impresiile ondulației sonore. In timp ce profesorul vorbește, elevul privește într'o oglindă înclinată mișcările buzelor acestuia. Această interpretare auxiliară cu ajutorul văzului îl ajută să identifice mai bine sunetele, cari defilează sub mâna lui. Se știe că un punct important din educația surdo-muților constă tocmai în înțelegerea unei convorbiri, numai după simpla vedere a mișcărilor buzelor celor cari vorbesc.

După o serie de lecțiuni de felul acesta, practicate cu toată răbdarea și începute încă din 1908, elevii profesorului Lindner au ajuns să poată realiza operația de transpunere, atât de grea, care li se cerea. Se vorbia în fața membranei și fără ajutorul oglinzii ei, scriau fraza pronunțată.

Acest dispozitiv, oricât ar fi de original și interesant din punct de vedere educativ, nu putea să aibe un mare viitor practic, deoarece obliga pe fiecare elev să-și transporte cu el o cutie voluminoasă și deci incomodă.

Dece o cutie voluminoasă și nu o simplă diafragmă de fonograf? Pentrucă vibrațiile sonore, pentru a deveni sensibile la pipăit, trebue să aibe o amplitudine mult mai mare, decât aceea cu care ne mulțumim la înregistrarea fonografică. Problema se prezintă astfel sub adevăratul ei aspect, ea se reduce la o chestiune de *amplificare* fidelă, care să nu deformeze diagrama reprezentativă a silabelor.

INTERVENȚIA AMPLIFICĂRII ELECTRICE

O asemenea amplificare fără deformații putem s'o producem astăzi și pe altă cale decât aceea a unor cutii mari de rezonanță. O întâlnim zilnic la difuzoarele de radio și gramofon electric.

Amplificarea electrică a deschis un orizont nou cercetărilor profesorului Lindner. El și-a dat seama că în cazul său, n'avea nici un înțeles să folosească amplificarea sunetului, cu ajutorul lămpei cu 3 electrozi, pentru a acționa un haut-parleur și nici chiar pentru a face să vibreze *mecanic* o membrană, pe care mai logic era să-i facă pe aceștia *să simtă direct variațiile curentului electric*.

Din moment ce, grație lămpilor de radio, dispunem după voie de *intensitatea* și *tensiunea* curentului „electro-sonor" folosit pentru amplificare, nimic mai ușor decât să aducem aceste două însușiri ale curentului în asemenea condițiuni, ca să impresioneze electric, *prin simpla atingere*, mâinele elevilor.

Nici omul — și probabil nici vreun alt animal vertebrat — n'are un „simț electric" propriu zis. Electricitatea acționează asupra fibrelor mușchiulare prin intermediul nervilor sensitivi, ca în faimoasa experiență a lui Galvani, cu broasca jupuită. Se știe că aceasta execută o serie de contracțiuni, numai prin aplicarea unui slab curent electric de la o pilă. Abatele Nollet a procedat mai brutal, când, după cererea lui Ludovic XV, a format un lanț din'tr'o companie de soldați francezi și a făcut să treacă un fior

unanim dealungul acestui lanţ, de oameni, prin descărcarea unei maşini electrostatice. Provocase astfel o descărcare oscilantă de „înaltă frecvenţă", datorită unei scântei electrice, întocmai ca Hertz, care mai târziu cu două veacuri producea pe aceeaş cale primele unde electrice.

Un elev surdo-mut, care ascultă cu mâinile.

In cazul nostru însă, avem a face cu unde „muzicale", sau de „joasă frecvenţă", al căror număr de vibraţii pe secundă este suficient de redus ca să ne poată impresiona simţul auzului. Dozajul curentului electric suficient pentru a impresiona organismul nostru, fără a-l incomoda, nu cere decât oarecari dibueli.

Profesorul Lindner dă elevilor săi să ţină cu toată mâna, doi electrozi cilindrici, destul de voluminoşi după ce mâna le-a fost umezită înainte. Curentul electrosonor este produs atunci de-un microfon şi întărit într'un amplificator special.

Când elevii auditori sunt în număr suficient se formează un lanţ întocmai ca acel al soldaţilor lui Ludovic XV.

Aşezaţi în faţa unei scene, copiii împreună cu profesorul lor, asistă la dialoguri care sunt totdeauna imprimate pe o bandă de hârtie, ce se desfăşoară concomitent în faţa lor. In chipul acesta, lecţia devine amuzantă şi elevii au posibiltatea să-şi controleze impresiile lor tactile, comparându-le cu textul înscris.

VIITORUL METODEI LINDNER

Mecanismul sufletesc al metodei Lidner utilizând electricitatea, interesează mai puţin simţul pipăitului decât acel muşcular. Adevăratul suport al senzaţiei electro-sonore este un circuit profund, compus din muşchii şi nervii din partea superioară a corpului. Rezultă deci că problema care se pune auditorului surd este exact invers — deşi de aceeaş natură — aceleia pe care o rezolvă un virtuoz muzician.

Virtuozul, când se aşează *întâia oară* la pian, vrea să reconstitue sunetele muzicale, cu ajutorul gesturilor muzicale. El face aceste gesturi, mai întâi *raţionând* deplin conştient de mişcările lui şi de senzaţiile muşchiulare corespunzătoare. Apoi, pe măsură ce progresează, aceste mişcări devin instinctive şi gesturile ajung cu timpul inconştiente: simple mişcări reflexe. Aşa de ex. Beethoven, deşi surd, cânta sonatele sale pe care nu le mai auzia *cu urechea*, ci numai reportându-şi conştiinţa la mimica gesturilor lui de executant.

Ceeace profesorul Lindner cere în definitiv elevilor săi este să imite pe Beethoven în această privinţă, adică să interpreteze senzaţiile muşchiulare, subtile şi variate, pe care le provoacă într'însul curentul electrosonor.

Şi astfel, printr'o educaţie răbdătoare, ajunge să-i aducă la o „înţelegere" a senzaţiei sonore.

In special, elevii săi cari învaţă „să vorbească" — acesta este încă un punct din educaţia surdomuţilor — dobândesc o facultate incomparabilă a noţiunei de accent şi ritm.

Este incontestabil că metoda lui Lindner deschide orizonturi nebănuite şi pline de făgăduinţe acelor nenorocite făpturi pentru care nu există lumea auzului. R.

Ce nu ştie toată lumea

CHINEZUL INCORNORAT DE... NATURĂ

Capul chinezului Fu-Chiang este decorat cu două coarne în lugime de câte 30 cm.

CEA MAI MARE MARCĂ POŞTALĂ DIN LUME

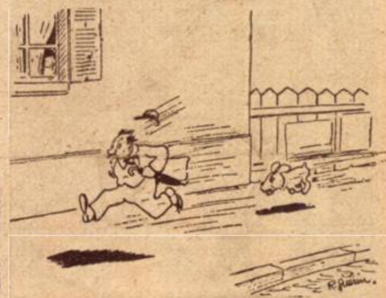

Cea mai mare marcă poştală din lume a fost emisă în 1913, în China, şi are o lungime de 20 de cm. şi o lăţime de 12 cm., adică dimensiunile unui plic obicinuit.

SAREA CA MONEDĂ IN ETIOPIA

Sarea cristalizată se întrebuinţează ca monedă în Etiopia. Dacă etiopianul întâlneşte un prieten, îi dă să lingă o bucată de sare monedă; iar dacă vrea să aibe mărunţiş, nu se duce pe la vecini să schimbe, ci rupe bucata de sare în bucăţele mai mici.

Javra dracului!... şi când te gândeşti că deabia m'am înscris la Societatea pentru protecţia animalelor.

CIUDĂŢENII ALE NATURII

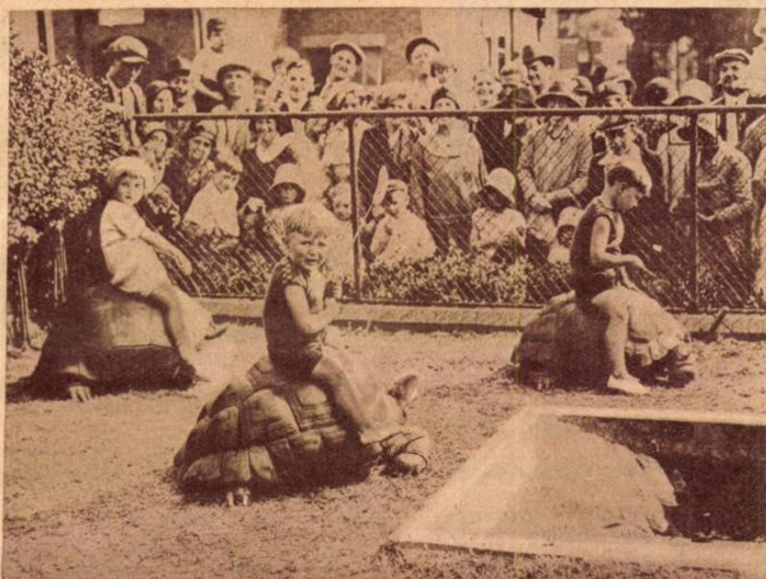

Trandafirul din Jeriho se rostogoleşte dela sine prin pustiu, până ce dă de un loc în care se găseşte apă.

Albina îşi mişcă aripile de două până la trei mii de ori pe secundă.

Şi broaştele ţestoase îşi au derby-ul lor

In grădina zoologică din Londra s'a organizat o întrecere originală între nişte broaşte ţestoase uriaşe. Spre a determina nişte creaturi inferioare cum sunt broaştele ţestoase, să se preteze la o cursă de asemenea natură, li s'a ţinut, în faţa botului o banană.

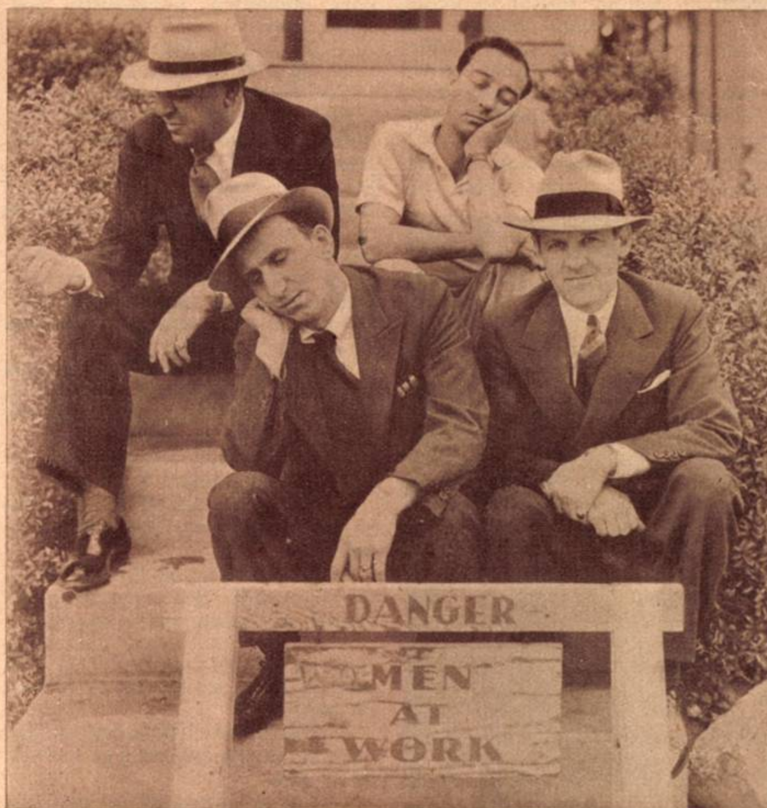

Bucuriile vilegiaturei

Vara, in timpul lunilor călduroase, de vacanță, omul își uită necazurile. Precupările serioase și obositoare sunt amânate pentru timpul de iarnă și conveniențele sunt parțial eliminate din viața de fiece zi.

Așa se face că fotograful a putut fixa aceste două atitudini: pe Ion Pribeabu la Constanța, și un grup de vizitatoare ale unor stațiuni balneare din Germania, care-și petrec ziua toată în costum de bae, își iau masa în această toaletă și sunt servite de chelnerițe îmbrăcate tot atât de sumar. Aspectul e destul de amuzant.

Ce-a văzut trimisul nostru special la Holywood

Corespondentul nostru, din Los Angeles, dorind să ne trimeată un reportaj asupra activității din vara aceasta, la Hollywood, s'a deplasat până acolo, cu gândul să facă o anchetă.

In loc de reportaj el ne-a trimis această fotografie, fără alte comentarii. Vedem aci figuri proeminente ale ecranului american într'o dulce somnolență, după ce-au avut grija să se ferească de indiscreți, afișând — cu humorul lor caracteristic — anunciul următor „Pericol, oameni cari lucrează!"

44.170 SAU TRAGEDIA UNUI ANONIM

— | — Un caz pasionant de moarte civilă — | —

Iți simți capul încercuit într'o menghinea uriașă. Gândurile se învârtesc straniu, în zvâcniri apropiate demenței. Și'n noaptea opacă, fără de capăt, pașii nu mai pot înainta și te prăbușești sleit de vlagă pe parapetul universal al inconștienței.

Cu senzațiile acestea porți adeseori în tine viziunea tragică a răsboiului. Prăpădul lăsat în urmă nu-și va închide rănile decât odată cu dispariția celor cari au trăit sub zilele lui.

Un epilog al marelui răsboi agită acum lumea intelectuală și nu mai puțin marea massă a Italiei. Dar să reconstituim complexul eveniment, care a stârnit atâta durere, ură și curiozitate mai ales.

In Aprilie 1926 a fost găsit pe străzile Turinului un individ într'un hal de nemaipomenită mizerie. Cum se numește, de unde vine, ce țintă are, au fost întrebări zadarnice puse de către autorități. Nenorocitul își pierduse memoria. In ochii de un calm morbid, citiai efortul disperat al unei zadarnice reîntoarceri spre trecut. Insfârșit a fost predat ospiciului din Collegno, fără ca să i se poată stabili identitatea.

Și desigur că soarta acestui om nici n'ar fi fost cunoscută, dacă n'ar fi atras în lanțul complicat al acestei tragedii umane o femee, aparținând uneia din cele mai de seamă familii din Verona.

Iulia Cannella avea douăzeci și trei de ani în 1915, când soțul ei, unul din cei mai distinși profesori ai Seminarului din Verona, a plecat în răsboi. Rănit într'una din luptele, de pe câmpiile Macedoniei și dispărut apoi fără urmă, căpitanul Canella era socotit ca mort, de către toată lumea afară de soția lui, care printr'un ciudat instinct continua să-și crească cei doi copii, în credința că „tatăl" se va reîntoarce.

Intr'o zi, o gazetă îi aduce vestea că în ospiciul din Collegno se află un om fără nume — 44170 — a cărei fotografie — de-o isbitoare asemănare cu soțul dispărut — îi dă nădejdea și convingerea regăsirii.

Cine poate descrie, bucuria nespusă a femeii, care recunoaște în omul fără identitate pe bărbatul mult așteptat. Vocea, privirea, gesturile, nimic nu-i tulbură credința că într'adevăr nu se înșeală. Prietenii confirmă ceeace sufletul recunoscuse. Il aduce acasă. Memoria pare că-i revine uneori. Iși aduce aminte de-o mulțime de lucruri dragi — pe care poate le-a auzit dela alții — spun astăzi adversarii. Ce fericită e acum d-na Canella, că și-a reclădit însfârșit căminul. Dar se pare că fiecare dragoste mare trebue să ascundă o ciudată tragedie.

In viața plină de înțelegere dintre cei doi soți, apare intervenția surprinzătoare a unei familii — Bruneri — care susține că omul din Collegno nu e altul decât tipograful Mario Bruneri — un hoț evadat din pușcărie. Tovarășii de muncă, oameni simpli — vin și-l recunosc. Fratele și soția deasemenea. Numai mama lui Bruneri tace. Atitudinea ei pare justificată. Aparent preferă să-și renege fiul, pentru a-l lăsa să trăiască în pace și fericire ca profesor Canella — decât să-l înfunde din nou între zidurile închisorii. Atitudinea acestei femei este în orice caz admirabilă.

Dar câtă ură, câtă îndârjire în soția tipografului! Ea e cea care mărturisește că nu poate avea liniște până când cel care a părăsit-o ca un ticălos, nu va deveni iarăș un număr în marea massă a osândiților. Justiția, presa, sunt întărâtate cu noui destăinuiri, cu noui amănunte de senzație. Presupusul profesor Canella asistă la tot acest vârtej cu o stăpânire de sine surprinzătoare. Nu recunoaște pe nimeni din adversari și nu vrea altceva decât să fie lăsat lângă soția lui, cu care în decurs de patru ani de conviețuire are doi copii. Ca într'o tragedie antică — Julia Canella își strigă desnădejdea și cu nici un chip nu se poate împăca cu gândul că omul, pe care-l iubește, e un înșelător. Acela care a știut să-i redeștepte toate fibrele dragostei nu poate fi un proletar deghizat sub masca unui profesor. Ce genial actor trebue să fie în acest caz omul simplu, care a îmbrăcat haina unei vieți necunoscute lui până atunci. Insuși apărătorul, marele penalist Carnelatti îi spune: Dacă d-ta ești într'adevăr Bruneri, atunci îți putem fi elevi...

Justiția însă a fost neîndurătoare și pentru a treia oară, Inalta Curte de Apel pronunță verdictul de recunoaștere a lui Mario Bruneri — lucrătorul osândit — redându-i starea civilă a acestuia.

Disperarea soției dacă nu a reușit să clintească justiția oarbă, în neîndurarea ei a isbutit totuși să miște o mână de suflete, care recunoscând sau nu pe Canella sau Bruneri, înțeleg totuș că aici lupta se dă între dragoste și ură — aceea a Brunerilor cari nu au alt scop decât să distrugă fericirea înșelătoare sau nu, a două ființe.

Cine știe dacă nu vor reuși Caneliștii, al căror număr se înmulțește pe zi ce trece să scuture paragrafele neîndurătoare ale justiției, pentru fericirea unei femei care iubește. X.

Suflete schilodite

O problemă importantă a cărei nerezolvare imediată îşi aduce micul ei aport la înăsprirea crizei morale în care ne sbatem cu atâta îndârjire. Străbateţi centrul unui mare oraş. La fiecare pas prin hoteluri, cafenele, baruri, restaurante întâlneşti minori salariaţi îndeplinind servicii jignitoare pentru orice vârstă. Incerci să intri în intimitatea piccolo-ului de zece ani — o mână firavă de oase — de un an încheiat în slujba marelui hotel S... Copilul cu pielita feţei ca o coală albă de hârtie şi ochi iscoditori de veveriţă, poartă cunoştinţele unui om matur într'ale vieţii.. Clipeşte cu înţeles când îi încredinţezi vre-o misie cu substrat dubios şi-ţi dă răspunsuri atât de dibace că-ţi stârneşte oarecare uluială.

— Cum te simţi aici ?

— Mai bine ca oriunde... Mâncare straşnică, gologănaşi oricând vrei....

— Şi ce poţi face tu cu ei ?

— Să n'ai ce face cu banii !

Copilul miroase a bere. O persoană în vârstă dela primul etaj simte o plăcere deosebită să-i dea să bea. Il chiamă în camera lui şi barându-i apoi uşa, nu-l lasă din mâini, până nu-l sileşte să toarne pe gât câteva păhărele de vin înfundat, sau lichior. Copilul umblă pe săli, cu privirile păienjenite şi paşii împleticiţi. Servitorii râd, clienţii se amuză şi scopu-i împlinit.

Mama lui, „madamă" la acelaş hotel, asistă şi ea la spectacol. hlizind prosteşte cu mâinile duse proptea la gură.

— De ce laşi, femee, să-ţi nenorocească băiatul ?

— Parcă eu pot să mă ţiu toată ziua după paşii lui, blestematul...

— Ia-l de-aici şi du-l undeva, la vre-o rudă, să-l crească ca oamenii, să înveţe vre-o meserie...

— Acum nu te mai poţi înţelege cu el. S'a „spurcat" la trai bun şi bani, că boerii îl iubesc cu toţii...

— Bine, dar el vede lucruri pe care la vârsta lui nu s'ar cuveni să le ştie.

— Las să cunoască tot ce-i putregai pe lume. Ce-am făcut eu, că m'a crescut mama ca pe-o floare, şi-am ajuns acum mai rău ca o slugă ?

Copilul stă în „coucheta" portarului, până târziu după miezul nopţii. La parte la discuţii scabroase, trăgând, din când în când, din câte un muc de ţigare.

Toată clădirea e un viespar şi el cunoaşte legăturile vechi şi noi ale duduiei cutare şi în foarte dese cazuri cu o minciună inteligentă, salvează o situaţie.

Astăzi toate gesturile acestui mic omuleţ sunt mânate dela spate, de un val de inconştienţă, dar ce se va întâmpla peste zece ani ? Va deveni unul din sbirii celei mai abjecte deşăntări, căci, în făptura lui, floarea unui gând curat n'a găsit loc, ca să poată prinde fiinţă.

„Madama" dela hotelul S... nu e singura mamă care viciază curăţenia sufletească a odraslei ei.

Cazuri s'ar putea da în vileag cu duimul. Nu vi s'a întâmplat niciodată să întâlniţi noaptea, după ore târzii, vre-o femee tânără, ţinând un copilaş de mână? Micuţul e astfel dresat încât înlesneşte cunoştinţa mamei cu străinii, care-i vin în preajmă. Ciripeşte inteligent, îşi dă părerile ca un om mare şi când întâmplarea face ca vre-un bărbat, ademenit de frumuseţea mamei să urmărească mica familie, cei doi se opresc voit în faţa vre-unei vitrine.

—Vezi mămico, azi ai spus că-mi iei pantofi şi nu te-ai ţinut de cuvânt.

— Dacă mama n'a avut bani...

— Mereu n'ai... n'ai... Când are să dea Dumnezeu să ai şi matale odată.

Tânăra femee pare înduioşată. Oftează. Străinul găseşte nimerit prilejul să intre în vorbă.

— De ce nu faceţi plăcerea micuţului, doamnă?

Ea îşi aruncă câteva clipe privirile în sus spre cer, ca şi cum de acolo i-ar veni salvarea.

— Oh, domnule, e îngrozitor când eşti mamă, să fii săracă!... Orice dorinţă a copilului meu pe care nu i-o pot satisface e un stilet, care-mi pătrunde în inimă. Vrea să se plimbe cu barca în Cişmigiu, sau să mănânce o îngheţată, trebue să-mi scot ultimul ban din casă.

— Mi-ar permite oare doamna să satisfac eu micile dorinţi ale micuţului ?

— Auzi Didi... domnule are să fie atât de bun...

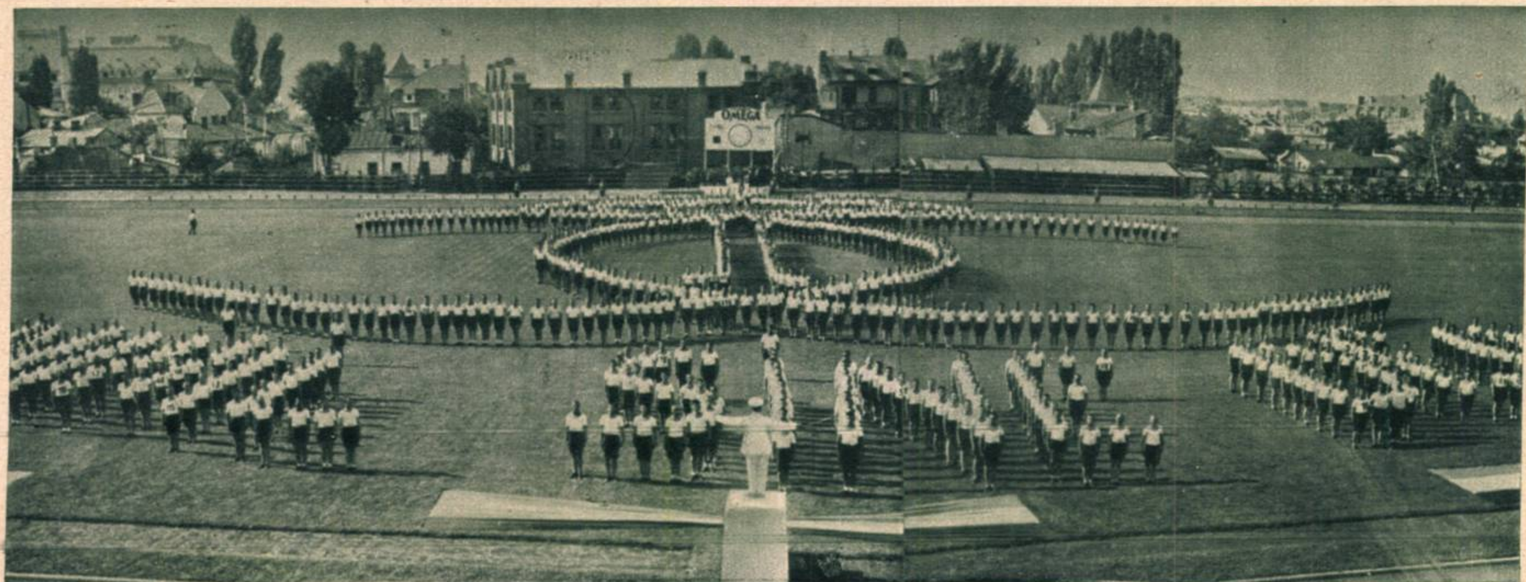
— Vă mulţumesc... răspunde inimos copilul şi ochişorii lui drăguţi şi cuminţi sunt plini de recunoştiinţă.

Bărbatul care socoteşte că a făcut o cunoştiinţă plăcută îşi dă toate silinţele să distreze pe mamă, încarcă de daruri pe băeţel şi cere voie să-i conducă până acasă. Acolo vine deziluzia, căci se convinge că şi-a pierdut timpul cu o femee oarecare, pe care-ar fi putut-o câştiga cu două cuvinte.

O întâlneşte mai apoi prin restaurante, cinematografe, baruri, cu copilul prins de braţul ei, vecinic cu o nouă cunoştiinţă şi nimănui nu-i dă prin cap că micuţul e un paravan, cu ajutorul căruia femeia câştigă pentru amândoi o pâine mai uşoară.

Am schiţat două cazuri, când minorii pătrund în abjectitudinea unei anume vieţi, dar cititorii trebue să cunoască altele multe, căci între secolul trecut şi al nostru morala a făcut un salt mortal.

MARGARETA NICOLAU

La 28 Iulie, pe stadionul O. N. E. F., în prezenţa Suveranului, a avut loc o demonstraţie sportivă, foarte reuşită, a jandarmilor din Oradea

Alexandru Neverov

TAȘKENT
ORAȘUL BELȘUGULUI

4)

CAP. X.

Dinapoia gării fumegau tăciuni; plutea un miros de zoie fierte, de ceapă, de cartofi, de gunoiu ars.

Acolo, găteau bucatele, acolo se ușurau.

Femei goale, cu cămășile răsfrânte pe pântece, despletite, nespălate, își căutau prin tigheluri, păduchii. Ii scoteau cu unghiile, îi așezau pe cărămizile fierbinți, priviau cum se umflau, prăjindu-se.

Bărbați cu pantalonii descheiați, cu capul aplecat pe basmale întinse, scuipau des pe unghiile murdare și însângerate.

In văzul tuturor, o fată, cu fustele ridicate, se pusese pe vine, bolnavă de dearee.

Adevărat că nici n'aveai unde să te ascunzi. De dedesubtul vagoanelor te goneau jandarmii. In fața cabinetelor, o coadă mai lungă decât dinaintea sălii unde se dădea apă caldă. Toată câmpia de dinapoia gării, toate șanțurile, toate straturile erau inundate, infectate și oamenii, în această mocirlă, îndobitociți, se resemnau cu soarta.

Unele trenuri veniau, altele plecau.

Fericiții se instalau pe tampoane, pe acoperișuri. Cei mai puțin norocoși umblau de colo, colo prin gară, săptămâni întregi, și nopți nesfârșite. Mamele se tânguiau plecate asupra copiilor lor înfometați, copiii flămânzi rodeau sânii secați ai mamelor.

Mișka și Serioșka se opriră lângă un jar; Mișka începu să scormonească prin cenușe cu un băț. O femee despletită strigă cu vocea ascuțită:

— „Duceți-vă dracului! Sunt mai mulți hoți decât muște p'aici, îți vine lehamite..."

Un bărbat cu o manta încheiată strâns trase cu ochiul spre Mișka.

— „Ce cauți?"

— „Nimic, îmi caut părinții".

— „Să nu te apropii prea mult".

Intr'un colț al gării, un tătar cu capul chel, culcat sub o bancă, gemea în tăcerea greoaie:

— „Oh Alah, oh Alah!"

Intr'un alt colț, un țăran cu barba roșcată încâlcită, se culcase cu brațele desfăcute, cu fața către cer. Barba lui cu perii murdari, era acoperită de păduchi mari cenușii, tot atât de numeroși ca și furnicile într'un furnicar. Ochii lui se deschideau și se închideau pe rând. Piciorul stâng strâns, îi tremura, în vreme ce celălalt stătea nemișcat. Pe mustață, lângă nările umede se așezase o muscă verde mare, cu un cap violet.

Serioșka întrebă:

— „E bolnav?"

Mișka nu răspunse.

O bucată de pâine mucedă, alături de om, îl fascinase. Pricepând că țăranul muria, Mișka se gândia:

— „Dacă aș putea să pun mâna pe bucata asta de pâine! Nu e nimeni, nimeni n'o să mă vadă".

Tătarul e culcat cu fața în jos. Și dacă mă vede, nu mă prinde. O să păstrez o bucată mai mare pentru mine și o să dau mai puțin lui Serioșka, fiindcă el e mai mic.

Mișka se plimbă în sus și în jos, privind pe furiș pe fereastră; picioarele deodată îi slăbiră, la gândul primului furt; fața și urechile îi ardeau. Iși întoarse ochii rătăciți spre Serioșka și-i șopti în grabă:

— „Ia privește p'acolo".

— „Unde?"

— „Acolo, la ușe".

Unu, doi; gata, s'a făcut.

Serioșka din locul lui de observație, întrebă:

— „Mișka unde trebue să mă uit?"

— „Nimic, nu mai e nevoie...

Pe peron oameni se țineau după șeful gării, rugându-l ca pe Dumnezeu, să-i lase să se urce cei dintâiu în tren.

— „Tovarășe șef de gară, fă-ne pomana asta".

— „Așteptați, așteptați tovarăși, nu pot".

Mișka se alipi și el de grup.

Ei se opriră și Mișka se opri și el, ținând de mână pe Serioșka, care nu pricepea nimic.

Iși scoaseră căciulile Mișka își scoase șapca lui veche pe care o avea dela tată-său și-l scutură pe Serioșka:

— „Descoperă-te".

Dar fiindcă treaba nu mergea, începură să urle. Mișka spuse ca un om mare:

— „Sigur, vor să-i sfânțuești".

Apoi zăriră o doamnă care avea în cap mulți piepteni mici.

Și la Samara sunt dintr'astea; răposatul tata le zicea *„cuconițe"*. Doamna era în picioare pe platforma unui vagon verde; avea două inele de aur în degete. La una dintre urechi, strălucea o perlă și dinții ei nu semănau cu ai noștri: erau și ei de aur. Copiii, la rând, se uitau la gura ei. Doamna le aruncă un os și copiii se repeziră asupră-i. Cad grămadă și se bat, se sbat ca raci încurcați. Apoi, se așează din nou în linie. După oase, doamna a început să arunce codri de pâine.

Mișka rămase buimăcit.

— „Dobitoaca, aruncă pâine!"

Iși potrivi șapca și se svârli la atac împreună cu Serioșka.

— „Ce-o să mai prindem noi doi!"

Mișka e mic de statură, dar îndesat, la fel cu unchiu Nikanor, care se bătea mai bine decât oricine. Când dădea o palmă răsuna tot capul.

Doamna, zărind copilul cu opinci prea mari, aruncă dinadins o bucată de pâine. Aoleo, acuma! Nările lui Mișka se umflă; își face loc cu umărul drept: dintr'o isbitură răstoarnă doi, apoi cade pe al treilea. Ii vârî capul în pământ, i se agață de grumaz ca un clește. O coaje mică, stârcită, neagră de țărână, e partea lui.

Nici n'a avut vreme să răsufle și doamna aruncă alta.

Mișka se asvârle din nou ca un drac.

— „Serioșka, prinde-o!"

Dar de data asta un copil pântecos, cu picioarele curbate fu mai tare; puse o piedică lui Serioșka și îl răsturnă cu nasul în țărână. Serioșka se ridică zăpăcit; lovește cu amândoi pumnii, dar isbește alături. Și copilul cu picioarele curbate, după ce a împins o fetiță cu cămasa lungă se repede ca o săgeată spre Mișka care a alergat în ajutor. Alți doi, țipă:

— „Nu te lăsa Vanka!"

Mișka își îndreaptă desaga în spate, ridică șapca pe frunte.

— „Hai!"

— „Da ce crezi că mi-e frică de tine?"

— „Hai încearcă!"

Doamna svârle atunci încă o bucată.

Și în acelaș moment cineva aruncă pe fereastră o bucată de hârtie strânsă în patru.

— „Ei, drace!"

Dacă Mișka ar putea să se taie în două, dar... el se repede la hârtie.

— „E ceva înăuntru".

Desface hârtia cu degete nerăbdătoare, dar nu găsește decât un muc de țigare.

— „Ptiu, ciuma, dar'ar holera'n voi!"

Jocul a durat mult. Ba isbutia Mișka să doboare doi deodată, ba doi copii reușiau să-l răstoarne pe Mișka.

Adună mai mult decât toți ceilalți și deaceea fu mulțumit. Cine știe dacă nu se mai găsește vre-o „cuconiță" să svârle dacă nu e sgârcită. Totul e să ajungi la Tașkent și să poți aduce vre-o zece ocale de sământă pentru semănătură și cât mai multă pâine.

Griji grele de casă ii preocupau mintea, ii umpleau inima și nădejdea pe care o avea ca in primăvara viitoare să poată semăna, ii incălzea sufletul. Trupul lui slăbit, infometat suferea oboseala domoală țărănească.

Serioșka nu apucase nimic. Prinsese o coajă, dar Vanka, burtosul cu picioarele curbate i-o smulsese din mâini și ii sgâriase fața cu unghiile lui mari de pisică.

Se așezară inapoia gării.

Mișka iși număra prada și spuse:

— „Cinci. Trei pentru mine, două pentru tine".

Serioșka inghiți cele două bucăți; gura-i deveni lipicioasă.

— „Mișka, mai dă-mi o bucățică, mi-e foame".

— „Destul deocamdată. O să bem apă și o să ne culcăm".

— „Uite, dă-mi asta mică".

— „Care?"

— „Uite, aia care o ai pe genunchiu".

Nici Mișka nu era sătul. Pipăi bucata de pâine furată dela țăran și se strâmbă.

— „Ceri mereu. Și tu când o să-mi dai?"

— „Ți-am dat șurubu".

— „L-am câștigat".

Serioșka tăcu.

Mișca iși scoase din buzunar șurubu și-l aruncă pe jos.

— „Mănâncă-l, dacă nu vrei să fi cu mine ca frații".

Amândoi rămaseră tăcuți multă vreme.

— „Cât imi datorezi?"

— „Trei".

— „Nu-i adevărat".

— Cât atunci?"

— „Numără, să vezi. Pe drum, când ne-am odihnit ți-am dat una. In gara aialaltă, când am stat, alta, asta face două. Acum iar ți-am dat două, asta inseamnă patru. Eu nu sunt ca tine, nu socotesc nimic mai mult.

Serioșka incepu să plângă:

— „Mă doare burta".

CAPITOLUL XI

Noaptea a plouat.

Pe maidan, bărbați și femei se mișcară, jarurile fâsâiră, înjurături aspre se auziau din toate părțile. Cineva strigă in intuneric:

— „Ia gluga".

— „Unde e?"

O turmă intreagă se revărsă astfel inspre gară; unii năvăliră sub vagoane. Singură o femee, in picioare pe câmp, blestema cu foc:

— „Nicolae, unde dracu te-ai dus?"

Mișka și Serioșka fleșcăiră mult timp prin mlaștine, poticnindu-se in gropi. Ajunseră prea târziu la gară ca să găsească un loc să se așeze. Se inghemuiră lângă zidul unui coridor. Pe Serioșka il durea pântecele.

— „Mișka, imi vine..."

— „Iar? Fugi inapoia zidului".

— „Vino cu mine".

Mișka scuipă cu dispreț și se supără:

— „Ști că ești curios, Serioșka. Tu ai nevoie și vrei să merg cu tine. Oricum, aici nu sunt lupi ca să te muște de picioare".

Serioșka fugi de vre-o zece ori dinapoia zidului, repetând mereu cu vocea slabă:

— „Mișka mă doare burta"...

— „Da nu te sili!"

— „Nu mă silesc, curge..."

— „Inghite scuipat".

— „Imi ghiorăie mațele".

Plictisit de a se ocupa de el, Mișka spuse leneș:

— „O să treacă, nu trebue să te gândești la asta. Ai pântecăraie pentru că ai băut apă rece".

Serioșka nu voia să se gândească, dar tremura, se strângea in tovarășul lui ca să se incălzească puțin, inchidea ochii.

— „Mi-e frig!"

Lumina palidă a lămpilor era brăzdată de picături mari de ploaie, care se adunau in băltoace și băteau toba pe acoperișul gării. Un bărbat cu șapcă de piele trecu, ciocănind cu tocurile și-l călcă pe picioare pe Serioșka.

Serioșka incepu să plângă.

Mișka, care-și indesase pe urechi șapca veche a tatălui său, il privi obosit.

— „Dece plângi, Serioșka?"

— „Mi-e frig... Imi arde capul..."

Ce pacoste! Mișka se strecură prin mulțime, strigând:

— „Tovarăși, lăsați să se incălzească un copil bolnav".

Nimeni nu răspunse.

Atunci Mișka intrebuință viclenii; luă pe Serioșka de mână și strigă mai tare:

— „Lăsați-ne să trecem".

— „Cine e?"

— „Căutăm pe mama".

Se strecurară intr'un colț, până lângă desagii unei femei, care țipă:

— „Unde dracu nu se bagă? Nu v'așteptam decât pe voi, sigur..."

Când ești hotărit să intrebuințezi viclenia, trebue să mergi până la capăt, altfel nu-i scăpare. Nici când vocea lui Mișka n'a fost mai mângăietoare.

— „Ești din Buzuluk, mătușo?"

— „Dă-te jos de pe sac!"

— „Nici n'o să-l atingem".

Un bărbat, alături, spuse fără să ridice capul:

— „Trage-l de păr, o să se'nvețe minte..."

— „Ne-am pierdut de mama și tata a murit de foame".

Bărbatul spuse iarăși, fără să ridice capul:

— „Și eu sunt orfan, umblu fără tată".

Mișka se incălzi lângă sac și ațipi puțin. Era să adoarmă de tot, când Serioșka țipă in vis:

— „Un kirghiz!"

Copilul femeii incepu să plângă. Femeea se supără:

— „Nu striga! Imi sperii copilul..."

Dar Serioșka sbieră iarăși:

— „Foc!"

Trezindu-se ceru să meargă la latrină. Apoi incepu să geamă, cu capul pe genunchiu.

Mișka desperat, inchise ochii.

Se gândia la Tașkent, orașul visurilor sale; in mintea lui se rotiau mereu cele zece ocale de grâu, și cei doi saci de pâine pe care trebuia să-i aducă. Se vedea atârnat de tampoane, cățărându-se pe acoperișul vagoanelor, ascuns pe locomotive, și nici un soldat și nici un conductor nu putea să-l prindă. Dacă se urcau pe acoperit, el se cobora. Dacă scotoceau locomotiva, el dispărea. Și pretutindeni se spunea despre dânsul:

— „Uite banditul!"

— „Cine?"

— „Păi da, băiatul din Buzuluk, care călătorește fără bilet și fără pașaport. E cu neputință să-l bage la Orta-Ceka..."

Alături de el, Serioșka tremura, gemea în delir.

Mișka-l privia cu ochi morocănoși, gânditor:

„La ce oare l-am luat in cârcă? Făceam mai bine dacă nu mă legam cu el; dar acum nu mai pot să fac nimic; ne-am făgăduit ajutor. Dacă-l părăsesc se prăpădește, și dacă mă ocup de el, când oare voiu ajunge la Tașkent? Ce dobitoc! Desigur că nu e plăcut să pleci singur. Dar aș fi luat șase bucăți de pâine și aș fi mâncat singur tot".

Capul i se învârtia de atâtea gânduri dureroase. Se strecură afară din gară, pe peron.

Sub un vagon zări pe Vanka, cel cu picioarele curbe și căruia ii smulsese câteva bucăți de pâine și pe un alt băiat numit Pietka; amândoi erau așezați lângă o roată, la adăpost uscat, pe jumătate dormind, pe jumătate gândindu-se.

Vanka își recunoscu rivalul și-i spuse cu un ton împăciuitor:

— „Vino cu noi".

— „Și ce să fac?"

— „Sa să te'ncălzești un pic".

Mișka se așeză lângă roată, vorbi de Serioșka, de diareea lui, povesti cum și-au făgăduit să nu se părăsească unul pe celălalt. Serioșka, ăsta nu-i bun de nimic; nu știe să capete nimic și Mișka e acela care trebue să facă totul pentru amândoi. Odinioară, el a luat cinci bucăți de pâine și dacă ar fi vrut, le-ar fi luat pe toate.

Vanka-l privi pe sub sprâncene.

— „Te bizui pe puterile tale?"

— „Și dece nu? Dă-mi mâncare cât imi trebue și nu mă tem nici de doi".

— „Eh, uite la el ce șiret! Dă-mi mâncare și mie și fac la fel.

Pietka intrebă, măsurând pe Mișka cu ochii lui strălucitori:

— „Poți tu să te bați cu Iacika al nostru?"

— „Cât e de mare?"

— „De 13 ani".

— „Depinde cum e. Poți să te bați și cu unul mai mare".

Pietka se uită disprețuitor: singur, el nu se teme de doi! Fără să-l previe, isbi cu cotul drept în față pe Mișka.

Mișka își potrivi desaga:

— „Mă provoci?"

— „Și tu?"

— „Ia seama: o lovitură de pumn și te răstorni de-a berbeleaca.

Vanka începu să murmure:

— „Oprește!"

Pietka își pregătea pumnii.

— „Hai, Vanka, pentru cojile de mai inainte".

Asemenea unor scaie se încăerară sub vagon, se'nghiontiră multă vreme, aprinși de ură aprigă. Unghiile lui Vanka sunt teribile; nasul lui Mișka fu sgâriat de tot. Dar Mișka ii strânse capul atât de tare, că incepu să țipe ca un șoarece....

(Va urma)

Jocurile realității

O problemă de cuvinte încrucișate ilustrate

Jocul acesta a fost *en vogue* acum 4-5 ani, fiind prezentat publicului prin revista noastră și „Gazeta de Duminică". Reamintim cititorilor noștri că acest joc se desleagă în modul următor :

Se examinează cu atenție fiecare figură. După ce a fost bine identificată, se înscrie în căsuța respectivă inițiala numelui figurii. Toate figurile indică numai obiecte și nu acțiuni.

Dacă figurile sunt bine găsite, atunci se vor obține încrucișeri corecte, orizontal și vertical.

N. B. *Cuvintele sunt aceleași, atât pentru vertical cât și pentru orizontal.*

PROBLEMA XIII-a (Logogrif)

Cu șase picioare faci un anumit sport; cu cinci, o faptă nelegiuită; cu patru, poezii; cu trei, nimic; cu două, chemi.

PROBLEMA XIV-a (Palindrom)

Ori cum îl veți suci, el va rămâne acelaș: om de stal în Franța.

* * *

N. R. Cu acest număr, concursul nostru pe luna Iulie s'a terminat. Deslegările, însoțite și de cupoane, se primesc până la 10 August. Premiile se vor acorda prin tragere la sorți. Iată

Lista premiilor

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu șampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, și cinci volume literare din Editura „Adevărul".

RED.

OMULEȚUL ORIGINAL DIN BOSTON

de Pierre Mac Orlan

CÂND Daniel Tramp veni să se stabilească la Boston, nu părea deloc artist și nimeni nu-l cunoștea, cu toate că familia lui era tot așa de onorabilă ca oricare altă familie, de aceeaș onorabilitate.

John Duke mi-a istorisit povestea cam ciudată a acestui curios mic rentier, de care s'a ocupat, acum câțiva ani, rubrica judiciară a ziarului *„Trâmbița Bostonului"*.

— Mai întâi de toate, domnule, nimeni nu știa că îl cheamă Daniel când veni la noi. Asta se află mai târziu și atunci numai în urma flecărelii poștarului, care citia adresa scrisă pe plicurile scrisorilor, trimise acestui afurisit bătrânel original.

Ciudatul bătrân nu spunea nimic, absolut nimic; nu era nici un mijloc să scoți dela el vreo vorbă, bună sau rea și asta începu să dea de bănuit în mahala, căci, e oare în firea lucrurilor, ca un om s'aibă dreptul să tacă într'una? Hai?

Era nevoie deci să se pândească într'una împrejurările însemnate din viața lui Dan, ca să se știe dacă va rosti câteva cuvinte și, notează bine, d-le, că nu i se cerea un discurs, nu, ci doar câteva cuvinte asupra timpului și a anotimpului, chiar dacă și-ar fi luat în privința asta ideile din calendarul anului trecut.

Intr'acestea, el se însură cu Dorothée Morrowbridge, femee care n'avea nimic deosebit și care te-ar fi făcut să regreți celibatul unui Mormon.

Nu știu ce i-ar fi putut spune, dar nimeni n'a aflat nimic în această privință. Era de crezut că hoțul de bătrân jurase să nu deschidă gura niciodată. Dorothea îi născu un fiu, pe care îl lăsă să cadă, din greșeală, într'un bazin de cărbuni încinși, ceeace avu ca urmare de-a reduce copilul la proporțiile unui prunc.

In urma acestei nenorociri, Dan nu găsi nici un cuvânt ca să se scuze, luă copilul în mână, îl cumpăni, apoi punându-l pe o farfurie întinsă îl puse în dulap, făcând semn nevestii sale să-l lase să se răcească.

Și asta fu totul. Cu toate acestea, spre sfârșitul celui de-al patrulea an de căsnicie, el fu înșelat cu oarecare Ciceron Plush, care juca cricket în slujba unei societăți din Ohio.

Stăpânia foarte bine mingea și invenina echipierii din clubul advers, băgându-le în gură degetele sale murdare, pe care știuse să le facă otrăvitoare. Pe scurt, Ciceron Plush avu cea mai desăvârșită plăcere omenească în brațele d-nei Dan și fiecare sălta de bucurie, căci toți își spuneau: „Ce va zice Dan?" Dar Dan nu zise absolut nimic. El ucise pe Ciceron cu o lovitură de cuțit, iar pe nevastă-sa deasemenea, cu acelaș prilej.

Arestat și târît în fața tribunalului, el stărui în muțenia lui și când Iacob Feller îl apostrofă, indignat de atâta cinism: „Asta-i tot ce ai de spus întru apărarea d-tale?" bătrânul original ridică din umeri și făcu semn că da, cu capul, bine înțeles.

Condamnat să fie spânzurat, Harry Birdway făcu pe călăul.

Toată populația din Boston se îngrămădise împrejurul spânzurătorii.

Când se ivi Dan, izbucniră huiduieli; copiii urlau și fură pălmuiți, un apoplectic muri asfixiat.

In sfârșit, Dan cel trist fu urcat pe scară și Harry, trecându-i lațul împrejurul gâtului, îl legănă binișor în gol.

Atunci, d-le, se întâmplă un fapt unic în analele spânzurătorilor: bătrânul original, mai original ca nici-odată, n'a scos limba!

Toată lumea turba de mânie, căci era vădit că Dan își bătea joc de lume, cu o obrăznicie postumă.

Atunci Harry Birdway se sui pe scară, deschise gura lui Dan, cu mânerul umbrelei sale și constată că blestematul omuleț original n'avea limbă, dar știi, de loc! Și aceasta era chiar, pricina pentru care Dan s'a plimbat pe lume, ca un clopot lipsit de limbă.

In românește de P. B. M.

Bon No. 19
• pentru premiile de 50.000 lei

Numele ....
Adresa ....

Tăiați și păstrați acest bon spre a-l trimite împreună cu celelalte ce vor mai apărea, la sfârșitul concursului.

Realitatea Ilustrată
Cupon de excursie

CUPON DE JOCURI
No. 288

Numele și pronumele ....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

ULTIMA ORĂ

1. Corabia-şcoală „Niobe", surprinsă de furtună, s'a răsturnat în mare, făcând 30 de victime.

2. Generalul Moşoiu, cavaler al ordinului Mihai Viteazul şi fost ministru, a murit subit săptămâna trecută, la locuinţa sa din Bucureşti. Generalul Moşoiu e cel care a condus trupele româneşti în Budapesta, la 1918.

3. Sâmbătă 30 Iulie a. c., a avut loc, la sediul partidului Naţional Ţărănesc, adunarea Comitetului executiv, care a determinat pe domnul Iuliu Maniu să reia conducerea partidului.

4. Sâmbătă 30 Iulie a. c., s'au deschis seziunea Corpurilor Legiuitoare. Fotografia noastră înfăţişează pe d. Vaida, primul ministru, împreună cu Mitropolitul Pimen, după citirea Mesagiului regal.

5. La deschiderea seziunei parlamentare, Suveranul, la tribună, citeşte Mesagiul Regal.

REALITATEA
ilustrată

LEI 10

ANUL V. Nr. 289

11 AUGUST 1932

IN AMURG, PE MARE

(Foto-Berman-Realitatea)

OLIMPIADA

DELA LOS ANGELES

Săptămâna trecută, la Los Angeles, s'au început întrecerile sportive ale celei de a X-a olimpiadă. Americanii au făcut pregătiri extraordinare pentru aceste jocuri, s'a clădit un sat olimpic, cu un stadion uriaş şi cu locuinţele participanţilor, al căror număr e de aproape o mie. Pe clădirea administraţiei din acest sat, se găseşte o inscripţie care e un citat a lui De Coubertin, întemeetorul jocurilor olimpice moderne, şi care sună astfel:

„Principalul în jocurile olimpice nu este de-a câştiga, ci de a participa. Cel mai de seamă lucru în viaţă, nu este triumful, ci lupta, cel mai important nu e de a învinge, ci de a fi participat la luptă.

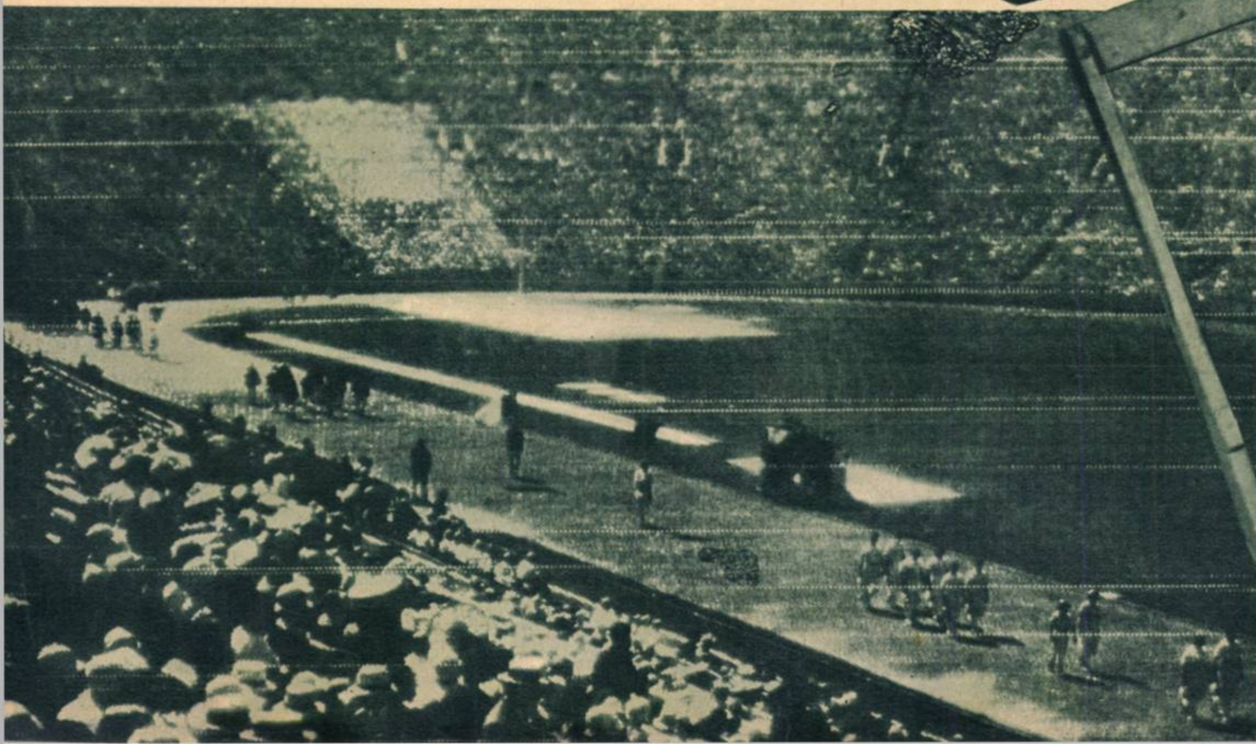
A răspândi aceste precepte înseamnă a clădi o omenire mai viguroasă, mai curagioasă şi înainte de toate mai generoasă".

Cu toate acestea, gloria maximă o au acei cari isbutesc să stabilească un nou record în jocurile olimpice.

Până în momentul apariţiei revistei noastre, la Los Angeles, au avut loc întrecerile de atletică uşoară: fugă pe o sută de metri, la care negrul Tolan a învins, stabilind recordul mondial de 10.3 secunde; aruncarea cu suliţa, la care a învins americana Millfred Diedrikson, etc.

Vom publica în fiecare săptămână fotografiile învingătorilor şi rezultatele obţinute.

Sus, stânga: *japonezul Takanori Yoshioka pe câmpul de antrenament, dela olimpiadă, a alergat 100 de metri în 10 secunde, 7, rămânând sub recordul olimpic trecut cu o zecime de secundă şi cu 4 zecimi faţă de recordul actual. Takanori Yoshioka a fost laureat şi la concursul celui mai original nume.*

Dreapta sus: *Americana Milfred Diedrikson a obţinut medalia de aur la aruncarea cu suliţa, stabilind recordul mondial cu 43,71 m.*

Dreapta mijloc: *Suedezul Akael Garvinan, campion mondial la sărituri în înălţime, în jocurile olimpice din Amsterdam în 1928, a stabilit rezultatul uimitor de 8.255.*

Stânga jos: *110.000 de spectatori au asistat la deschiderea jocurilor olimpice din Los Angeles. Fotografia noastră a fost transmisă din New-York, prin radio, şi înfăţişează defilarea atleţilor în stadionul gigantic.*

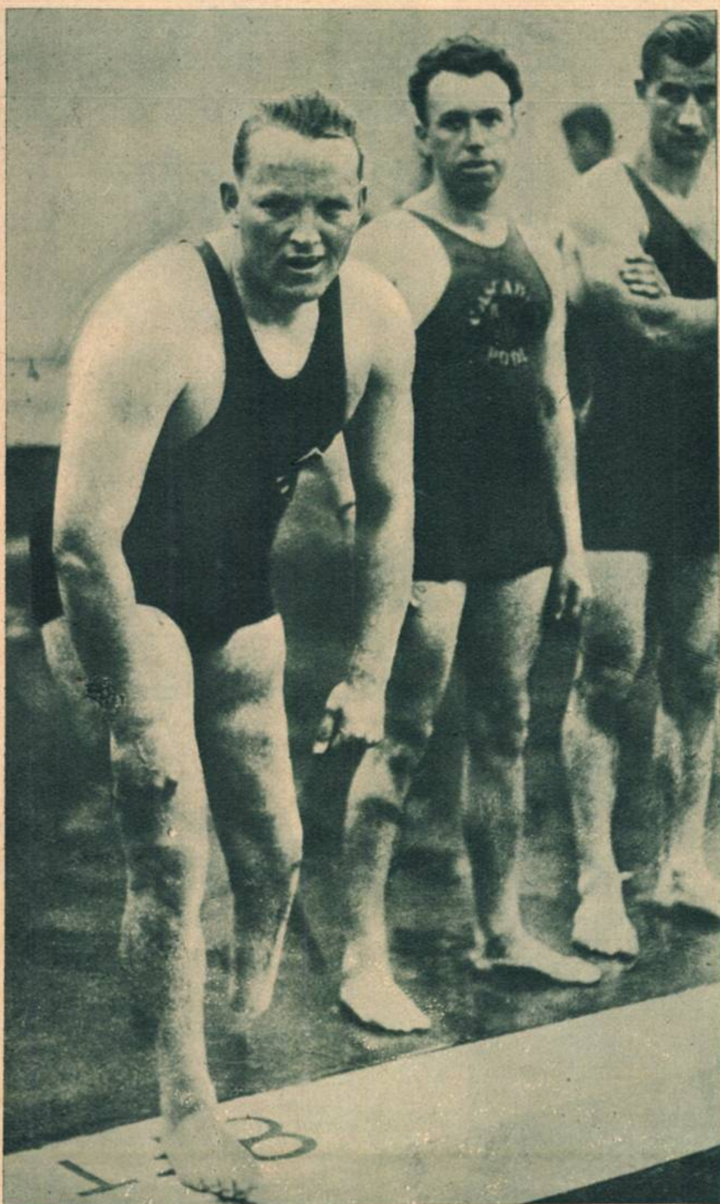
Negrul Tolan a stabilit recordul olimpic pe 100 de metri, cu 10.3 secunde.

Innotătorul Oliver Halassy, care s'a prezentat in echipa ungară de water-polo și se antrenează la Los Angeles pentru jocul olimpic are laba piciorului stâng retezată.

Sprinfenul german Jonath, care a venit al treilea la olimpiadă, pe distanța de 100 metri cu 10.6 secunde.

Francezul Louis Hostin (mijloc) a luat medalia de aur la olimpiadă, la ridicarea de greutăți, cu 365 de kgr.

Comisia internațională pentru atletism a exclus pe filandezul Paolo Nurmi dela jocurile olimpice din Los Angeles, întrucât n'ar fi amotor.

Monetele chinezeşti sunt cele mai vechi

Incă de acum treizecei de secole circulau în comerţul chinezesc monete de metal, desigur străbunele napoleonilor, galbenilor, lirelor, francilor şi leilor de astăzi.

Piesele de bronz şi alamă semănau foarte puţin cu micile discuri ale etaloanelor universale moderne, dar făceau totuş foarte bine oficiul de monetă. Prezentau o mare varietate de aspecte, fiind modelate în diversele forme ale obiectelor pe care erau destinate să le cumpere. Inchipuiau astfel cuţite, paravane, umbrele, evantaie etc. In viaţa simplă a Chinei de până acum o mie şi mai bine de ani, acest ciudat sistem monetar a adus o oarecare înlesnire schimbului de mărfuri, dar desvoltarea comerţului a impus înlăturarea lui şi punerea în circulaţie a unor bucăţele, tot de metal, pătrate sau rotunde, cu mult mai uşor de mânuit.

Inscripţiile pe care le poartă ciudatele monete, reflectă avansata civilizaţie şi cultură pe care chinezii o atinseseră cu mult înainte de ivirea civilizaţiilor grece şi romane.

Howland Wood, curatorul societăţii americane numismatice, foarte documentat asupra monetelor vechi şi moderne, spune că primii bani întrebuinţaţi de rasa omenească se prezentau sub forma unor bucăţi de metal tăiate la întâmplare şi purtând o simplă pecetie. In cele mai multe cazuri erau nişte sfere grosolane.

Cu vremea, moneta devine din ce în ce mai plată şi mai circulară, întrucât oamenii încep să-şi dea seama că în felul acesta, banii sunt mai uşor de manipulat, dar asta se întâmplă în vremuri relativ moderne. Deşi multe rase vechi, inclusiv Egiptenii, Grecii şi Romanii aveau monete similare celor de astăzi, piesele lor erau rareori perfect rotunde, având în marea majoritate o grosime şi greutate inutilă.

Orientul pare să fie partea lumii unde au circulat cele mai ciudate monete şi sub cea mai mare varietate de forme dar mai toate ţările au avut epoci ale căror monete par stranii în comparaţie cu cele de astăzi.

Suedia, de pildă întrebuinţa în acest scop, prin secolul al XVII-lea şi al XVIII-lea plăci de aramă, de vre-o 75 cm. lungime, 30 cm. lăţime, cântărind vre-o 48 pfunzi (21 kg.).

ASPECTE şi OAMENI DIN JAPONIA

Două fotografii frumoase din ţara crisantemelor: o imagine a stradei, în timpul verii, la Tokio şi masa într'o grădină de copii niponi.

(Fotografii „Don Gato” exclusive pentru Realitatea).

Artistele noastre

Domnişoara Nutzi Penescu-Liciu, prima balerină la Opera Română din Bucureşti, a fost remarcată de criticii străini şi angajată pe timp de şase luni la opera din Haga.

Artista Voluntaru pe plaja dela Movilă.

Prietenii revistei noastre ne trimit o fotografie luată la plaja Mamaia.
(Foto Păsculescu, Constanța).

Fotografii luate la olimpiada balcanică din Belgrad înfăţişând două faze din matchul de foot-ball, Jugoslavia-România.

Jaqueline Nourrit, o fetiţă de 10 ani, de origină română, este apreciată de criticii muzicali ai Europei, drept un fenomen şi supranumită „Minunea pianului".

D-şoara Annie Morărescu, care a fost aleasă prima la un concurs de frumuseţe local, organizat de vizitatorii Movilei.

Un cititor, prieten al revistei noastre, d. L. Chivu, ne trimite fotografiile pe care le publicăm mai sus, luate la o vânătoare in Africa, la care a participat, în Congo-ul belgian la Mabengo şi Lubero.

AVEM ŞI NOI AMERICANII NOŞTRI

DIMITRIE POPIANU SFIDEAZĂ MOARTEA

PROVINCIA începe să ne ofere numere de senzaţie. Acolo unde viaţa se scurge într'un tempo lent, în pofida rutinei caracteristice, temperamente ieşite din comun îşi afirmă personalitatea, impunând puncte de vedere care se izbesc cap în cap, cu atmosfera de perzistent arhaism.

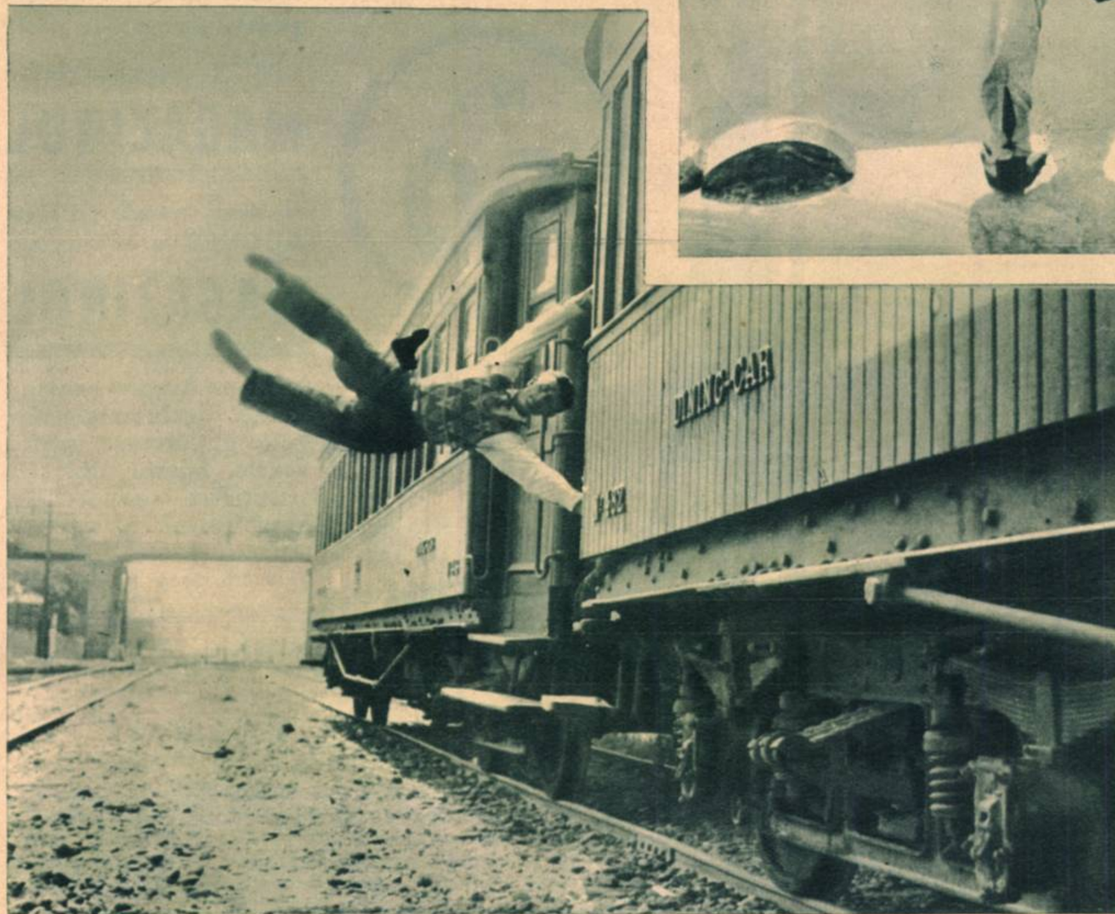
Copilul unui profesor nu urmează linia de conduită a semenilor de vârsta lui. Incheieturile trupului abia au prins să i se închege şi el a şi început să facă tumbe, cu capul în pământ, spre hazul şi admiraţia tovarăşilor de joc, care-l înconjoară. Nu se opreşte însă aici şi dela micul trapez din grădina casei, trece la cel al liceului. Parapetul Oltului începe să-l cunoască. La cinsprezece-douăzeci metri înălţime deasupra valurilor spumegoase băiatul face acrobaţii de dragul cărora viaţa îi este expusă la fiece pas. Cei cari au călătorit prin frumoasele regiuni ale Bistriţei vâlcene nu se poate să nu-l fi întâlnit şi să nu fi rămas muţi de spaimă, în faţa săriturilor peste locuri prăpăstioase şi a figurilor de echilibru, la înălţimi uluitoare. Incetul cu încetul familia s'a obicinuit să-l socotească ca şi pierdut. La despărţire, când îl sărută, mamei i se pare că este pentru ultima dată.

După bacalaureat tânărul s'a înscris la Academia comercială. Acum e în anul al doilea şi în acelaş timp şi elev al şcoalei de pilotaj.

L-am cunoscut la secţia noastră fotografică. E un băiat de douăzeci de ani, cu chipul bronzat de soare şi musculatura trupului fibre de oţel.

Il întreb ce l-a împins să persevereze, cu atâta elan, în echilibristică.

Fotografiile pe care le publicăm în aceste pagini arată îndrăsneala, sângele rece şi precizia de care poate da dovadă tânărul student Titi, cum e numit de către prieteni şi colegi.

— Am avut maeştri desăvârşiţi.

— Anume?

— Renumitul Douglas, apoi Harry Piel şi Tom Mix (celebrul călăreţ mexican).

Am izbucnit în râs.

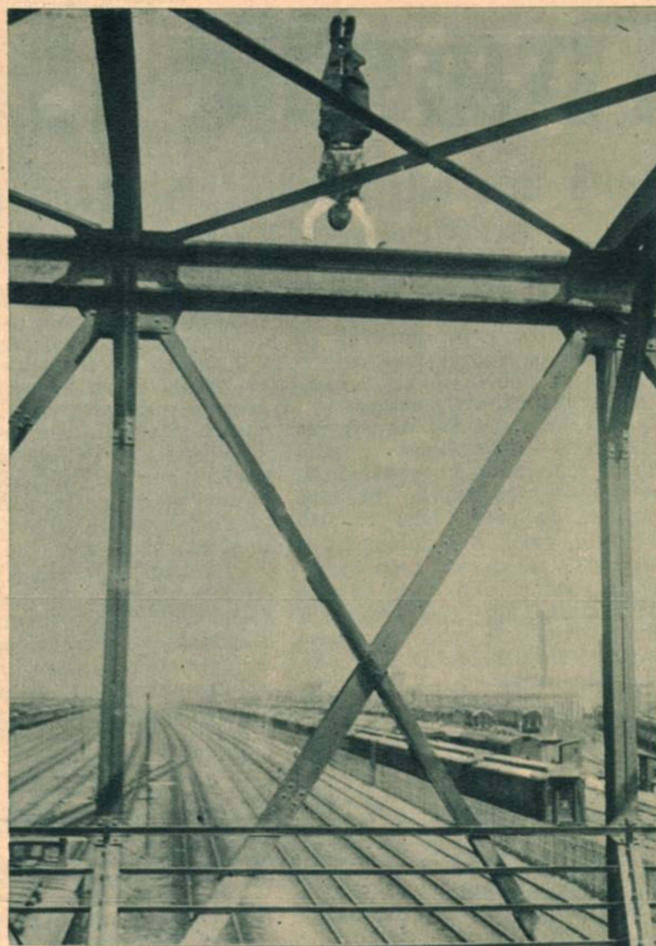
— Vasăzică te poţi socoti într'o oarecare măsură opera filmelor de senzaţie?

— Pe lângă aceasta e şi ceva ereditar în familia noastră. Toţi sunt buni gimnastici. Sunt singurul însă care am abordat extravaganţele sportive gen american.

Pasiunea mea e în special pentru înălţime. Nu trece o zi în care să nu jonglez într'o cât de mică măsură cu viaţa. Deaceea poate că nici nu voiu sfârşi cu bine.

Dar nu! tânărul a făcut o glu-

mă. Citeşti aceasta în figura zâmbitoare de siguranţă şi încredere. Ştie c'a ajuns să lucreze c'o precizie indiscutabilă. Îşi încearcă nervii făcând echilibristică pe marginile unui pod, în timp ce pe dedesupt rapidul trece în goană vertiginoasă.

Cât despre acrobaţiile pe tren sunt lucruri uşoare, obicinuite pentru el... Ca cel mai rutinat actor de film de senzaţie poate sări de pe acoperişul unui vagon de tren în viteză, pe alt tren sau într'un automobil. Foarte adeseori cei cari asistă la astfel de acrobaţii îl cred la început atins de alienaţie mintală. Dar odată cu lămurirea vine şi atmosfera de veselie şi admiraţie.

— Şi care îiţ este ţinta?... l-am întrebat pe curajosul tânăr.

— Filmul şi aviaţia în primul rând. Doresc să fac acrobaţii la trapez, pe avion, la primul meeting ce se va organiza la noi. Am căpătat chiar aprobarea forurilor competinte. După reuşita celui din ţară voi lucra şi pe la meetingurile străine.

— Dar cu şcoala ?

— Imi voi da toate silinţele să-mi iau şi licenţa. Pentru mulţumirea alor mei şi siguranţa că într'o zi îmi va servi, atunci când fiind stăpân pe o situaţie materială voiu renunţa la viaţa plină de riscuri a acrobatului.

— Ah vasăzică totul e numai un scop?

— Poate....

Tânărul nu mărturiseşte nici de astădată adevărul. Visează să câştige bani mulţi, dar ştie că nu se va putea desobicinui de această ciudată meserie, de care îşi simte sângele pătruns, încă dela cea mai fragedă vârstă. Doza de frumuseţe şi de beţie îndrăzneaţă a unei figuri acrobatice trăeşte în el, în toată plenitudinea, iar spectatorilor li-e dat să privească numai originalitatea imaginei.

Titi Popianu este jucăria pasionantă a unui dor îndrăzneţ dezbrăcat de banalitatea zilnică. Acolo sus în imperiul nemărginirii se simte la largul lui şi poate că nu va trece vreme îndelungată când terminând şcoala de pilotaj, stăpân pe avion, va săvârşi acte de curaj cari vor fi o faimă pentru noi toţi. De altminteri ţinteşte ca imediat după terminarea cursurilor de aici să urmeze o şcoală de specialitate străină, iar pentru scopul propus s'a şi găsit să-l susţină un mare sprijinitor al aviaţiei noastre.

MARGARETA NICOLAU

Excursiile „Realităţii Ilustrate"

Două zile intr'o călătorie fără ţintă
Trenul Enigmă

Revista „Realitatea Ilustrată", din îndemnul d-lui general M. Ionescu, directorul general al Regiei Autonome C. F. R., a organizat pentru ziua de 13 August, prima excursie-enigmă.

In 14 August e Duminică, iar a doua zi e sărbătoare, fiind Sfânta Maria. In consecinţă, sunt două zile libere, în care timp se va putea face această excursie, care, neîndoios, va fi minunată, nu numai prin ineditul ei, dar şi prin ruta care a fost aleasă, aşa fel încât să treacă prin cele mai frumoase colţuri ale ţării. Intr'adevăr, drumul întreg e de 1200 de kilometri, călătoria se va face mai ales noaptea, aşa ca excursioniştii să se poată opri câte patru-cinci ore, în cele şase localităţi importante şi pitoreşti, ce urmează a fi vizitate.

Trenul e format din vagoane cu paturi şi un vagon-bufet, cu preţuri populare, un vagon de bagaje şi are iuţeală de rapid.

Călătoria se va face în cel mai perfect confort, şi participanţii la această excursie, sunt rugaţi să vie pregătiţi şi pentru munte şi pentru mare.

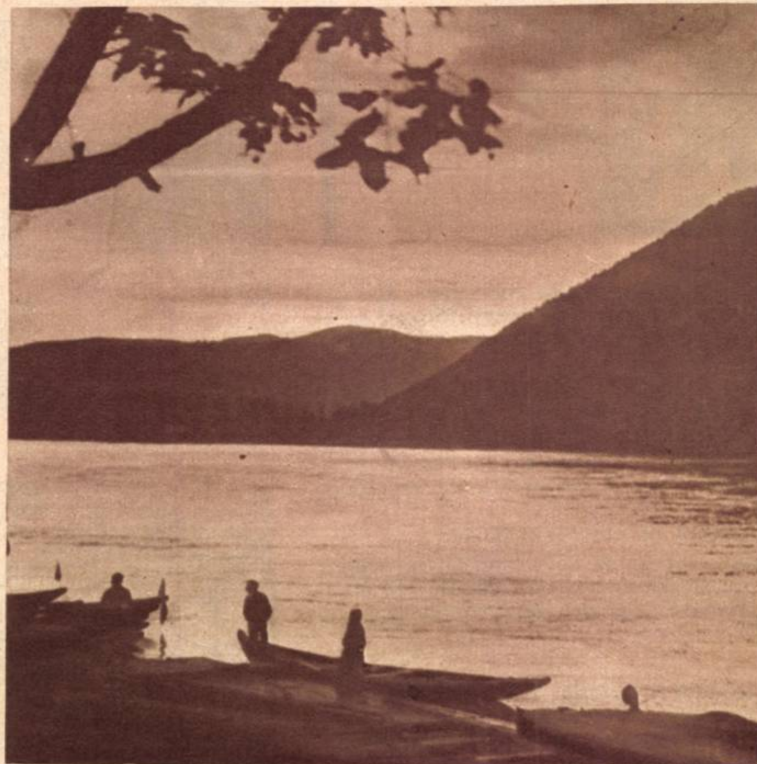
Plecarea se va face în grup, cu autobuzele dela redacţia revistei „Realitatea Ilustrată".

Preţul excursiei e de 680 lei de persoană, în care preţ se cuprinde autobuzul, drumul complet şi vagonul de dormit. Inapoierea va fi Luni 15 August, noaptea.

Bucureşti - Orşova - Ada Kaleh Cazane - Băile Herculane

Desigur că cea mai frumoasă excursie dintre cele organizate de revista „Realitatea Ilustrată" este cea proectată pentru săptămâna viitoare, la Băile Herculane.

Plecarea se va face din Gara de Nord, Duminică 14 August, la orele 6 dimineaţa. Sosirea la Orşova va fi la orele 13.30. La Orşova excursioniştii vor putea face bae în Dunăre şi vor lua masa, la restaurantul de pe ţărmul fluviului. La orele 17 vaporul „Grigore Manu" va sosi din T.-Severin, spre a lua pe excursionişti şi a-i conduce la pitoreasca insulă Ada Kaleh, aşezată în mijlocul Dunării. Sunt rezervate două ore pentru vizitarea acestei insule, unde cei 700 de locuitori au drepturi speciale de fabricare a ţigărilor, din tutunul pe care îl cultivă. Se va vizita geamia, unde se găseşte cel mai minunat covor din ţară şi vechea cetate medievală. La orele 19 vaporul va pleca din nou la Cazane. Excursioniştilor li se va servi masa pe vapor. Vaporul va parcurge drumul până la Cazane şi se va înapoia la Orşova, la orele 22. Dela Orşova excursioniştii vor pleca cu trenul până la Băile Herculane şi de aci vor fi conduşi cu autobuze la hotelurile din staţiune, unde li s'au rezervat camere. A doua zi, Luni, excursioniştii o vor petrece în Băile Herculane, unde vor lua cafeaua cu lapte şi masa de prânz, vor vizita instalaţia băilor cu ape termale, minunatele poziţiuni, de pe valea Cernei: Peştera hoţilor, Crucea Ghizelei, La Poiană, Cascada Cernei şi locul numit „Cele şapte isvoare". După amiază la orele 15 excursioniştii vor pleca cu autobuzele la gara Băile Herculane şi de aci, cu trenul special, la orele 16 se vor înapoia la Bucureşti. Masa de seară se va servi în vagoane.

Dunărea la Cazane.

Preţul total al excursiei, în care se cuprinde: drumul cu trenul, cu vaporul, autobuze, hotel la Băile Herculane şi toate cele cinci mese din ziua de Duminică şi Luni, e de 660 lei. Inscrierile se primesc la Administraţia revistei „Realitatea Ilustrată".

Bucureşti - Constanţa - Mamaia şi innapoi

Cu prilejul extraordinarelor serbări ale Marinei, care au loc în ziua de Luni 15 August a. c. (S-ta Maria) la *Constanţa*, la care participă şi M. S. Regele, *„Realitatea Ilustrată"* organizează o splendidă excursie cu plecarea din Bucureşti, gara de Est (Obor) la orele 5 dim. şi înapoerea în aceeaş seară la orele 24.

Trenul special al „Realităţii Ilustrate" cu mers rapid, pleacă anume la această oră matinală, ca să ajungă la plaja Mamaia pe la orele 9 jum. dimineaţa.

După amiază excursioniştii vor participa la serbările Marinei.

Costul acestei excursiuni, dus şi întors, inclusiv masa dela prânz şi taxa de bae la Mamaia, este de lei 290 de persoană.

Numărul excursioniştilor este strict limitat la 500.

Iscrierile se primesc zilnic la ad-ţia revistei „Realitatea Ilustrată" str. C. Mille 5—11.

O săptămână la Budapesta-Viena

Cu prilejul Târgului de Mostre din Viena, care se deschide la 4 Septembrie, revista „Realitatea Ilustrată" organizează o excursie Budapesta-Viena, cu plecarea din Bucureşti în ziua de 3 Septembrie a. c., dimineaţa. Călătoria se face cu tren special-rapid.

Sosirea în Budapesta va fi în aceeaş zi la orele 11 seara. Excursioniştii vor fi conduşi dela gară cu autobuze la hotelurile de primul rang, unde vor fi găzduiţi. In ziua de 4 şi 5 Septembrie a. c. se va vizita Budapesta sub conducerea călăuzelor câte una la fiecare grup de 70 persoane.

Mesele se vor servi la restaurantele cele mai bune.

In ziua de 6 Septembrie, dimineaţa, excursioniştii vor pleca, cu autocare, la Viena (distanţă de 4 ore) şi vor rămânea în capitala Austriei în zilele de 6, 7 şi 8 Septembrie. In aceste zile, se vor face plimbări, vizitarea oraşului, a Târgului de Mostre şi se vor organiza petreceri şi distracţii pentru toate grupurile de excursionişti (câte 70 în fiecare grup).

Inapoierea în Bucureşti va fi la 9 Septembrie, seara.

Preţul acestei excursii, în care se cuprinde paşaport şi vize, călătoria cu trenul şi autocarele, găzduirea şi toată întreţinerea, este de 2920 lei de persoană.

Graţie unor aranjamente speciale, revista „Realitatea Ilustrată" a putut obţine maximum de confort pentru minimum de cheltuială, şi astfel se explică prilejul rar pe care-l oferim cititorilor noştri, de-a face o excursie minunată, pe un preţ foarte mic.

Pentru paşaport sunt necesare actele: identitate şi naţionalitate. Bărbaţii mai au nevoe de un certificat din partea cercului de recrutare. Ofiţerii de rezervă pot prezenta în locul oricăror alte acte, livretul cu ultima viză. Minorilor le trebue consimţământul părinţilor. Odată cu actele se vor prezenta şi patru fotografii.

Inscrierile se primesc până în ziua de 20 August, la administraţia revistei „Realitatea Ilustrată", str. Const. Mille 7-9, unde se va prezenta şi bonul de excursie publicat în pagina 31 a revistei.

Albumul de fotografii al „Realităţii Ilustrate"

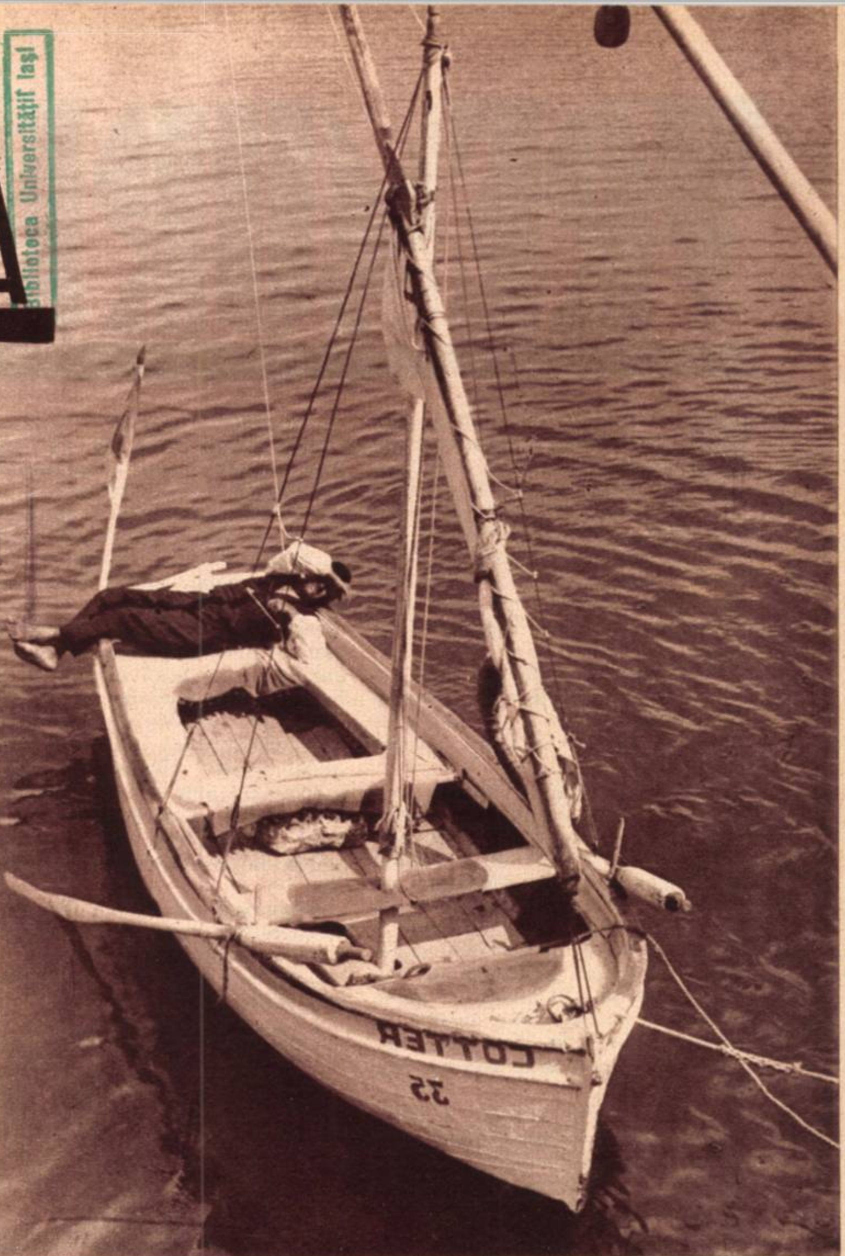
Pentru toţi tinerii cititori ai „Realităţii Ilustrate" pregătim o surpriză: un concurs pe atât de distractiv, pe cât de util şi unde cei cari vor dovedi oarecari aptitudini în arta fotografiei, vor putea participa la premii în valoare de 30.000 lei.

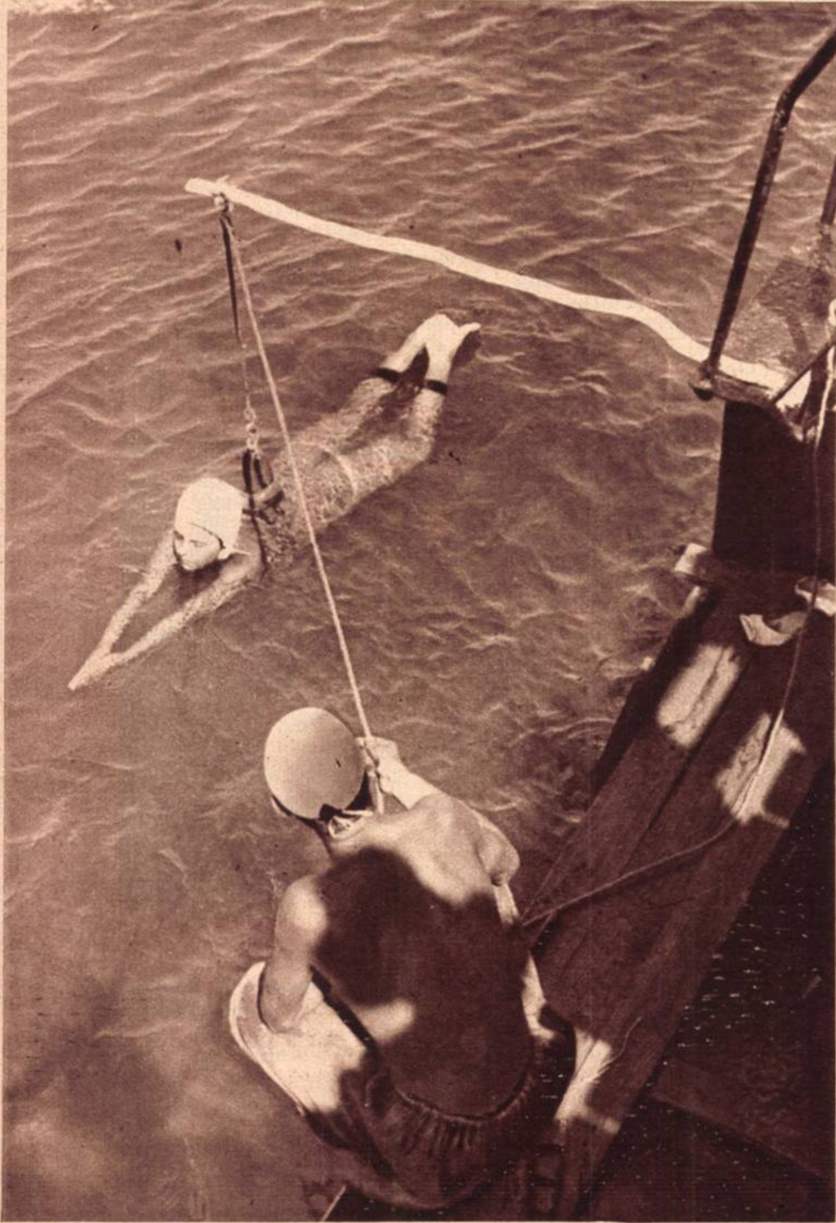
In numărul viitor vom da toate amănuntele referitoare la acest album de fotografii.

PLAJA DIN MANGALIA

Lumină, aer, apă: în timpul verii aspectele de plajă sunt atât de variate, de pitoreşti, încât oferă fotografului o serie nesfârşită de subiecte.

(Foto I. Berman).

VREMURI FERICITE

In zilele străbunilor noştri, azurile de nebunie erau foarte frecvente; statisticile dovedesc chiar că procentul celor cari-şi pierdeau raţiunea era cu mult mai ridicat, decât cel din epoca noastră, dar dacă considerăm aspectele vieţei de pe atunci, ne cuprinde mirarea că n'au înebunit cu toţii.

Tratamentele afecţiunilor cerebrale diferiau de cele descrise în primul capitol al acestei serii de articole, dar erau tot atât de ingrozitoare.

Faimosul ospiciu Bedlam: nu există în toată Londra o clădire ale cărei ziduri să fi văzut mizeria şi cruzimea sub o formă mai atroce. A fost dărâmat, nu de mult, dar locul unde se ridica a rămas ca o mărturie a stupidităţii şi cruzimei omeneşti. Lordul Rothermere l-a cumpărat pe un preţ de şapte milioane şi jumătate dolari şi intenţionează să facă aici un parc, care să poarte numele mamei sale.

Spitalul s'a mutat într'alt punct, situat în suburbiile Londrei, dar istoria vechiei instituţii nu se va şterge niciodată, din amintirea londonezilor. A fost ridicat în 1246, sub domnia lui Henric al III-lea şi denumit Bethlehem Hospital, care-a devenit curând Bethlem şi în cele din urmă Bedlam.

Vechia atitudine biblică faţă de demenţă: *„Nebunul trebue bătut"*, şi-a găsit o entuziastă aplicare, secole la rând, între zidurile Bedlamului. Felul în care erau priviţi nenorociţii loviţi de vre-un dezechilibru nervos, se reflectă în faimoasele statui *„Melancolia"* şi *„Nebunia Furioasă"*, cu care marele sculptor Sibber decorează masivele porţi de metal ale ospiciului, pe la 1680. Ambele îţi dădeau impresia unor arătări de vis de groază şi satirizau suferinţele celor adăpostiţi în ospiciu - - un punct de vedere profesat pe atunci de întregul public.

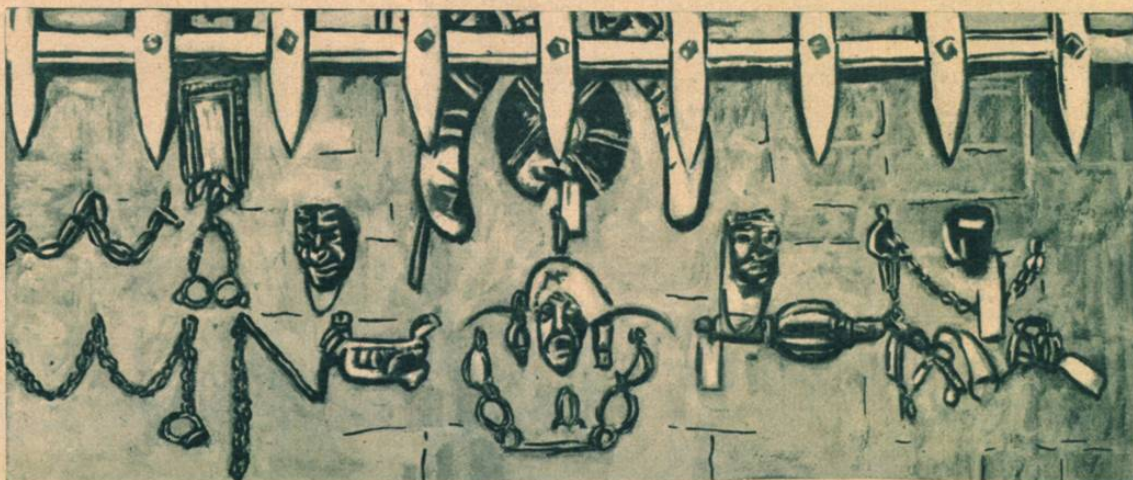
La muzeul istorico - medical Wellcome, din Londra, puteţi vedea o uimitoare colecţie de instrumente de tortură, represiune şi cruzime, ce se întrebuinţau zilnic, la scoaterea ideilor smintite şi perverse din capetele şi trupurile pacienţilor. Sunt acolo un fel de haine de fier, destinate imobilizării totale a mişcărilor, gulere de metal, cătuşe, lanţuri pentru picioare şi măşti de fier, ce se fixau pe feţele nebunilor, cari se repezeau să-şi muşte infirmierii.

Nu vă veţi mai mira că aceste ziduri au văzut scene indescriptibile şi de necrezut, când veţi afla că pe la 1815 chiar s'a făcut uluitoarea descoperire că chirurgul şef a sute de pacienţi era el însuşi un nebun furios. Timp de zece ani acest dement a putut da joc liber maniilor sale, făcând cele mai monstruoase experienţe, asupra nebunilor pe care-i avea în tratament.

In interesantul său volum, *„Capitole din Istoria Demenţei în Insulele Britanice"* doctorul Daniil Hack Tuke ne dă preţioase relaţii asupra tratamentului medical-superstiţios, ce se administra dementului, până mai acum un secol. Ne spune astfel, că atunci când se observa că un copil prezenta simptomele unei apropiate nebunii, se obişnuia a se strecura creerul unei capre de munte, printr'un inel de aur şi se da apoi copilului să-l înghită. Carnea de lup trecea drept un remediu de-o remarcabilă eficacitate, în cazul nebunului adult. Multe alte tratamente, tot atât de stupide, erau cunoscute şi utilizate de doctorii însărcinaţi cu îngrijirea milor de nenorociţi ai Bedlamului.

Dăm mai jos câteva din prescripţiunile medicale standard, pentru nebunii de atunci:

„Pune o copaie cu apă rece, toarnă în lichid trei pahare din-

Colecţia de instrumente de tortură dela Muzeul Wellcome.

tr'o infuzie de ierburi, scaldă omul în ea, apoi dă-i să mănânce anafură şi usturoi şi să bea o cană plină din infuzia de ierburi. La urmă de tot i se va administra un purgativ".

Un alt tratament prevedea afundarea nebunului în apa unui puţ, după care era lăsat, legat de mâini şi de picioare pe ghizduri. Dacă bolnavul reuşia să se elibereze, în timpul nopţei, doctorul vedea în asta speranţele unei vindecări şi repeta procedeul. Pentruca tratamentul să aibă rezultate cât mai rapide, ţineau pacientul sub apă, până aproape de înecare şi-l scoteau afară fără cunoştinţă.

In cursul Evului Mediu medicii atribuiau nebunia unui exces de fiere în sânge — stare ce se datora după ei unei intervenţii diavoleşti şi găsiau că o biciuire bună, ar fi fost cel mai bun mijloc de-a scăpa trupul victimei de anormalele manifestări. Inainte de biciuire pacientul era încărcat de lanţuri grele şi aruncat într'o cameră întunecoasă lipsită de aier.

„Cea mai mare nenorocire ce putea să cadă pe capul unui om — spune doctorul Tuke — era să fie internat în ospiciu. Infirmierii îl tratau cu o brutalitate animalică, legându-l cu lanţuri de pereţii celulelor, sau de paturile lor, unde zăcea pe paie murdare şi foarte adesea fără învelitori, chiar în toiul iernei. E greu de înţeles la ce şi cum de mai continuau să trăiască pensionarii acestor aziluri.

Tot în această ordine de idei, savantul notează că în 1863, cu ocazia unei anchete făcute la ospiciul Bedlam, s'a desgropat din cimitirul alăturat scheletul unui pacient, având încă asupra sa grelele lanţuri de fier, pe care infirmierii neglijaseră să i le scoată, după moarte.

In 1403, când Bedlam sau Bethlem — cum i se spunea pe atunci, întrucât fusese mai înainte mânăstire — deveni ospiciu de nebuni, totalul echipamentului pentru tratarea lor consta, pentru primul an, din şase lanţuri de fier, patru perechi de cătuşe şi două perechi de butuci. In 1675 însă, spitalul fu mărit, pentru a putea cuprinde 150 de pacienţi.

La 1815, un comitet de anchetă a găsit aci un nenorocit de nebun, anume Norris, imobilizat de-un guler de fier, ce-i încercuia gâtul şi era legat de o frânghie de metal, fixată de capătul patului pe care zăcea; o ramă de fier îi cuprindea trupul trecându-i de umeri şi având de o parte şi de alta deschizături pentru braţe, în timp ce un alt lanţ făcea legătura între glesnele pacientului şi celalt capăt al patului.

Un oarecare Dr. Fallows dela acest ospiciu, emitea următoarea teorie asupra demenţei: el credea ce-i drept că sediul ei era în creeri, dar continua să explice că acest organ era turburat de vapori negri, ce înfundau canalele mai fine, pe unde trebue să se strecoare în voie instinctele animale şi că sângele revoltându-se astfel, supraîncărca vinişoarele creerului, sau printr'o circulaţie accelerată, producea ameţeli şi în cele din urmă, furii.

Pe la 1700, tot cu ocazia unei anchete, s'a găsit la Bedlam o serie de celule, patru la număr, având fiecare câte o suprafaţă de 2,4 m. p. ce erau ocupate de 13 femei. Mai departe, se descoperi că numeroşi pacienţi erau legaţi în permanenţă cu lanţuri şi uneori complect imobilizaţi, prin fixarea braţelor dealungul trupului cu ajutorul unor cordoane sau tunici de metal. S'a mai aflat tot atunci că nu trecea zi dela Dumnezeu fără ca opt-zece bolnavi să nu fie legaţi în lanţuri unul de altul, în jurul unei mese, într'o stare de desăvârşită nuditate, cu motivarea că de n'ar fi fost legaţi şi-ar fi sfâşiat vestimentele de pe ei. Se mai aflau în acest ospiciu vre-o douăzeci de pensionari, cari n'aveau voie să-şi părăsească paturile decât trei zile pe săptămână şi atunci numai când nu mâncau carne. Intre aceştia, excepţional de tragic era cazul unei femeii, care zăcea legată în pat de opt ani. O altă femee, fu închisă într'o cocină de porci, pentrucă azilul se suprapopulase. Era ţinută aci cu membrele legate în lanţuri, cu o greutate formidabilă în jurul trupului pentruca să nu se poată căţăra afară, iar între glesne îi fixaseră o bară de metal, cu ajutorul unor lanţuri prinse de cătuşele ce-i încercuiau pumnii. Nemulţumiţi cu această atroce severitate, infirmierii găsiră de cuviinţă s'o mai şi biciuiască. Intr'un alt salon, din 14 pacienţi, doar unul singur avea mâinile libere şi numai trei îşi puteau părăsi paturile.

Chiar în 1829, Lordul Shafetsbury, vorbind înaintea Casei Comunelor, declara că vizitase Bedlamul şi că în primul salon în care pătrunsese, găsise nici mai mult nici mai puţin decât 150 de pacienţi.

„Prezentau toate formele nebuniei — spunea el. O mare parte erau legaţi cu lanţuri dealungul pereţilor, unii melancolici, alţii furioşi, iar vacarmul ce domnia acolo era atât de formidabil, încât nu ne mai puteam înţelege cu doctorii şi infirmierii. N'am mai avut nicicând sub ochi atâta mizerie. Părăsind salonul acela, am intrat într'o curte destinată femeilor. Erau aci 15-20 de arătări omeneşti, a căror singură îmbrăcăminte consta într'o bucată de

pânză roşie, legată cu ajutorul unei sfori în jurul mijlocului. La intrarea noastră, câteva înfiora, târându-se pe genunchi căci lanţurile nu le permiteau să se mişte altfel".

Unii pacienţi, bărbaţi şi femei, erau despuiaţi noaptea şi puşi să doarmă câte doi şi trei chiar într'un pat, pe paiele murdare şi risipite. Abia prin 1821, când se adăuga ospiciului o nouă aripă, se iau măsuri pentru separarea indivizilor de sexe diferite.

Foarte întrebuinţat era la Bedlam un instrument ce aduce foarte mult cu zăbala calului şi care băgat în gură, între dinţi, era destinat să reducă la tăcere pacienţii gălăgioşi, în special femeile.

Ned Ward, faimosul istoric al secolului al XVII-lea scrie o dare de seamă asupra unei vizite făcute la Bedlam, în tovărăşia unui prieten: „Mi-a părut la început că majestoasa clădire era palatul primarului — scria el — Apoi: „şi zău cred că nebuni au fost acei cari au clădit un astfel de edificiu, pentru o adunătură de smintiţi.

Am fost introduşi printr'o poartă de fier şi apoi printr'o altă baricadă de metal, unde zăngănitul lanţurilor, pocnetele uşilor trântite, ţipetele şi cântecele asurzitoare mi-au evocat viziuni de infern.

„Primul nebun, care mi-a ieşit în cale, era un individ vesel, purtând pe cap o tichie de paie. Mi-a spus că avea sub comanda sa o armată de vulturi şi apoi plesnindu-se uşor cu mâinile peste cap, jură pe coroana sa din raze de lună, că avea să se războiască cu toate stelele cerului".

Malcolm, scriitorul unei perioade ulterioare, făcea următoarea plângere: „Partea dinapoi a spitalului e prea aproape de stradă. Am fost extrem de rău impresionat de ţipetele şi extravaganţele suferinzilor, pe când treceam pe acolo. Faptul e deplorabil dar încă nu poate fi remediat".

Condiţiunile se îmbunătăţesc totuş căci vedem în 1815 pe un oarecare Haslam comunicând unui comitet al parlamentului că Bedlamul nu mai avea în acel moment decât zece pacienţi. în lanţuri.

„Extrema represiunilor o fac acum la noi cătuşele" — spunea domnul Haslam — şi lanţul ce leagă braţul de piciorul pacientului.

Un alt remediu era prescris precum urmează:

„Luaţi din guşa puilor de rândunică, câteva pietricele şi băgaţi de seamă să nu atingă nici apa nici pământul şi nici o altă piatră. Puneţi-le pe nebun şi imediat se va însănătoşi".

Sau „luaţi hameiu, puneţi-l într'un vas, aşezaţi vasul sub altar şi citiţi-i nouă liturghii, prăjiţi-l apoi în unt şi grăsime de oaie, adăugaţi sare, strecurată printr'o bucată de pânză şi ungeţi cu amestecul rezultat fruntea şi ochii pacientului, afumându-l în acelaş timp cu tămâie".

Printre alte tratamente, se obişnuia în Evul Mediu să se bage capul nebunului într'un cuptor fierbinte, pentru a-i arde acolo obsesiile.

Se făceau asigurări că în starea bolnavului avea să se ivească imediat o îmbunătăţire. Şi mai erau alţii cari credeau că cea mai bună metodă de lecuire era să se ia pielea unui marsuin, să se facă din ea un biciu şi să lovească pacientul, până la pierderea cunoştiinţei.

La Cornwall se afla un lac mic, numit St. Nun's Pool, renumit pentru vindecarea nebunilor. Pacientul era plasat pe ţărm cu spatele spre apă şi apoi, printr'o lovitură subită, era aruncat înapoi, unde îl primia un om puternic care prinzându-l de păr îl afunda de vre-o câteva ori în undă până când bolnavul, pierzându-şi forţele îşi pierdea şi nebunia — credeau ei. Era dus apoi la biserică, unde i se citiau rugăciuni. Multe vindecări erau atribuite acestui tratament şi lacul deveni renumit.

Pe la începutul perioadei 1800, se emite credinţa că un regim, constând exclusiv din mere, ar vindeca nebunia şi pentru prima dată, în istoria Angliei, medicii sunt obligaţi să renunţe la a mai rade capetele pacienţilor, producându-le apoi băşici, prin băi de apă fierbinte. Dar chiar în această epocă, relativ recentă, un tratament foarte frecvent pentru nebunie şi care se practica în casă, era să se puie bolnavul cu capul sub un duş de apă, atât timp cât putea suporta.

Se spunea prin 1800 că în insula Melista situată lângă coasta scoţiană, n'a existat om, care să nu fi fost atins de nebunie. Mai circulă încă printre locuitorii acestei insule povestea lui *„Murdoch nebunul"*, care a trăit prin 1662. Pentru a-l lecui, prietenii săi, îi petrecură o frânghie în jurul trupului şi-l legară strâns de pupa unei corăbii, pornind repede, cu viteză, pe mare. Cum Murdoch refuza să se afunde în apă îi apăsară capul, dar el se sbătea cu atâta frenezie, încât nu fu chip să-l răsbească. Îi legară atunci o piatră grea de picioare şi când văzură că se mai menţinea totuş la suprafaţă, prietenii tăiară frânghia ce-l lega de corabie şi o luară grăbiţi spre ţărm. Povestea spune că debarcând, Murdoch le-a ieşit înainte nebun ca întotdeauna şi rânjind sinistru la ei. Din cazul acestui nebun reese cât de lipsit de valoare curativă era tratamentul apei, căci nenorocitul şi-a ucis sora, murind în cele din urmă într'un ospiciu.

Prin 1850, o comisiune, pornită în anchetă prin Wales, găsi în mansarda unei ferme bogate, pe soţia fermierului, legată de pat. Nebuna zăcea aci de nouă luni; soţul său o imobilizase astfel, fără a se gândi să apeleze la ajutorul unui medic. Tot cu această ocazie se găsi un om care fusese legat de ambele picioare, într'un şopron infect şi dărăpănat, şapte ani la rând, atât iarna cât şi vara. În acest caz, fratele său care-l încarcerase astfel, fu băgat în închisoare, pe un timp îndelungat. La proces se apără pretinzând că aşa numitul nebun ameninţase cu şapte ani înainte să-l omoare pe el şi pe tatăl său, dar doctorul nu putu găsi nici un simptom de nebunie în cuvintele şi mişcările prizonierului.

Prin bâlciuri, medici şarlatani ridicau barăci şi declarau cu autoritate că nebunia se datora unei pietre crescută în cap, sau ajunsă acolo prin cine ştie ce altă împrejurare. Nebuni din toate colţurile ţinutului erau târâţi în acest cabinet improvizat. Medicul pipăia solemn capul pacientului, se făcea să identifică locul unde se găsia piatra şi cresta pielea, în acel punct. Sângele curgea şuvoi, nebunul urla şi în mijlocul acestei fierberi, hirurgul părea că extrage o piatră, pe care bineînţeles, o ţinea pregătită dinainte, în mână. Avertiza apoi pe rude să nu se aştepte la vindecare decât după câteva zile; în acest răstimp, bâlciul lua sfârşit iar şarlatanul părăsia regiunea.

Leslie Foster directorul ospiciului din Richmond, arată în tr'o dare de seamă prin 1817, că vizitând o fabrică dintr'un mic oraş de provincie, găsise trei nebuni legaţi într'un singur pat. Într'un ospiciu din Irlanda spunea el mai departe, se aflau cincizeci de pensionari, bărbaţi şi femei, închişi într'o încăpere mare, iar unul din nebuni era legat într'un pat, pe care-l împărţia noaptea cu un cerşetor. Salonul era atât de tixit de paturi, încât cu greu te mai puteai mişca, prin el.

La Limerick găsise treisprezece celule, ce adăpostiau treizeci şi trei de nebuni şi idioţi. Cum unii erau primejdioşi, infirmierii obişnuiau a le trece mâinile pe sub genunchi înţepenindu-le cu cătuşe; le imobilizau glesnele între piroane şi-i înfăşurau în lanţuri, ca pe nişte baloturi, legându-i în cele din urmă strâns de pat.

Dar nimic nu e mai deplorabil, continua raportul, decât modul în care e tratat nebunul. În casa unui ţăran, unde bărbatul munceşte toată ziua afară, pentru existenţă, iar femeea, absorbită de gospodărie, abia de mai îngrijeşte de copii. Când unul din membrii familiei înnebuneşte, singurul mijloc de a-l face nevătămător e să se sape în podeaua colibei o groapă, de-o adâncime ce nu permite unei persoane să stea în picioare, se pune deasupra un fel de grătar, pentruca nebunul să nu poată fugi, şi-l silesc să stea astfel zi şi noapte, până când moare.

* * *

Tristele evocări de până acum ne-au ajutat să ne dăm seama de nepreţuitele îmbunătăţiri pe care rapidul progres din ultimile decade le-a adus în viaţa noastră.

Ne rămâne să vedem care erau mijloacele de petrecere, de recreere ale fericiţilor noştri precursori, de acum un secol. S'a spus adesea şi multă lume a crezut, că diversiunile moderne sunt cu mult inferioare calitativ celor din spiritual şi poetica epocă a bunicilor noştri.

Aristocraţia avea călăria, croquet-ul, jescuitul şi vânătoarea, la care se încingeau nişte beţii monstre.

Pentru burghezimea avută, erau luptele între cocoşi, tauri, şi luptele atleţilor de circ. Exista ce-i drept şi teatrul, unde se găsiau locuri pentru toate pungile, dar ale cărui realizări erau cu mult sub producţiile moderne. Locul de întâlnire şi distracţie al omului sărac era cârciuma, adevărat focar de infecţie.

Cert că cel care cunoaşte realmente viaţa strămoşilor noştri şi o mai doreşte totuş, aparţine vechiului şi fericitului Bedlam.

E. A.

CEI CARI vând viitorul

SE vorbia într'o seară despre chiromancie.

Astfel de subiecte provoacă discuţii numeroase, fiecare fiind pentru sau contra acestei arte, care pretinde că prezice viitorul prin controlul liniilor mâinii. Conversaţia deveni în curând generală tineri şi bătrâni luând parte la ea, iar câţiva veterani istorisiră fapte concrete.

— Astfel — povesteşte o doamnă în vârstă — aflându-mă la Paris — sunt de atunci treizeci de ani — am făcut o vizită împreună cu d-na D... celebrei ghicitoare M-me de Thèbes. Curiozitatea m'a împins mai întâi spre ea, zicându-mi c'ar putea să-mi fie utilă, la plasarea oarecăror titluri. Instalate în sala de aşteptare, eram nerăbdătoare să ne vină rândul, când un valet mă rugă să intru în sanctuar. Am cedat locul d-nei D. După un sfert de oră aceasta eşi din salonul de consultaţie cu chipul răvăşit.

— Ce s'a întâmplat? am întrebat-o eu?

— M-me de Thèbes mi-a prezis că soţul meu se va ruina complet înainte de a se împini anul, iar catastrofa va provoca sinuciderea sa. Ea se azvârli pe marele divan din salon.

— Haide... i-am spus pentru a o potoli — poţi crede în astfel de fleacuri? E caraghios. Să plecăm, e cel mai nimerit lucru ce-l putem face. Fără voia mea eu însămi eram impresionată şi renunţai a consulta ghicitoarea. E bine să fii sceptic şi .cum nu eram nici pe departe, nu mi-ar fi fost tocmai plăcut să ascult astfel de preziceri.

La reîntoarcerea mea la Cairo, când uitasem cu totul vizita făcută d-nei de Thèbes, o noutate de seamă circula din gură în gură. Domnul D.... se ruinase complect şi titlurile pe cari le pusese în circulaţie nu mai valorau o centimă.

Atunci mi-am amintit de ghicitoare şi de funesta ei prezicere. Simplă coincidenţă, mi-am spus pentru a-mi da curaj. După puţin timp aflai că D.... se aruncase în Sena. Un fior îmi străbătu corpul. Cazul era impresionant. Gândiţi-vă după aceea cu câtă străşnicie am început să cred în arta ghicitorilor.

Alte dovezi urmară unele pentru a aproba, altele pentru a desminţi capacitatea pe care o posedă ghicitorii în stare să anunţe un eveniment viitor.

O tânără fată din cei de faţă mă luă la o parte.

— Vreau să vă fac o des dăinuire, mi se adresă ea roşind. Pot avea încredere în indiscreţia d-voastră?

—Aveţi de face cu un mormânt — i-am răspuns eu ridicând o mână şi simulând gestul de-a stropi cu salivă pământul.

Dacă dau acum în vileag oarecari detalii ale convorbirii noastre nu mă socotesc lipsit de cuvânt, pentrucă anonimatul este respectat şi nu mă servesc de acest exemplu decât pentru nevoile articolului

Liniile palmei, forma mâinilor, drojdia de cafea, cărţile de joc, bobii şi chiar nisipul pot sluji şireţilor, cari vând „viitorul" celor creduli.

— Ei bine, iată. Vara trecută în vilegiatură am făcut cunoştinţă cu un bărbat tânăr. După un „flirt" destul de înaintat Oh să nu bănuiţi lucruri grave — adăogă ea ofensată — după schiţa unui surâs surprins pe figura mea. Vreau să spun un simplu flirt cum se vede pretutindeni. Dansuri, plimbări, claruri de lună romantice, însfârşit înţelegeţi.

Mi-a promis că-mi va scri. Rămânând două luni fără nici o ştire m'am decis să consult o ghicitoare, recomandată de amicele mele. Ce vreţi, dragostea te împinge deseori la gesturi desechilibrate. Aceasta, o femee grasă cu înfăţişare de ocnaşă îmi oferi să beau o enormă ceaşcă de cafea. După aceea ea se aşeză să citească în interiorul ei, întorcând şi sucind ceaşca în toate sensurile. Ea mi-a destăinuit totul: numele meu, al ui, descriindu-mi chiar chipul şi trăsăturile caracterului său.

Inainte de nouă zile, de nouă săptă-

mâni ori de nouă luni vei primi o scrisoare în care el te va cere în căsătorie. Nu mai puteam de bucurie. Vai nouă zile au trecut, nouă săptămâni de asemeni, dar n'am primit încă nimic. Trebue să-mi pierd orice speranţă?

Ea mă privia cu ochii rugători.

Am citat cazul acesta pentru a arăta până unde poate merge naivitatea omenească.

Am cunoscut o altă tânără fată ale cărei economii au trecut în intregime în buzunarele ghicitoarelor precum şi pe câţiva tineri, cari nu întreprindeau nimic, fără să consulte mai întâi pe cutare chiromantă, în care avea o încredere oarbă. Porniţi pe înşelătorii, negustorii de viitor îţi stau la dispoziţie în toate zilele şi la orice oră. Sălile lor de aşteptare sunt mult mai populate decât cele ale medicilor sau avocaţilor celebri. Pentru nevoile anchetei mele am făcut o vizită uneia din prezicătoarele cu renume.

Ea mă privi cu un surâs plin de aprobare.

— Din această zi puteţi să vă socotiţi un om fericit. Nesiguranţa şi plictiselile au luat sfârşit. Afacerile d-voastră vor fi pe viitor strălucite şi eu vă voi indica mijlocul de-a deveni bogat. Doriţi să-mi întindeţi mâna?

Este momentul — gândiam — de-a o face să vorbească.

— Spuneţi doamnă, pentruce de acum înainte vom fi prieteni, n'aţi admite un preţ convenabil plătit lunar?

— Fireşte, domnule. Dealtminteri este ceeace fac cu cei mai mulţi clienţi, în cazul d-voastră. Mai înainte însă îmi veţi plăti o mie de lei. Cu acest preţ vă voi citi viitorul în stele.

— Sunteţi şi astrolog?

— Trebue, pentru nevoile meseriei.

Sunt clienţi cari n'au încredere decât în constelaţiile ce înconjură planeta noastră. Trebue să ştim să mulţumi pe toată lumea.

— Fireşte. Aş dori însă să vă pun o întrebare indiscretă. Criza a avut repercusiuni supărătoare asupra încasărilor făcute de d-voastră? Ea isbucni în râs.

— Criza? Dar eu n'am făcut niciodată afaceri atât de strălucite ca în timpurile din urmă. Scârbiţi de stagnarea comerţului clienţii mei devin din ce în ce mai numeroşi şi caută la mine soluţii, pentru cele mai grave probleme economice.

Ea se umplu de îngâmfare.

— Nu există o persoană din cele venite să mă consulte care să nu revină. Aceasta dovedeşte destul în ce grad sfaturile mele au putut fi utile. De altminteri veţi judeca singur. Cu spiritul absent a trebuit să îndur un sfert de oră toate absurdităţile debitate de augustele ei buze. ea căuta un gest de aprobare. Am menajat-o confirmând cu câte un semn din cap, tot ceeace-mi spunea.

S'a sfârşit. Intr'o lună voi primi o scrisoare, în care mi se va anunţa moartea unei rude care trăeşte în străinătate, dar pe care n'am cunoscut-o niciodată iar banii vor ploua cu găleata pe capul meu.

Foarte simplu!

A doua zi am plecat în căutarea astrologului reputat cu domiciliul într'o nenorocită cocioabă pe o străduţă obscură şi murdară, la capătul oraşului. aici decorul este diferit.

— „Maestrul va veni peste câte clipe — îmi spuse un individ păros, introducându-mă într'o încăpere murdară, presărată cu mobile al cărui stil era de nerecunoscut, din cauza întrebuinţării. Iată că încetul cu încetul clientela îşi face apariţia. Un domn bătrân, şchiop, care tuşeşte şi scuipă în fiece moment. E întovărăşit de două femei. care-l susţin fiecare de câte un braţ. Servitorul care mă primise atât de rece, are pentru ei toate prevenirile şi toate atenţiile. După mii de plecăciuni îi instalează într"un colţ retras pentru a-i îndepărta de orice contact, care le-ar putea fi neplăcut.

I-am făcut semn slugii să mă urmeze până afară.

— Iată, pentru tine — i-am zis întinzându-i o hârtie de o sută de lei. Cine sunt persoanele pe care le-ai introdus acum?

— Este un bogătaş bolnav de mai mulţi ani, care dupăce-a consultat cele mai mari somităţi medicale ale ţării a sfârşit prin a se convinge că singur stăpânul meu este în stare să-l vindece.

— Şi prin ce mijloc?

— Dacă aş şti demult mi-aş fi deschis şi eu un cabinet de consultaţie. Stăpânul meu e bogat, foarte bogat.

— E scump plătit?

— Depinde de împrejurări, Când e vorba de-o vizită obicinuită nu te costă decât câţiva poli, dar pentru cazul bătrânului dinăuntru acesta a cheltuit peste douăzeci de mii de lei până astăzi şi sfârşitul nu e încă aproape.

— La naiba; şi el e mulţumit de tratamentul stăpânului tău? A resimţit o ameliorare în starea sănătăţii? ?

— Trebue să fie astfel pentru că vine regulat aici. Cel puţin nu se teme că va fi ajuns de vre-un blestem...

— Cum?

— Stăpânul cunoaşte toate mijloacele de a-şi apropia clienţii. Le promite să arunce blesteme asupra inamicului, pe cari ei îl numesc şi dela care i-se aduce un vestmânt, o batistă sau un obiect oarecare, atinse de acela. La rândul lor ei se tem ca tot reînnoind vizitele să nu fie atinşi de un rău oarecare, provocat de privirile maestrului.

— La cât se ridică zilnic câştigul?

— O mie. două câteodată cinci mii, adesea mai mult niciodată mai puţin; în mijlociu optzeci — o sută de mii de lei pe lună. Nici nu vă daţi socoteală de averea pe care a strâns-o patronul meu în câţiva ani de lucru.

— Dar se bucură el de banii săi? Călătoreşte? Duce o viaţă costisitoare?

— Vă bateţi joc ? Stăpânul meu nu părăseşte niciodată casa. El este aici de dimineaţă până seara la dispoziţia clinteiei. Când nu mai este nimeni în sala de aşteptare se urcă în camera sa, care se află sus de tot şi nu mai ese de acolo. Câteodată amicii vin să-l vadă dar acestea sunt cazuri rare.

Aceste investigaţii au fost suficiente. Scârbit, revoltat am eşit la aer liber avid de-a lua con tact cu lumea din afară. Oare toţi aceştia: astrologul, cărturăreasa, chiromanciera şi orice altă persoană cu „spiritul extra lucid şi care prevede totul" n'au un merit incontestabil, acela de-a exploata în cel mai înalt grad prostia contemporanilor lor?

E. S.

RINGUL SPECTRELOR

POVESTIRE FANTASTICA DE M. LEITZ

CÂND eu, Ulrich Markus, ajunsei pe culmea colinei, ce domnia valea cea mohorîtă, se întunecase deabinelea. Palidă, luna abia își scosese fruntea de după mănunchiul de căsuțe ale satului, iar silueta uriașe a turlei bisericii se desena stranie, pe cenușiul boltei.

Pașnic, satul de sub picioarele mele, dormia adânc. La gândul că, peste puțin, aveam să mă odihnesc și eu pe un culcuș moale, mă simții mai îmbărbătat. Impins de-o ultimă rezervă de curaj, am pornit din nou la drum, atras de slabele lumini ale colțișorului unde deschisesem ochii. Făceam socoteala că s'au scurs cincizeci de ani dela plecarea mea din Karlsbach-ul pe care-l părăsisem, de copil, împreună cu Anton Diepper, tatăl meu adoptiv. Ca atâți alți șvabi, ne instalaserăm în Palestina. Murind Anton Diepper îmi lăsă moștenire întreaga lui avere. După ce-mi vândusem bunurile, mă reintorceam acum în Europa.

Șoseaua fiind desfundadă, mă văzusem obligat să-mi las, în inima muntelui, și șoferul și automobilul care avea două arcuri frânte.

Mă credeam la doi pași de țintă și când colo iată că mersei pe jos ca la trei ore încheiate până să ajung în tinda satului.

Intunerecul se făcuse și mai de nepătruns. Stelele începuseră să se aprindă, ce-i dreptul, dar luminile de pe uliți se stingeau una câte una. Nu cunoșteam pe nimeni din acea adunare de oameni retrași, par'că, de tot restul lumii. Cine să-și mai amintească de familia Markus?... Poate că vre-un bătrân cu viața lungă!...

O emoție puternică începuse să pună stăpânire pe mine. Dar fiecare om are aceeaș impresie, desigur, atunci când, în toamna vieții lui, se reintoarce la casa unde s'a născut.

* * *

Ajunsei în sfârșit într'o piață, adăpostită de câțiva tei groși. Biserica, țeapănă și rece, se ridică în fața unui castel feudal. Intr'un colț retras, licăria o lumină pâlpâitoare, la focul căreia deosebi o firmă zugrăvită cu neîndemânare. De mulțumire, îmi troznii degetele mâinilor.

Incăperea mi se părea pustie. Două sticle de lampă, afumate o luminau cu sgârcenie. Duhoarea acră de tutun, strânsă între cei patru pereți leproși, mă făcu să tușesc. Ca la un semnal, apăru servitoarea.

Inaltă, slabă și clorotică, femeia aceea tăcută, cu mișcări lente, cu straele negre, cu fața lividă și ochii vârâți în fundul capului, se potrivia de minune cu decorul lipsit de viață. Mersul ei se asemăna unei lunecări de umbră. Apărea și se pierdea brusc, pentru ca să reapară și și mai spectrală și mai misterioasă.

Cu voce monotonă, femeea îmi spuse că, de îndată ce sfârșesc cu masa, pot trece la culcare, patul fiind gata. Am întrebat-o dacă hanul mai adăpostia și alți călători afară de mine. Nu mi-a dat nici un răspuns. In atmosfera aceasta neplăcută înghițiam mâncarea, cu noduri. Răsturnat pe bancă, cu capul și spinarea răzimate de peretele mucegăit, îmi făceam, visător, siesta, când auzii deodată o voce ascuțită, spunându-mi:

— Ehei! „Mein lieber Herr", adăpostul ăsta nu prea e plăcut pentru un călător subțire!

Intunericul spintecându-se, făcu loc de trecere celui mai surprinzător individ pe care l-am văzut cândva. Scund de statură, cu aparență caraghioasă, îmbrăcat corect, pleșuv și bâlbâit, omul acela avea o față rasă, grasă ca de păpușe și ochi albaștri și rotunzi ca niște bile.

Dar ceeace făcu să-mi crească nedumerirea era aspectul burlesc al picioarelor scurte, ce sprijiniau trunchiul destul de gros și mare al interlocutorului meu.

— Dă-mi voe să mă recomand, continuă el cu glas șuerător: Cornelius Lahm, anticar la Ulm, cercetător neobosit, bibliofil pasionat și membru corespondent al Academiei șvabe de științe psihice. Da, urmă el așezându-se în fața mea și cercând zadarnic să-și încrucișeze picioarele, hanul acesta nu-i prea de soiu. In schimb, climatul ținutului are o reputație fără seamăn. Eu — de pildă — suferiam de-o depresiune nerovasă foarte accentuată. Dar de când am venit aci, m'am refăcut și încă bine de tot...

Omul tăcu și se scotoci prin buzunare:

— Dorești o țigară de foi? mă întrebă el, întinzându-mi un toc de piele. Incearcă, te rog, e de fabricație olandeză... Nu-i așa că la Amsterdam se găsesc cele mai minunate țigări de foi?... Ei, drace! Iar a început!

Din depărtare răsunau murmure surde și bubuituri de tunete. (Vijelia pare și mai fioroasă atunci când e purtată de ecourile văilor). Servitoarea își făcu repede apariția și închise ferestrele.

— E curată bătae de joc, izbucni omul, din fața mea. Karlsbach-ul este ca o măsea cariată, într'o gură superbă... Furtuna e ceva foarte obicinuit aci!...

* * *

Se făcuse tăcere. Fumul tutunului olandez îmi parfuma nările și gâtlejul. La ideea că o furtună avea să se deslănțue în văzduh în timp ce, lungit în pat aveam s'o sfidez, fui cuprins de o toropeală plăcută.

Privirea mi se opri asupra unui ziar de provincie, ce se odihnia, împăturit, pe o masă vecină. In mod inconștient, răușii să deslușesc în penumbră, titlul foiletonului.

— „*Ura mai tare ca moartea*" murmură în șoaptă, vecinul meu. Strașnic titlu, zău așa!

— Sună foarte frumos, replicai eu.

— ...și grăește mult adevăr, adăugă Cornelius.

Zâmbetul meu reținut îi dovedia că eram un fel de Toma necredinciosul.

— Cum? Te mai îndoești? exclamă anticarul, aprinzându-se la față. Neîncrederea d-tale mă înfurie!...

După ce tuși Cornelius scoase o pereche de ochelari respectabili își înrămă cele două bile albastre, apoi continuă:

— Da, mă înfurie... E drept, scepticii mișună astăzi și ei n'au nici timp și nici chef să observe ceeace se petrece în jurul lor. E pe cât de regretabil, pe atât de adevărat. In ceeace mă privește pe mine...

Omul se aplecă cu aer teatral, ca să-mi declare răspicat:

— Eu observ!...

Cornelius mă distra. Bănuind că urmăria să atace un subiect după care se pasiona, îl ajutai să ajungă și mai repede la țintă:

— Observi? îl întrebai eu apăsat.

— Dacă observ?! ridică el glasul. Dar nu fac decât asta!... A observa înseamnă a înțelege!... și-acum „mein lieber Herr" dă-mi voe să-ți spun (omul vorbia în șoaptă) că am observat la Karlsbach ceva foarte curios...

Mândru de efectul spuselor sale, Cornelius mă privia șiret:

— Ceva foarte straniu, adăugă el. Karlsbach-ul are un cimitir, situat nu departe de mlaștinile „Omului negru". Mergând iute, îți trebue ca la douăzeci și cinci de minute, până acolo...

— Fräulein — comandai eu servitoarei — adu-ne două păhărele, cu cel mai bun „schnaps"...

— Poți să lași sticla pe masă, femeie, spune Cornelius. Ei drăcie! A început furtuna!... Vzzzzzz!... Iată și focurile de artificii. Dar ce-ți spuneam?... A, da, chestia cu cimitirul!... Mă crezi c'am făcut o ciudată constatare acolo?... Ascultă-mă, te rog! In acest cimitir, în colțul cel mai îndepărtat, se află două morminte vechi, așezate față'n față.

In spatele unuia se ridică un stejar, în dosul celuilalt, un plop. Acești copaci par că se sfidează reciproc. Au, în siluetele lor robuste o atitudine atât de agresivă, că juri că se urăsc!

— Ce spui? murmurai eu aiurit.

— Juri că cei doi copaci se urăsc! repetă anticarul, lovind cu pumnul în masă. Așa-i că te miră acest lucru?! Și totuș e așa!... Intr'o seară, pe când furtuna începuse, mă aflam în vale. Temperatura înnăbușitoare mă zdrobia. Nu bătea nici cea mai mică adiere... Privirea mea fu atunci atrasă de cei doi coloși, ridicați deasupra mormintelor, întocmai ca doi supraviețuitori, pe câmpul de bătae... Spre marea mea nedumerire, băgai de seamă deodată că acei copaci se plecau unul către altul, apoi își ciocniau, cu turbare, crengile, așa cum se lovesc boxeurii cu pumnii... Această vedenie fantastică mă împietri locului. Am crezut că va începe un potop de ploae. Intrigat, m'am apropiat și am constatat că nu bătea nici pic de vânt... *Dar, copacii se băteau, domnule, ca niște fiare sălbatice...*

— Iți râzi de mine, pare-mi-se! exclamai eu atunci, scos din fire.

— Niciodată n'am glumit cu lucruri de acest gen, domnule, articulă sacadat, Cornelius. Cei doi copaci se băteau, cu adevărat, m'auzi d-ta?... Dealtfel avui în urmă prilejul să bag de seamă că stejarul și plopul în chestie procedau la fel ori de câte ori se anunța furtuna.... Repede am luat hotărârea să studiez, fenomenul. Am aflat astfel că sub lespezile pline de mușchiu, adăpostite de frunzișul copacilor uriași, dormiau somnul de veci doi dușmani de moarte, doi oameni cari s'au urât toată viața, fiindcă familiile lor s'au dușmănit întotdeauna... și această ură groaznică n'a încetat decât în noaptea blestemată, în care fierarul Peter Markus, rănit de moarte de zidarul Leo Stein, izbuti totuși să-și stranguleze cu brațele lui vânjoase adversarul, înainte de-a muri,... dar ce ai?

— Nimic, îngânai eu încurcat. Puțină oboseală... Altceva nimic... continuă povestirea...

Imi ștersei palmele care asudaseră. Confidențele anticarului începură să-mi clocotească în creer. Tragedia, veche de-o jumătate de veac, nu-mi era recunoscută. Unchiul Anton îmi istorisise drama, în dese rânduri. Știam deasemenea că familia Stein-ilor se stinsese, odată cu zidarul și că din cele două tabere dușmane eram singurul supraviețuitor. Deși povestea acelui antagonism vegetal mi se păru cu totul ireală, mă simții cuprins pe dată de-o emoție nemai pomenită.

— Continuă povestirea..., repetai eu tremurând.

— Te sfătuiesc să te culci fără întârziere, dragă domnule, îmi spuse Cornelius... Ești palid ca ceara... Unde-am rămas?... Aha! Am găsit!... Luai hotărîrea atunci să pătrund și mai adânc în inima misterului. Intr'una din zile. Andreas, groparul, îmi povesti, — fără să bănuiască ce importanță mare aveau cuvintele lui, — că în urma unei exhumări, făcute în apropierea lespezilor mortuare ale lui Markus și Stein, constatase că rădăcinile stejarului — arborele ce se ridica deasupra mormântului lui Markus — se răspândiseră în sicriul fierarului, în timp ce acelea ale plopului, de pe mormântul lui Stein, se infiltraseră, în sicriul zidarului... Găsisem explicația...

— Ce explicație? întrebai eu.

Cornelius Lahm se arătă foarte surprins:

— Cum, nu înțelegi?

— De loc, mărturisii eu.

— Dar e foarte simplu... Dacă viața s'a evaporat din cele două trupuri ucise, ura pe care o ascundeau, această ură hiper-dinamizată, nu s'a volatilizat cum s'ar putea crede. Ea s'a consacrat în cele două sicrie și rădăcinile copacilor s'au adăpat din acele forțe nefaste...

— Dar asta e curată nebunie! exclamai eu.

— E curatul adevăr, domnule, replică Cornelius Lahm. Și teoria mea e edificată pe cele mai puternice temelii. Știi, cred, că în anumite cazuri de vrăjitorie, vracii procedau, în vechime, la acumularea fluidului uman — fluid de ură, în general — pe care-l așezau în locuri alese mai 'nainte de către ei. Aceste „încărcături" s'au creeat, în cazul de față, în mod cu totul automat, așa cum se produce o acumulare de gaz aerian, când plesnește o țeavă. Copacii cei uriași s'au intoxicat încetul cu încetul, muiându-și rădăcinile în acele focare de venin și aversiunea reciprocă de care erau călăuziți cei doi dușmani, îi însuflețește pe ei acum...

— Bine, dar...

— Nu mai există nici un „dar"! strigă brusc omulețul. Tot ce ți-am spus e adevăr! Adevăr controlabil!

— Controlabil?

— Despre asta vom vorbi imediat. Dar îngăduie-mi te rog să-mi urmez șirul vorbei. Orice sentiment, fie el mânie, frică, ură sau iubire, se ațâță puternic, odată cu ivirea furtunei. Exact ceeace se petrece la cimitir, când atmosfera e supra încărcată de electricitate. Ca orice altă ființă însuflețită, cei doi coloși sunt și ei supuși unor excitări electromagnetice. Atunci se irită, și ura groaznică ce le clocotește în piepturi îi aruncă unul către altul, cu ferocitate animalică.

Spusele lui Cornelius mi se părură atât de fantastice, încât ridicai, nepoliticos, din umeri.

Herr Cornelius Lahm mă privi cu o căutătură șireată. Scepticismul meu îl încuraja, s'ar fi zis. El continuă flegmatic:

— N'ai de loc dreptate privind neliniștit la paharul gol din fața mea. Țiu la băutură cât patru și sunt în toate mințile. Susții că nu există

un fluid omenesc? Făptuești o mare greșeală. N'ai remarcat — de pildă — că mai toți câinii împărtășesc, în mod inconștient, resentimentele stăpânilor lor? In tocmai ca arborii din cimitir aceste animale sunt jucăria unor emanațiuni incontestable... Dar fiindcă perziști să combați rodul meditărilor mele profunde, apoi, dragă domnule... domnule... cum ai spus că te numești?

Minții.

— Eckert. Friedrich Eckert, din Pforzheim.

— Domnule Eckert, îți fac o propunere....

— Te ascult.

— Vrei să vii cu mine la cimitir, cu prilejul viitoarei furtuni? Așa ceva se deslănțue în fecare zi pe-aci.

— Cu plăcere.

— Chiar în timpul nopții?

— De ce nu?

Anticarul se înclină radios.

* * *

A doua zi, spre seară, căldura deveni înnăbușitoare și în timp ce servitoarea-fantomă așeza tacâmul, Cornelius Lahm se apropie de mine.

— Totul merge de minune, mă asigură el. Vom merge „acolo" chiar în noaptea asta... Pe cer se vestește un uragan neobicinuit... Groparul Andreas mi-a și împrumutat cheia...

Nu voi uita niciodată goana noastră prin întunerec. Cornelius, care o luase înaintea mea, părea că alunecă nu altceva, întocmai ca un fotoliu cu rotițe. Il urmam fără să crâcnesc. Ajunserăm, însfârșit, în pădure. Brazii uriași nu scoteau nici un suspin și lugubra lor tăcere era amenințătoare.

Mărăcinii se agățau de hainele noastre, făcându-ne să ne poticnim în mers. In cele din urmă, un luminiș îmi îngădui să întrevăd un cer plumburiu, pe care se jucau niște blocuri mari de culoare gălbue.

Luna, cu fața ei ciugulită, trona indiferentă peste acel peisaj halucinant.

— Am ajuns, șopti Cornelius.

Ce colț spăimântător! In fața mea se întindea o băltoacă, cu miros de putreziciuni, la suprafața căreia se spărgeau bășici de gaz. In acea cloacă sinistră, totul era miasmă și imaginația atât de desăvârșită a unui Poe n'ar fi putut găsi ceva mai lugubru. O broască, târându-și pântecul umflat și mătăsos, se aruncă, de teama noastră, în mocirla cea verde.

— Mi-e grozav de scârbă să calc pe aci, îmi șopti Cornelius. S'ar spune că cele mai desgustătoare viețăți și-au dat întâlnire în acest colțișor. Acum două zile am dat chiar peste un sarpe veninos. Cât despre șopârle și năpârci, nici nu mai vorbesc!... Poftim intră!

Cornelius împinse o portiță de fer, ruginită, al cărei sgomot scârțâitor îmi gâdilă până și gingiile. La vederea lespezilor de piatră adormite pe pământ, fui scuturat de-un tremur inexplicabil. In fundul cimitirului se conturau cei doi copaci ai urii...

Un bubuit îndepărtat spintecă cuprinsul, apoi se pierdu. Licăriri palide și scurte luminau bolta mohorită. Cornelius Lahm scrâșni din dinți.

— Vom avea multe emoții în noaptea asta, mă pregăti el, închizând grijajul. Eu le detest de moarte, dar dacă am venit aci, e ca să pot convinge un om incredul.

Străbăturăm în tăcere o alee îngustă și noroiasă. Un fulger scurt sgârie din nou obscuritatea.

— Aci, sub plop, se află mormântul lui Stein și dincolo, la poalele stejarului, acel al lui Markus.

Examinai, cu mare băgare de seamă, copacii.

— Dar ei par destul de lin'știți, remarcai eu.

— Ești sigur? mă întrebă Cornelius. Ia uite-te mai bine la plop. Nu s'ar spune că stă gata să se repeadă?... Atenție!... Păzea!!...

Nu voi ști niciodată bine cum s'au petrecut lucrurile. Mă apropiasem încetișor de mormânt, când auzii un șuerat sfâșietor; un mănunchi de ramuri se învârtiră în jurul meu și după o clipă, simții o emoție violentă. Orbit de sânge, rămăsei împietrit.

— Inapoi! Inapoi! răcni Lahm, apucându-mă de braț și trăgându-mă cu putere înapoi. Plopol s'a supărat...

— E absurd ceeace spui, murmurai eu, pipăindu-mi cicatricele de pe obraz. E absurd!

— Să plecăm! Te implor să plecăm! insistă Cornelius. Te asigur că plopul te-a lovit intenționat...

O clipă văzduhul fu sguduit de tunete asurzitoare. Trăznetul se abătu nu departe de noi și timp de câteva secunde, cimitirul fu luminat ca ziua.

— Vino! Vino cu mine! spunea Cornelius, cu glas sugrumat.

Incă zăpăcit, înaintam cu greutate. Anticarul mă prinse de mână. Băgai atunci de seamă că tremura.

— Dumnezeule! exclamă el.

— Ce mai este? întrebai eu, la rându-mi.

— *PLOPUL CEL MARE NE URMAREȘTE!*

Intonația era aceea a unui om îngrozit. Ceea ce punea anticarul nu mă surprinsese. Băgasem de seamă, cu o clipă mai înaintea lui că arborele lui Leo Stein mă urmăria cu ferocitate de fiară.

— Să fugim! horcăi Cornelius.

Incercai să alerg. Teama îmi încleștase membrele. Isbutii totuș să fac un pas înainte și călcai pe o vietate cilindrică și moale care se sbătu sub călcâiul meu. Acest desgustător incident mă stimulă.

Aruncai o privire în urmă. Plopul se deplasase cu vre-o douăzeci de pași. Il văzui în mijlocul aleii, târându-și rădăcinile desgropate și înaintând greoi spre mine.

— De ce vine spre noi? De ce? bâlbâi Cornelius.

— De ce? și vocea mea se stinse brusc. Fiindcă sunt fiul potcovarului Markus, dușmanul lui Stein.

* * *

Paralizat de groază cum eram, așteptam moartea. Bătăile inimii încetaseră. Deodată învingând urletul furtunii, un răcnet nebunesc isbucni.

— Dumnezeule! strigă anticarul ca un scos din minți. Privește!... *Stejarul fuge după plop!* se agață de el!... se bat!...

Cu privirea îndobitocită, zării cum cei doi uriași se înlănțuiau, se legănau și se rostogoleau, sdrobind sub greutatea lor, pietrele tuturor mormintelor. Cornelius Lahm îngenuchiase. Apoi o troznitură sinistră răsună. Un vacarm sfâșietor îmi cutremură auzul și un miros înnăbușitor îmi astupă gâtlejul. Leșinat mă prăvălii la pământ.

* * *

— Viața se ține scaiu de d-ta, „mein lieber Herr", îmi spuse hangiul, cu admirație, la două zile după scena cea grozavă. Când te-au adus aci, după uragan, eram mai mult ca sigur că ai s'o ștergi pe lumea cealaltă. Fața ți-era scăldată în sânge: mă rog, erai mort... Ce furtună grozavă! „Donnerwetter"! Când mă gândesc că până și cei doi copaci uriași ai cimitirului au fost smulși dn pământ. Au fost găsiți înlănțuiți la vre-o sută de pași de locul lor și plopul era frânt în două... La urma urmei să mulțumești Celui de sus c'ai scăpat așa de eftin! O simplă cicatrice pe care Herr Doktor Feucht ți-a cusut-o de minune, nu ca bietul Herr Cornelius, care nu-și va mai reveni niciodată în minți...

— E groaznic, murmurai eu fără putere, reintorcându-mă cu fața spre perete. Simțiam nevoia de-a rămânea singur căci o dorință primejdioasă mijia în mine: să destăinuesc acestui om tot secretul, povestindu-i scenele de groază petrecute la cimitir...

M'ar fi crezut și pe mine nebun...

In românește de GEORGES TEDDY

DIN LUMEA LARGĂ

1) Ex-regele Manuel al Portugaliei, care după cum se știe a fost nevoit să renunțe la tron, în anul 1910, a murit de curând în Anglia, unde se stabilise. Trupul său neînsuflețit a fost pus, pe vasul de răsboi englez „Concord", la Lisabona.

2) Robert Preussner, care a fost în armata colonială germană, a ridicat lângă Berlin un sat de negri, în care el și prietenii își petrec timpul de vară. Locuitorii acestui sat se prăjesc atât de mult la soare, încât curând nu vor mai părea albi.

3) Surorile de caritate din spitalul St. Antonie din Karls forst audiază prelegerea prof. Paul Lazarus, în grădină, spre a evita astfel căldura prea mare, din sala de cursuri.

4) S'au terminat alegerile în Germania și măturătorul adună afișele nenumarate ale partidelor.

5) Prof. Piccard a plecat la Zürich, unde se pregătește pentru a doua ascensiune în stratosferă. Fotografia înfățișează noua lui gondolă.

6) Generalul Schleicher, ministrul german, iese, împreună cu soția, din localul de vot, unde și-a făcut datoria de cetățean.

a căzut într'o luptă cu tru-

7) Generalul chinez Ma pele japoneze, pe țărmul fluviului Sungari, la 55 km. de Charbin.

8) O corabie veche, în docul Millwall, de lângă Londra, pare c'ar voi să-și croiască drum, printre rufele puse la uscat, pe țărm.

9) Intr'o tabără de tineri nemți, în zori, se aduce pâinea zilnică.

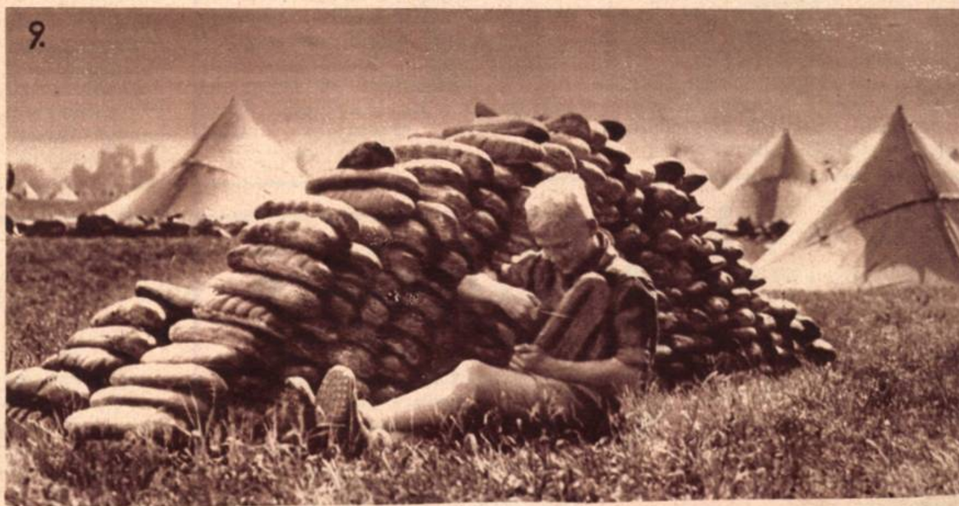

5.

6.
Bräu
Siphons
Berliner
Bürgerbräu
3
Liste
Deutschland
erwache!
2
Nationalsozialisten

7.

8.

9.

O sută de ani de la moartea Ducelui de Reichstadt

Puiul de Vultur

Ducele de Reichstadt

S'a împlinit zilele acestea un veac de la moartea fiului lui Napoleon. Copilul celui mai ilustru împărat al Europei avea să ispăşească păcatele părintelui său, sfârşind la vârsta de 21 ani o viaţă de chinuri, din care părea fericit să scape murind.

Câte iluzii năruite, câte planuri politice zădărnicite, în jurul copilului plăpând, cu plămânii roşi de ftizie!

Napoleon era la apogeul gloriei sale, când căpătă acest copil, care părea o chezăşie de pace pentru vechile monarhii şi o garanţie de durată pentru noul imperiu.

François-Charles-Joseph - Napoleon Bonaparte, duce de Reichstadt s'a născut la Tuilleries, la 20 Martie 1811. El n'a purtat niciodată legal numele de Napoleon II. Destinul acestui tânăr, proclamat Regele Romei chiar la naşterea lui, căruia Napoleon se gândia să-i lase vastul său imperiu şi care muri ca simplu prinţ austriac, are o lature ciudată şi misterioasă, ce-a fascinat pe poeţi.

Naşterea copilului fu salutată cu un entuziasm fără seamăn în istorie. Intreaga Capitală părea să-şi reţină răsuflarea, în timp ce tunul Invalizilor anunţa evenimentul: împărăteasa a născut. O mulţime imensă aştepta în jurul palatului, iar când cea de a douăzeci şi doua lovitură de tun anunţă că copilul Cezarului era băiat, poporul izbucni în delir.

De îndată ce copilul scoase primul ţipăt, el fu numit Regele Romei, căpătând marele vultur al Legiunei de onoare şi Marea Cruce a Coroanei de Fier. Oraşul Paris oferi tânărului prinţ acel minunat leagăn de aur în formă de corabie cu emblema oraşului. După atâtea dovezi de entuziasm se făcu tăcere în jurul Regelui Romei.

Se ştia doar că Napoleon îi dăduse drept guvernantă pe ducesa de Montesquiou, pentru a urma tradiţiile regale, iar ziarele oficiale povestiau după obiceiul de atunci, despre apucăturile micuţei alteţe.

Copilul era adorat de tatăl său. In Septembrie 1812, pe drumurile Moscovei, după groaznica bătălie, ce-o pierdea din cauza îndrăsnelii sale fără seamăn nu-şi plângea soarta sa tristă cât pe aceea ce avea să fie rezervată fiului său iubit.

In 1814, când frontierele au fost năvălite din toate părţile şi Parisul era ameninţat, Napoleon trimise pe Marie Louise şi pe regele Romei, însoţiţi de fratele său, Joseph, spre Orleans. Trecând prin multe primejdii împărăteasa şi fiul ei izbutia să străbată Rinul, pe la sfârşitul lui Aprilie.

In actul de abdicare de la Fontainebleau, Napoleon rezervase drepturile regelui Romei, proclamat Napoleon II şi având pe Maria Luiza drept regentă. Dar aliaţii nu luară în seamă această clauză şi restabiliră în Franţa tronul Burbonilor. De asemeni Napoleon ceru zadarnic ca soţia şi fiul lui să-l însoţească pe insula Elba. Aliaţii hotărâră ca tânărul prinţ să fie încredinţat bunicului său, împăratul Austriei, care-i dădu titlul de duce de Reichstadt.

Micul prinţ fu despărţit de ducesa de Montesquiou. Ii se dădură profesori germani, cari se sileau să-l facă să-şi uite originea franceză, iar contele de Dietrichstein, ataşat pe lângă persoana prinţului, era însărcinat să-l împiedice de-a comunica cu persoanele din afară, în special cu francezii. Tatăl său, după revenirea din Elba şi după înfrângerea de la Waterloo pierdu orice nădejde de a-şi mai revedea fiul. Aliaţii intraseră în Paris şi dictau condiţiile.

Copilul acela nenorocit neliniştea totuş Europa întreagă. Alianţa republicanilor şi a bonapartiştilor uniţi împotriva Burbonilor găsiau un punct serios de sprijin în copilul care creştea. Pe de altă parte micul prinţ, în mâinile Austriacilor şi ale aliaţilor era o sperietoare, ce punea la respect pe Burboni, obţinându-se de la ei cele mai aspre condiţii pentru Franţa. La cea mai mică veleitate de împotrivire a Burbonilor, Austriacii ameninţau să recunoască pe fiul lui Napoleon. După încheerea tratatelor, aliaţii schimbară tactica şi împiedicară cu orice chip ca fiul să calce pe urmele tatălui său.

Totuş, bunicul tânărului prinţ îi arătă oarecare afecţiune. El dădu nepotului profesori de limbi străine, de filosofie, de drept, de politică. Dar nici odată nu-i parvenia o scrisoare de la tatăl lui în exil, iar acesta la rândul lui era ţinut în cea mai complectă neştire despre copilul său. Cât priveşte lecţiile de istorie ce i se dădeau la 16 ani, ele se reduceau la o simplă cronologie, încât copilul, surprins de atâta precauţie exagerată exclamă: „Dar ce au de gând să facă cu mine? Işi închipue poate că am capul tatălui meu?". Iar ca să nu i-se desvolte inteligenţa, îl ţinură departe de orice om venit din afară şi în complectă neştire despre istoria Franţei.

Foarte rar era văzut în public. Era un tânăr frumos, înalt, blond, cu ochii albaştri, foarte bun călăreţ. Impăratul Francisc îl numi colonelul unui regiment şi guvernator de Grätz, un oraş pe care nu-l văzuse niciodată.

După moartea lui Napoleon, partidul liberal l-ar fi primit cu plăcere. Dar nimeni nu făcu nici o încercare serioasă să-l scape. (Numele lui servia cel mult în opoziţie. Barthelemy făcu odată o călătorie la Viena spre a preda ducelui de Reichstadt un poem de a lui Beranger, dar nu isbuti să-l vadă. Află acolo că prinţul, deşi nu era prizonier, se afla într'o situaţie cu totul specială. Nu vedea şi nu citia decât ceeace i se îngăduia iar spiritul lui de supunere ajunsese la atâta lipsă de voinţă, încât dacă primia pe ascuns o carte sau o scrisoare, prima lui grije era să întrebe pe supraveghetori dacă se cădea să le citească. Fiul lui Napoleon se ofilia la trup şi la suflet. Tristeţea şi paloarea lui isbiau pe puţinele persoane care-l puteau zări şi în curând se răspândi svonul că prinţul era supus unui regim special de la care nu lipsiau otrăvurile lente, ale evului mediu.

Ceeace este evident e că, la vârsta de douăzeci de ani, covârşit de o mare plictiseală, nepăsător la toate şi săţul de viaţa ce o ducea, el se tânguia mereu: „Dar să mă lase odată să mor în pace!".

După revoluţia din 1830, o fracţiune din partidul liberal, care-şi făcuse un idol din fiul lui Napoleon, se gândi să-l cheme la tron. Reuşiră să-i strecoare două scrisori prin care i se amintea moartea tatălui său la Sf. Elena şi era îndemnat să se răsbune. Prinţul refuză în termeni ce dovediau că răspunsul i-a fost dictat.

Iar în 1831, când se căuţa un rege pentru Belgia, câţiva entuziaşti propuseră iar pe ducele de Reichstadt. Dar e foarte probabil că fiul lui Napoleon n'a aflat niciodată despre onoarea ce voiseră să-i facă. Cu un an mai târziu, prinţul scapă pe toţi suveranii Europei de nelinişte, murind după unii de cancer la stomac, după alţii de ftizie. I se făcură funeralii splendide, iar corpul său fu înmormântat în catedrala din Viena.

Moştenirea napoleoniană avea să fie revendicată de unul din verii săi, ambiţios şi întreprinzător şi care deveni mai târziu Napoleon III, în timp ce „Puiul de Vultur" lăsa în istorie o amintire tristă, ca un parfum evaporat şi care avea să inspire poeme şi povestiri dramatice. Victor Hugo, Beranger, Barthelemy, Edmond Rostand au imortalizat suferinţele ducelui de Reichstadt.

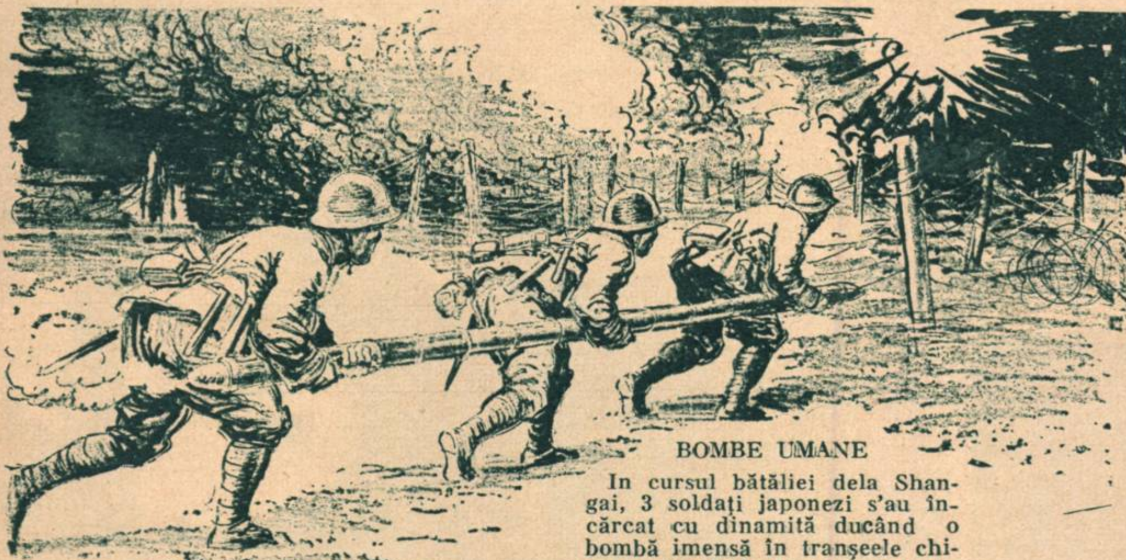
Azi, când puiul de Vultur împlineşte o sută de ani de odihnă, se cuvine să închinăm o clipă de gândire celui care-a fost copilul nedreptăţit al omului celui mai vijelios din istorie.

B. MAD.

Impărăteasa Maria-Luiza, mama Ducelui de Reichstadt

Ce nu ştie toată lumea

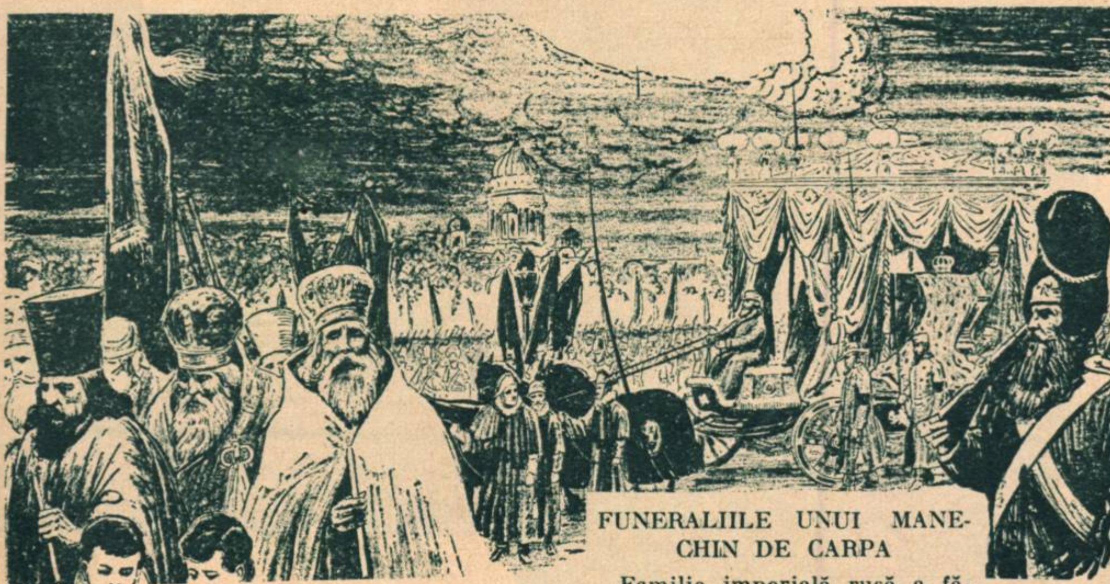

BOMBE UMANE

In cursul bătăliei dela Shangai, 3 soldaţi japonezi s'au încărcat cu dinamită ducând o bombă imensă în tranşeele chineze şi calmi s'au aruncat în eternitate pentru a practica o deschizătură în încâlceala de sârme.

Aceşti doi chinezi au dansat pe picioroange pe o distanţă de 300 de mile între Tientsin şi Charcow şi înapoi în 30 de ore, în anul 1920.

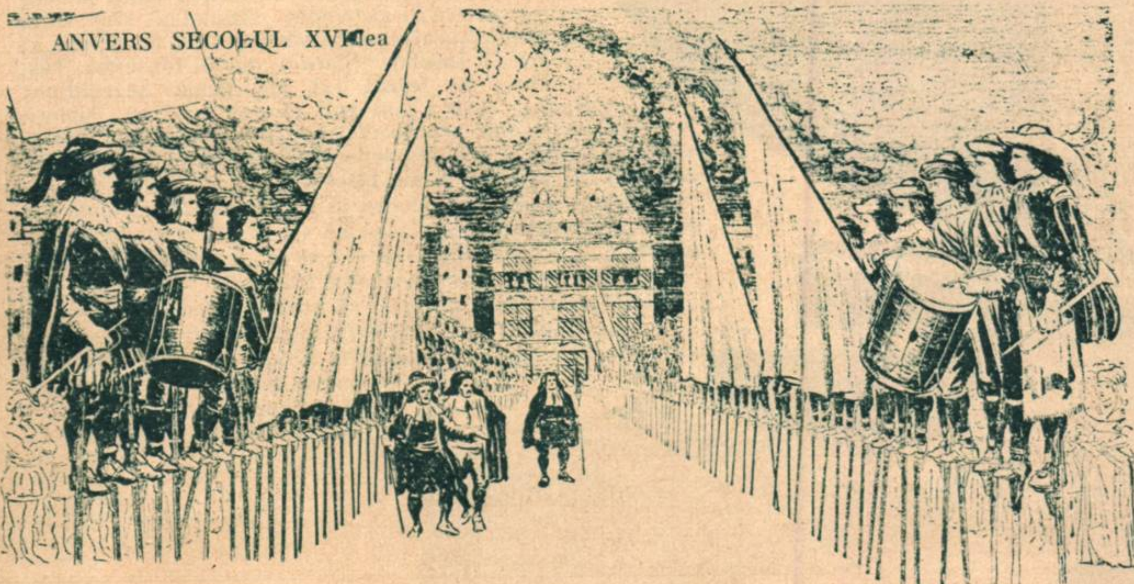
FUNERALIILE UNUI MANECHIN DE CARPA

Familia imperială rusă a făcut funeralii regale unei păpuşi de sdrenţe. Ea a substituit trupul marelui duce Sergius prefăcut în atomi de bomba unui asasin la Moscova în 1905.

O ARMATA PE PICIOROANGE

Un corp de cavalerie din lipsă de cai, a înlocuit animalele prin picioroange.

ANVERS SECOLUL XVIIlea

CLARA BOW REAPARE

CLARA Bow, delicioasa întrupare a picantului, îşi face iar apariţia pe ecran, în ciuda tuturor svonurilor care-o voiau pierdută. Da domnilor, revine! Şi mai mult decât atâta, cu un salariu mult mai mare decât în Iunie 1931, când şi-a întrerupt activitatea.

„S'a isprăvit cu ea!" a fost sentinţa Hollywoodului acum un an, la ultima din faimoasele sale crize de nervi, când repeta „City Streets" (unde trebuia să apară alături de Gary Cooper, pe vremuri unul din adoratorii săi) şi când a cerut rezilierea contractului, pentru a se putea duce să-şi vadă de sănătate. *„Filmele sonore cu munca lor titanică, au epuizat-o. N'are să mai revie".*

Cuvintele acestea, nu făceau decât să învedereze că Hollywoodul n'o cunoştea pe Clara.

Rex Bell însă, care ştia cu cine avea deaface, a prezis că atunci când actriţa îşi va fi recăpătat sănătatea şi-şi va fi reechilibrat nervii sdruncinaţi, va reveni, şi nu s'a înşelat. Clara a stat în tot acest răstimp la ferma lui, de lângă Searchlight (Nevada) şi n'a mai voit să dea ochi cu agenţii cari să-i ofere contracte pentru ecran, scenă, vodeviluri şi radio. A trăit la aer curat şi tare, sub un soare generos, s'a bronzat şi s'a împlinit.

Circulau svonuri că lucra la o autobiografie, apoi deodată în Decembrie, am auzit că s'a căsătorit cu Rex Bell. Hollywoodul a zâmbit atunci: „Ar fi de prisos să se mai vorbească de o revenire a Clarei!"

Dar Clara a preferat să râdă la urmă şi acum are un contract de 125.000 dolari pentru un singur film, pe care-l turnează la Fox. E încântată de scenariu, aşteaptă cu nerăbdare să-şi creeze rolul şi i s'a mai stabilit o gratificaţie de 25

mii dolari în plus, în cazul când filmul ar realiza încasări ce s'ar ridica la 800.000 de dolari. Tot ea va rămânea să decidă în urmă când, unde şi dacă va mai face alte filme.

„Ştiţi că e cea mai isteaţă femee în colonia cinematografului?" — îmi spunea zilele trecute Adolphe Menjou — „Clara Bow. Ştrengăriţa asta a devenit o mică vulpe. Dacă Rex Bell e cel care o instrueşte, îmi scot pălăria înaintea lui. In această combinaţie Bow-Bell trebue să fie cineva care cunoaşte psichologia productorilor mai bine decât toţi agenţii la un loc". Şi dacă o spune Adolphe Menjou, puteţi fi siguri că nu e de glumit cu ea, întrucât elegantul Menjou e şi el un mare diplomat şi ştie să recunoască această trăsătură la semenii săi. Actorul acesta, dacă vă interesează, a fost până acum în Anglia, unde a turnat ca vedetă câteva filme şi douăzeci şi patru de ore după revenirea sa la Hollywood, îşi reluase activitatea la Fox. Nici Menjou nu mai închee contracte pe termene îndelungate: îşi alege singur rolurile şi singur îşi fixează salariile.

Dar ca să revenim la Clara, am avut personal ocazia să constat că Menjou avusese dreptate.

Senzaţia revenirei sale nu e o simplă întâmplare, ea se datoreşte faptului că personalitatea actriţei a evoluat, fără ca cineva s'o observe, sau mai bine zis, să vrea să fie observată.

Dar s'o luăm dela început. Am întâlnit-o pentru prima dată în 1928. Nimeni n'ar fi putut-o acuza atunci de şiretenie. Era cea mai proeminentă vedetă în studioul unde lucra şi după mine, semăna mai puţin a „star", decât toate celelalte. Era singura, în mijlocul rivalelor ei, din acele frumoase zile de minunată nebunie, care ştia să fie umană. Ducea o viaţă trepidantă, păgână, generoasă, dăruind, risipind cu entuziasm din fiinţa ei şi din tot ce poseda. Era viaţa visată de toate fetiţele sărace de pe Brooklyn, dar pe care nici una n'are curajul s'o trăiască, atunci când ajunge „star".

In mijlocul unui vârtej de personalităţi falsificate, ea rămăsese o femee reală, sinceră, umană.

Micuţa-i vilă, înfiptă pe una din colinele Beverly Hills-ului cu interioarele-i cam pompoase, dar impregnate de acel nepreţuit parfum al intimului, cu cei şase câini, de toate rasele, cari hoinăriau fără ţintă prin grădină şi pe şosea, cu cele două servitoare germane, neglijente dar simpatice, era în tot Hollywoodul, singurul loc unde respirai o atmosferă de real, unde nu te sufocai în gulerul scrobit, unde te simţeai ca acasă. Iţi venia să te faci comod, să întorci comutatorul aparatului de radio, să mănânci, să bei şi să fii vesel.

Astea toate au fost însă înaintea Daisy-ei de Voe. Această fată cu părul drept şi blond, pe care am cunoscut-o toţi ca secretară a Clarei Bow, a intrat în scenă, înainte de începerea scandalului Harry Richman.

Actriţa era complectamente lipsită de simţ practic, extrem de sburdalnică şi de generoasă. Oricine venia la ea cu o poveste tristă, se înapoia cu bani. Avea deci nevoie de cineva care să-i administreze gospodăria şi finanţele. Ii fu dat s'o aleagă tocmai pe Daisy de Voe şi ce a urmat, nu e nevoe să mai repet.

Mă îndoesc că cineva a fost vre-odată mai crud lovit şi mai revoltător jefuit decât Clara, în timpul şi după procesul Daisy-ei de Voe. O femee cu mai puţină energie şi cu un sistem filozofic mai slab decât al ei, ar fi sucombat cu siguranţă. Clara însă, care deveni o mică înţeleaptă, lăsă lucrurile să-şi urmeze cursul.

Puţin mai târziu întâlni pe Rex Bell. El fu acela care-i deschise ochii şi o sprijini în cursul acelor oribile evenimente. Imi aduc bine aminte că mi-a vorbit de el, în timpul procesului.

„Am întâlnit un om pe care nu pot spune că-l iubesc, dar am pentru el multă stimă şi simpatie. E foarte bun cu mine şi sunt convinsă că încurcătura asta nu s'ar fi produs niciodată, dacă l-aş fi cunoscut mai de vreme". Bărbaţii pe care-i întâlnise înaintea lui îi inspiraseră invariabil aceeaş patimă nebună şi neraţionată, pentru ca mai apoi s'o facă să încerce cele mai lamentabile decepţii. Acum, se găsia înaintea unui om cu totul diferit, faţă de care afecţiunea era precedată de stimă şi admiraţie. Deci după cum era de aşteptat, nu trecu mult şi dragostea îşi făcu loc între ei; de data aceasta era un sentiment real, profund, era întâlnirea a doi oameni făcuţi unul pentru altul. Curând, Clara Bow — femeea la ale cărei picioare se târâseră zeci de bărbaţi, deveni soţia lui Rex Bell.

„Probabil că e o nouă afacere Harry Richman" a spus lumea, la vestea acestei căsătorii.

Timp de câteva luni d. şi d-na Rex Bell au trăit într'o quasi obscuritate. Clara trebuia să se refacă fiziceşte şi amândoi aveau de clădit o viaţă nouă. Ambele proecte s'au realizat simultan, la ferma lui Rex. Din când în când, la intervale foarte distanţate, dădeau câte o raită prin Hollywood, incognito, trăgând câteva zile la mica vilă a Clarei.

Aducându-şi aminte de tragica soartă a lui Arbuckle (Faty) şi de alte cazuri similare, lumea obicinuia să spună:

„S'a isprăvit cu Clara".

Ea continuă însă să stea retrasă şi publicul o uită.

Dacă s'ar fi agitat atunci, şi-ar fi putut relua activitatea, dar asta ar fi fost pentru ea începutul coborâşului. Victimă a unor scenarii proaste şi a unui vârtej de bârfeli, ştia că ar fi cotată cu mult sub adevărata sa valoare şi c'ar fi continuat să meargă tot mai jos. In mai puţin de-un an, ar fi ajuns probabil să lucreze pentru una din acele mici şi independente case de producţie, ce încurcă lumea la Hollywood, iar cinematograful ar fi pierdut o mare actriţă. A avut însă inteligenţa să stea de-o parte, să aştepte ca producătorii să-şi amintească de ea. Ştia că cinematograful simte o nevoie acută de personalităţi puternice, că acestea nu cresc în pomi ca dudele, — ceeace era esenţial, nu-şi pierdu o clipă încrederea în sine.

Planul său dădu într'adevăr roade, căci aceste planuri reuşesc întotdeauna la Hollywood.

Producătorii, intrigaţi de atitudinea ei, începură s'o cheme la telefon, întrebând-o de sănătate şi invitând-o pentru una din acele zile de studio, aşa, ca să mai stea de vorbă.

Clara şi Rex m'au chemat nu de mult la masă. Era tocmai în perioada când ambii se amuzau, jucânduse de-a v'aţi ascunselea cu studiourile şi cu presa...

Cinci minute după ce intrasem în salonul soţilor Bell, se auzi soneria telefonului. Era unul din directorii M-G-M-ului în persoană, — un secretar — care propunea Clarei rolul titular în *„Red Headed Woman"*.

„Aş vrea s'o văd pe Miss Bow la mine, mâine dimineaţă, pe la unsprezece" spune el nerăbdător. (Alţi indivizi dela studio spuseseră aceeaş frază, în cinci diferite moduri, fără nici un rezultat însă, întrucât Clarei nu-i surâdea de loc rolul).

Rex zâmbi: „Regret, zise el, Miss Bow nu e aici şi în ori ce caz, pentru moment, oferta n'o interesează".

Clara, purtând o bluză de flanelă subţire şi o pereche de pantaloni de olandă albă, se duse la bucătărie, unde, neajutată de nimeni, pregăti dejunul, care consta din cotlete de miel fripte, legume şi o budincă, admirabil preparate.

In timpul mesei, m'au făcut să râd cu lacrimi, povestindu-mi cum se debarasaseră de unii din producătorii cari apelaseră la serviciile Clarei şi cum se inteţiau ofertele, pe măsură ce ei le respingeau.

Toate acestea nu făceau decât să confirme o teorie personală şi anume că singura cale de a impresiona studiourile, este să le tratezi ca şi cum ar fi lipsite de importanţă.

Dar partea cea mai nostimă e că în tot acest timp, Clara a trăit cu cei două sute de dolari pe săptămână, câştigaţi de soţul său în Vest. Refuzau ofertele ce deveniau din ce în ce mai avantagioase şi care pentru ea îşi pierduseră mult din importanţa de odinioară, întrucât viaţa îi dăduse acum cu prisosinţă tot ceeace doria: o fermă unde se putea destinde, dând drumul primitivismului ce palpită în ea, senzaţia de deplin şi de securitate pe care o dă unei femei iubirea sinceră a unui soţ bun şi un Rolls-Royce.

„Imi pace să fac tot ce-mi stă în putinţă", mi-a spus ea şi „vreau să economisesc tot ce va fi posibil, astfel încât să-mi pot permite oarecari capricii, chiar atunci când voi fi silită să mă las de joc. Atât înseamnă ei pentru mine şi nimic mai mult. Pot trăi perfect de bine din ceeace câştigă Rex, şi să fiu fericită. Voi refuza toate ofertele, pân'n momentul când mi se va oferi rolul ce-mi convine. Nu mai vreau să interpretez acele stereotipe caractere de care am avut parte înainte. Atâta vreme cât producătorii îmi vor cere să fiu ca în „It", şi să-mi arăt rufăria, nu primesc să stau de vorbă.

„Am avut în ultimele şase luni propuneri de la toate companiile din Hollywood şi de la două case engleze. De obiceiu, când telefonul sună, Bell ia receptorul şi răspunde că nu sunt acasă. Cu cât mai mult se obstinează s'o facă, cu atât mai mult mă cheamă. N'am ştiut niciodată că e atât de uşor să înfierbânţi studiourile. N'ai altceva de făcut decât să stai retrasă timp de câteva luni şi să te căsătoreşti cu un om energic şi totuş delicat".

Da, formula şi-a făcut într'adevăr efectul şi Clara are acum unul din cele mai avantagioase contracte. Filmul pe care urmează să-l turneze este *„Callher savage"* în care joacă rolul unei fete de sânge amestecat, ce inspiră cele mai diferite sentimente.

Revine în cinema mai seducătoare de cât oricând, cu o nuanţă din misterul Gretei Garbo, datorită mânăstireşei izolări din ultima vreme.

Pentru prima dată în cariera ei ştie ce e independenţa. Pentru prima dată în viaţa ei ştie ce e iubirea.

Puţine sunt actriţele de talia ei şi amatorii de realizări bune vor saluta cu bucurie această reapariţie.

JAMES GRAY

Incă o taină din „Desamăgitele"

SĂRMANE Loti, tu nu poţi dormi în pace, în liniştitul mormânt pe care ţi l-ai ales! Incă odată lumea se atinge de ceea ce fu taina dragă a geniului tău melancolic şi mâini străine vor să descopere misterul „Desamăgitelor". Dar ce interesează modelele, căci ceea ce ne mişcă şi captivează în celebra ta carte nu este documentaţia exactă, autenticitatea persoanelor din scenă, adevărul portretelor tale ci creaţia visului tău, subtilele reacţii ale sensibilităţii, această poezie a spaimei omeneşti dinaintea morţii, tot ce ai exteriorizat din sufletul tău, iar nu trecătoarele siluete, pe care le-ai pus în scenă.

In „Dezamăgitele" găsim mila ta faţă de destinul a milioane de femei, care te-a îndemnat să scrii admirabile pagini, şi impresionanta Djénane nu este decât o formă, în care ai îmbrăcat propriul tău sentiment.

La ce bun oare posteritatea se cufundă în cercetări savante, cu gând de a pune un nume precis pe chipul eroilor tăi de tristeţă şi a le şterge acel farmec pătruns de mister şi necunoscut? Cartea ta, geniul tău, fiinţa ta, o vor găsi ei acolo? Dimpotrivă personagiile tale vor îndura nedreapta şi cruda impresie a unei lumini inutile, distrugându-se astfel armonia unui tablou de artă, savant aranjat, pentru a produce efectul său, în jocuri de clar obscur şi de dulci şi uşoare umbre crepusculare.

Din nenorocire fiecare pretinde să cunoască secretul „Desamăgitelor".

Incă din timpul său o femee de litere avea pretenţia că fusese inspiratoarea lui Loti, mistificând pe marele scriitor şi că Djénane era ea. Astăzi o nouă „lămurire" contrazice pe cea dintâi şi nu există motiv pentru a nu-i da aceiaş crezare, de care s'a bucurat şi cealaltă. In orice caz un mare număr de „lămuriri" valorează mai mult decât una singură, căci în faţa contrazicerilor ne putem permite să credem din nou în această ficţiune a Djénane-ei şi să ne lăsăm legănaţi în visul lui Loti, de-o nostalgie atât de bogată.

* * *

Iată acum pentru cititori o nouă lămurire a tainei din „Dezamăgitele". Astfel cum e data de d. Allard de Chateauneuf, într'o scrisoare adresată ziarului „Aux Ecoutes".

Domnule director,

Vă voiu rămânea obligat, dacă veţi binevoi a insera rectificarea următoare, relativ la istoria adevărată a verelor mele „Desamăgitele", de care s'a vorbit adesea, fără nici o cunoştinţă de cauză. Iată adevărul. Ele erau ficele lui Noury Bey, ambasador secretar general al imperiului Otoman timp de peste doisprezece ani, până la moartea sa, grăbită de fuga copilelor sale, atât de iubite.

Una din ele Zénam (douăzeci şi doi de ani) era căsătorită cu Sefa Bey vechi ministru al Turciei în România şi mai târziu ministrul Afacerilor Străine. Cealaltă Nouryé (douăzeci ani) este astăzi contesa Rohozenska şi aparţine prin această alianţă unei nobile familii poloneze. Cele două verişoare, pe care le-am cunoscut la cea mai fragedă vârstă, atunci când eram ataşat la ambasada din Constantinopol — erau de-o inteligenţă remarcabilă, dar puţin exaltate din cauza culturei literare, foarte întinsă.

Loti voind să profite pentru documentarea romanului său, favoriză evadarea lor, furnizându-le ajutoare. Prevenit — eram atunci în funcţiune la „Quai d'Orsay" (afacerile străine) — prin telegrame — unde poliţia turcă era gata să pună mâna pe ele; am avizat pe d. Benoit, ministrul nostru, rugându-l să le protejeze şi timp de câteva luni la Paris datoria mea fu de-a mă ocupa de ele şi de-a le apăra contra tuturor curiozităţilor primejdioase, care le dădeau asalt. Tatăl lor disperat le trimetea în toate lunile o sumă de bani, pe care le-o remiteam.

Ele fură prezentate, prin mine, personalităţilor importante din societatea epocei: contesei Mélanie de Pourtalès, marchizei Loys-Chandieu, ducesei d'Uzès-Mortemart, marchizei de Saint Paul, contesei de Talleyrand-Périgord, d-lui Henri Germain etc., cunoscură astfel un mediu care le luă sub protecţie.

Nu ştiu dacă atunci Pierre Loti se ocupa de ele. Nu-mi vorbiră nimic, ştiind c'aş fi spus acestui ilustru scriitor ceeace gândiam despre purtarea sa. Verişoarele mele, intime ale palatului imperial i-au furnizat prin talentul lor paginile descriptive cele mai captivante ale lucrării sale.

Astfel dezolarea — pentru un scop literar — domni în căminul unei familii de origine franceză.

Noury Bey era fiul colonelului de stat major Réchad Bey, unchiul tatălui meu, frate mai mic al bunicului, după numele său adevărat M. de Grand de Chateau-Neuf, dintr'o familie nobilă din Dauphiné, care era la toate adunările ilustre, în 1788. Bunicul făcea parte din corpul de gardă al lui Ludovic XVI. N'a emigrat şi s'a angajat în armata generalului Bonaparte, în Italia. Moşul meu, ofiţer sub Louis Philippe, intră în armata otomană, acoperindu-se de glorie în diferite războaie şi mai ales în bătălia dela Nezib.

Vărul meu Noury-Bey a murit de mâhnire, verişoara Zénam avu o moarte misterioasă şi poate voluntară, iar Nouryé este o femeie desăvârşită, mamă a mai multor copii. Am revăzut-o la rentoarcerea sa dela Nisa, acum câtva timp, la înmormântarea unei prinţese otomane. Am vorbit de toate amintirile noastre comune, dar numele lui Pierre Loti nu a fost evocat, fără ca să provoace din partea noastră o sentinţă defavorabilă.

Verişoarele mele se bucurau la Constantinopole de toate libertăţile compatibile obiceiurilor timpului şi tatăl lor nu le-ar fi refuzat chiar o viaţă europeană, dar această evadare scandaloasă îl distruse.

Allard de Chateauneuf
Consilier de Ambasadă

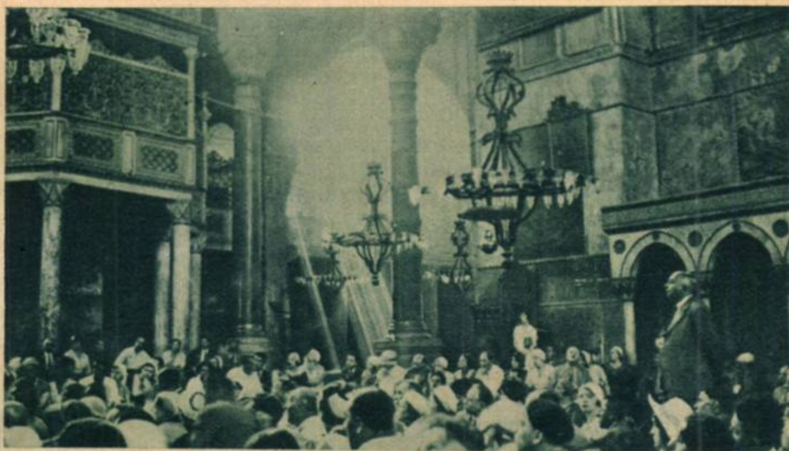
* * *

Suntem în aşteptarea unei alte soluţii a enigmei care să contrazică pe cea a d-lui de Chateauneuf.

Jusek Caldarâm

Cu prilejul excursiuni organizate de „Realitatea Ilustrată", prietenii noştri au făcut numeroase fotografii pe care ni le-au pus graţios la dispoziţie.
Reproducem din ele.
Fotografia din dreapta sus înfăţişează o stradă în Stambul, fotografiile de jos stânga: poarta în Serai; dreapta: excursioniştii în moscheea Sfânta Sofia ascultă explicaţiile d-lui prof. Mugur. Trimise de Aurel Dumitrescu)

A doua excursiune a „Realităţii Ilustrate" la Istambul Eyub, Prinkipo şi Scutari

„Realitatea Ilustrată" a organizat o a doua excursiune la Istambul cu vizitarea insulelor Prinkipo (Buiuk-Ada) Scutari (în Asia Mică) şi Eyub.

Preţul acestei excursiuni este de lei 2.060 de persoană, în care se cuprind toate cheltuelile şi anume: Vapor dus şi întors, întreţinere completă, în tot timpul şederei în Constantinopol (hotel, masa şi bacşişuri), preumblări, automobile, metro, vapoarele la Prinkipo, Scutari şi Eyub, precum şi formalităţile şapartului şi viza.

Plecarea la 18 August din Constanţa, înapoierea la 22 August în acelaş port.

Informaţiuni şi înscrieri la administraţia revistei „Realitatea Ilustrată", strada Const. Mille 7-11 (palatul „Adevărului").

O scrisoare a aşa-zisului „Rege al purgativelor"

Am consacrat acum câteva săptămâni o pagină unui musafir interesant: milionarului american Julius Fleischmann care a pornit într'o lungă călătorie, în jurul lumii, cu un yacht splendid al său, „Camargo".

Poposind şi în ţara noastră, călătorul a fost întâmpinat cu multă simpatie şi curiozitate, iar fantezia reporterilor l-a calificat cu amuzantul titlu de... „rege al purgativelor".

Amintim că musafirul american a avut cinstea să primească pe yachtul său vizita distinsă a Suveranului şi a Voevodului Mihai, cari au admirat eleganţa vasului şi organizarea ingenioasă a mijloacelor de transport.

Printre cele câteva persoane care-au avut posibilitatea să se întreţină cu acest călător, a cărui rezervă a contribuit la crearea unui văl de mister în juru-i, se găseşte şi d. dr. G. D. Ionăşescu, cunoscutul popularizator al chestiunilor în legătură cu higiena şi medicina. D-sa a stat de vorbă, îndelung, cu milionarul american, publicând apoi în „Gazeta Medicală", ziarul d-sale, un interesant articol de impresii şi informaţii.

Parvenindu-i articolul, călătorul de pe „Camargo" a trimis autorului scrisoarea de mai jos:

Scumpul meu Dr. Ionăşescu,

Iţi mulţumesc foarte mult că mi-ai trimis articolul pe care l'ai publicat în „Gazeta Medicală". Acesta, împreună cu traducerea lui m'a găsit la Balcic. Imi pare foarte rău că părăsesc regiunile Dv., atât de frumoase şi sper că mă voi reîntoarce pentru a gusta frumoasa Dv., ospitalitate.

Al d-tale cu toată sinceritatea,

Julius Fleischmann

Varna (Bulgaria)

Trista soartă a câtorva câştigători la loterie

ACUM când loteriile de tot felul au o atât de mare faimă, ne permitem să vorbim de tristul destin al câtorva mari „câştigători", cărora banii nu le-a adus fericirea, pe care ei o aşteptau.

Cu câtă invidie citim în ziare că domnul X a câştigat cinci milioane, la ultima tragere, ori că doamna Y a fost fericita câştigătoare a marei loterii organizată de cutare societate de binefacere. Poate când veţi cunoaşte dureroasa poveste a câtorva inşi îmbogăţiţi, dela o zi la alta, nu veţi mai dori pentru nimic în lume să împărtăşiţi soarta lor. Astfel anul trecut, un anume Emilio Scala conducea o modestă cafenea la Neapoli, şi cum adunase o sumă bună de bani doria să se retragă cât mai curând, spre a-şi duce existanţa liniştit, ca un om care a muncit îndeajuns pentru a gusta farmecul repausului meritat. Trăia fără griji, într'o fericire calmă, aşteptând ora când va putea părăsi afacerile. Dar veni marea tragere a loteriei din acel an. Scala formase o tovărăşie cu alţi doi inşi şi toţi trei, cumpăraseră un carnet de bilete, pe care scriseră cele trei nume, pentru a împărţi între ei benfeficiul, în caz că unul din ele ar eşi câştigător. Cumpărătorului unui carnet întreg i se dăruia gratuit un bilet aşa numit „extra". Intâmplarea făcu că acesta să încapă în mâinele lui Scala şi să fie tocmai numărul câştigător. Asociaţii lui nu se gândiseră la biletul „extra" şi deci el nu purta semnătura celor trei tovarăşi. De aici proces. Acesta nu e pe punctul de-a se sfârşi curând şi nenorocitul Scala din clipa când marele noroc i s'a aruncat în drum nu are un minut de linişte. Va vâştiga oare procesul său? El va cunoaşte în tot cazul toate cotiturile şi grijile marilor întreprinzători de afaceri.

Poate că şi regretă pacinica existenţă de odinioară, în care nici o supărare nu venia să-l tulbure...

Iată un alt exemplu :

D-na Thompson conducea, până anul trecut, un mic bar, unde lucrătorii şi minerii veniau în fiece seară să ciocnească câte un pahar, înainte de-a se duce acasă.

Era foarte fericită şi nu nutria nici-un fel de ambiţie. Veni tragerea irlandeză din Noembrie trecut. Femeia alese calul „Nestorian". Acesta câştigând al treilea loc la curse, aduse d-nei Thompson un câştig de 20.000 shilingi (600.000 lei). Abia fusese pusă în curent cu fericita noutate şi i se anunţă că cumnatul său îşi rupsese un picior, pe când trecea strada. Surâzând fără voie tuturor persoanelor venite să o felicite, ea nu fu liniştită decât în clipa când ajunse la spitalul, unde cumnatul ei fusese transportat. Acesta îşi dete sufletul înainte ca ea să-l poată vedea. Dar întâmplarea de mai sus nu era decât începutul încercărilor sale. In trei zile îi sosiră peste trei mii de scrisori. Printre acestea cele mai multe o ameninţau cu răpirea, în caz că ar refuza să plătească o sumă fixată de trimiţători. Alţii o cereau în căsătorie. Trecând prin astfel de emoţii, sănătatea d-nei Thompson se zdruncină. Insfârşit ea luă hotărârea să plece în călătorie, lăsând ficei sale direcţia barului. Singura noapte în care ea putu să guste câteva ore de odihnă relativă, fu cea petrecută pe vaporul care o ducea departe.

Ascultaţi acum povestea mecanicului, care la tragerea premiului „Calcutta" a câştigat deodată fabuloasa sumă de 235.000 dolari. (Circa 40 milioane lei). Acest om, numit Robert Whitaker abia în vârsta de douăzeci şi unu de ani, era logodit cu o tânără fată, cu care ar fi putut duce — graţie câştigului şi economiilor sale— o viaţă fericită.

Dar din ziua când el deveni bogat, primi o mulţime de scrisori, dela femeile care doriau să-l ia în căsătorie. Tânărul se socoti deodată devenit un seducător şi nu mai privi decât cu dispreţ la mica sa logodnică. Aceasta mâhnită de atitudinea cea nouă a mecanicului rupse logodna. Whittaker devenit un om de-o eleganţă remarcabilă, plecă în Europa, în goană după aventuri. Băiatul, cu un sfert de milion dolari, descinse la Paris, într'un mare hotel şi începu o viaţă de desfrâu care-i şubrezi sănătatea fără a-i procura decât plăceri trecătoare. La Viena făcu cunoştinţă cu o tânără artistă de muzic-hall, Jenny Richter, de care el se îndrăgosti nebuneşte. Dar aceasta cunoştea mai ales arta de-a stoarce de bani pe amanţii naivi. Graţie unor dibace uneltiri, ea se instală într'un apartament elegant şi-şi cumpără — cu banii mecanicului — nenumărate bijuterii şi blănuri. Nici un capriciu pe care iubitul său să nu il satisfacă, nici o fantezie pe care el să i-o refuze. In acest timp tânăra femeie era departe de aşi fi credincioasă. Unul din amanţii ei socotind-o cu totul a lui şi aflând că era metresa lui Whittaker, doborî pe acesta din urmă cu un glonte de revolver tras în plin.

Dar ceeace-i interesant este că din 235.000 dolari, nu mai rămăseseră nenorocitului mecanic decât vreo douăzeci de mii. Şi desigur că el n'ar fi întârziat să-i risipească şi pe aceştia, dacă mâna criminală n'ar fi pus capăt zilelor sale.

Mai cităm cazul unui om sărac, care muri de emoţie, când i se aduse la cunoştinţă că el este fericitul beneficiar al unui mare lot, câştigat la o tragere. Alţii şi-au văzut existenţa otrăvită, din ziua când norocul le-a surâs.

Un anume Malden câştigă într'o zi al treilea premiu al tragerii „Calcutta". Când a încasat totalul sumei, aproape 70.000 dolari (circa 12 milioane lei), dărui mamei sale un automobil. Aceasta conducându-l singură fu — puţin timp după aceasta — victima unui accident, care o costă viaţa.

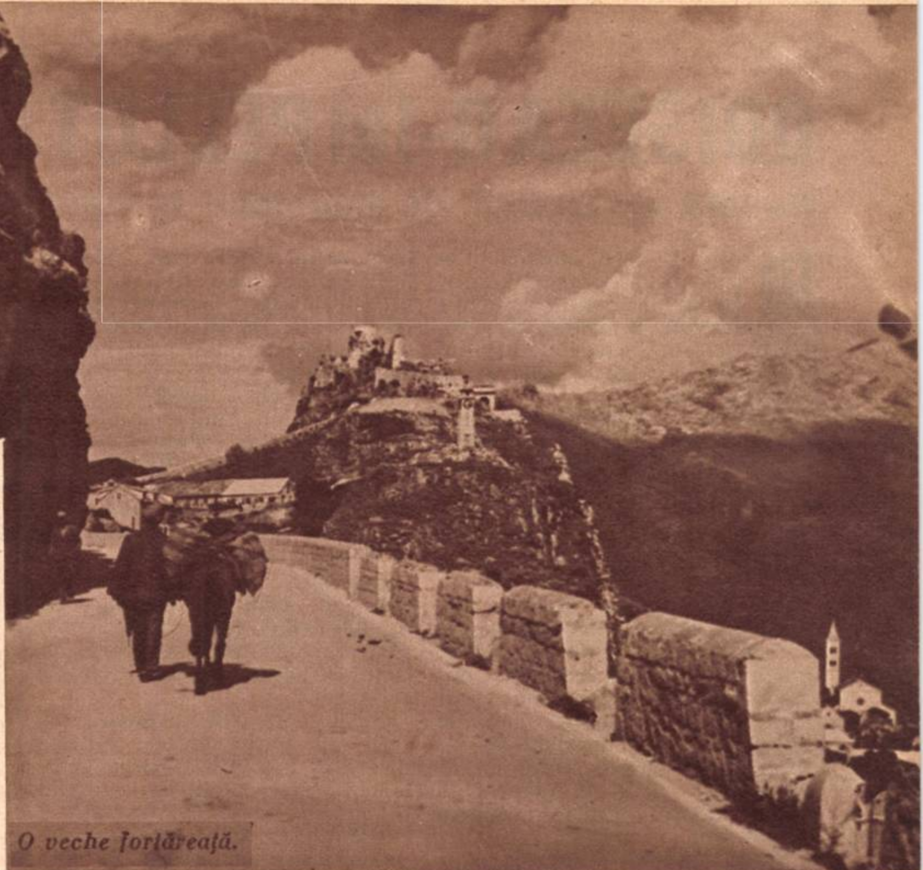
Lista ar fi prea lungă pentru a menţiona toate cazurile în care norocul subit fu departe de-a aduce cu el fericirea. Concluzia: Să nu alergăm după noroc. Sosirea lui fiind foarte adesea un izvor de mizerii şi nenorociri.

Să gândim cel puţin la aceasta, pentru a ne consola, de-a nu fi văzut niciodată pe lista câştigătoare biletele pe care le cumpărăm, cu speranţa de-a deveni bogaţi, căci mulţimea banilor exercită fără voie asupra spiritului nostru o irezistibilă fascinaţie

Prin Dalmaţia

Publicăm o serie de fotografii luate din Split, capitala Dalmaţiei. Acest oraş care numără 40.000 de locuitori e vechi de peste 2.000 de ani. Intr'adevăr Impăratul Diocleţian şi-a construit la 293 înainte de Christos, palatul regal pe locul unde s'a fondat actualul oraş.

Palatul s'a păstrat până în zilele noastre. După ce a acceptat pe rând protectoratul bizantin, al regilor croaţi, al Veneţiei, al Austriei, al Franţei (1805-1813), astăzi se găseşte înglobat, împreună cu Dalmaţia în Statul Jugoslav.

O veche fortăreaţă.

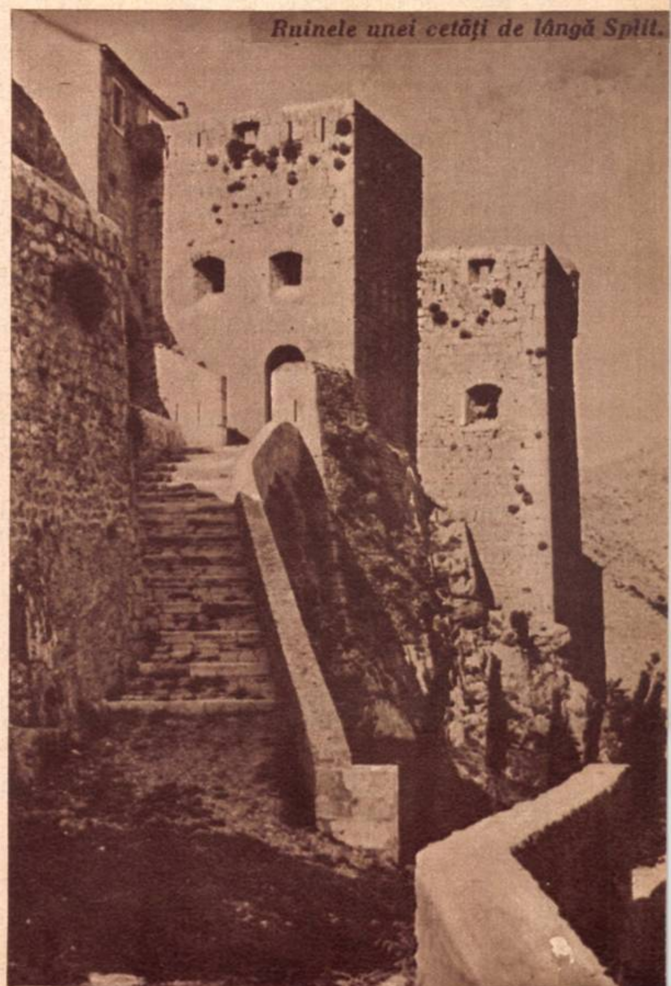
Biserica Sft. Dujma.

Vedere din port spre. Sft. Dujma.

Vedere generală spre Split.

Ruinele unei cetăţi de lângă Split.

ODISEEA D-lui PELLOT

Nuvelă umoristică de Radolphe Bringer

DUPA ce bău ciocolata, la bufetul gării Perrache, din Lyon, observând că n'are bani mărunţi, d. Pellot se văzu nevoit să scoată un portofel plin cu hârtii de câte o mie şi să schimbe una.

Apoi se reîntoarse la compartimentul său, al cărui unic călător era, şi nefiind decât ora patru dimineaţa — nu se luminase încă de ziuă — se întinse foarte liniştit pe banchetă şi-şi reluă somnul întrerupt.

D. Pellot îşi petrecuse ultimii treizeci de ani ca inginer minier, în Siberia. Făcând avere, se întoarse în ţinutul lui natal, lângă Avignon, sperând s'o ducă bine, deşi toate rudele lui muriseră şi din amicii lui de odinioară, fără îndoiala că se prăpădiseră foarte mulţi. Işi va cumpăra o căsuţă la adăpost de vântul mistral, cu nişte chiparoşi bătrâni.

Intre acestea, se făcu aproape orele şeapte şi soarele se ridicase de mult sus pe cer. Razele lui calde mângâiară faţa domnului Pellot, care se trezi.

Dar, în aceeaş clipă se deschise uşa compartimentului, cu toate că expresul mergea cu mare iuţeală, şi un domn sări asupra nenorocitului domn Pellot.

— Ajutor! voi să strige acesta, sărind către semnalul de alarmă.

Dar, omul scosese cu iuţeală un flacon din buzunarul său şi-l puse sub nasul domnului Pellot.

Flaconul cuprindea fără îndoială cloroform, căci d. Pellot căzu numaidecât pe banchetă, cu desăvârşire neînsufleţit.

Omul îşi frecă mâinile.

— Am pus mâna pe hârtii, zise el.

Acel cinstit gentleman, care intrase pe neaşteptate în compartiment era un tânăr blond, de vreo treizeci de ani şi de talia d-lui Pellot. Purta un costum cu pătrăţele, iar în cap avea o şapcă de jockey, din aceiaş stofă: după cum se vede, un tip de-o înfăţişare perfect engleză Dacă în clipa când d. Pellot îşi scosese portofelul plin de hârtii de-o mie, ca să-şi plătească ciocolata, ar fi avut curiozitatea să se uite în jurul lui, ar fi putut zări, într'un colţ, acelaş costum cu pătrăţele pe care vederea hârtiilor de o mie, părea că-l interesează în deosebi.

Dar când vrei să iei o ciocolată la bufetul gării Perrache, nu-ţi trăzneşte prin cap să te asiguri dacă, întâmplător în jurul tău nu se găseşte vreun costum cu pătrăţele, având faţă de d-ta gânduri rele.

Intr'adevăr, deabia adormise d. Pellot sub efectul grozav al cloroformului şi costumul cu pătrăţele puse mâna pe buzunarul dinăuntru al hainei, ca să se încredinţeze dacă portofelul se găsea tot acolo.

— Aici e cuibul! spuse acel om cum se cade, constatând că portofelul era la locul lui.

Apoi adăogă:

Şi acum la lucru!

Atunci, în mai puţin timp decât trebue ca să scrii, gentleman-ul desbrăcă pe d-l Pellot.

Vestă, pantaloni, haină, cravată, cămaşă, flanelă, ciorapi pantofi, totul fu scos şi după puţin timp nenorocitul domn Pellot, pe care nu-l mai puteau trezi nici trâmbiţele judecăţii de Apoi, se afla întins pe banchetă, tot atât de despuiat cum poţi fi, când n'ai absolut nimic pe trup.

După ce făcu acestea, gentlemanul, cu un zâmbet mulţumit, se desbrăcă la rându-i, apoi, când fu în aceiaş situaţie ca şi d. Pellot, cu o îndemânare uimitoare, se îmbrăcă din nou, fără grabă, cu hainele pe care le luase dela victimă.

Insfârşit, când fu îmbrăcat din cap până în picioare cu hainele d-lui Pellot care îi veniau ca o mănuşă, îmbrăcă goliciunea adormitului cu hainele lui proprii.

Fu o completă metamorfoză. In mai puţin de zece minute d. Pellot luase înfăţişarea gentleman-ului şi reciproc; cel mai dibaciu şi tot s'ar fi înşelat!

Dar tocmai în clipa aceea, expresul care nu alerga cu mai puţin de 80 kilometri pe oră, se opri pe neaşteptate, într'un sgomot asurzitor de fierărie, de lemne şi sticlă spartă! Expresul se întâlnise cu alt tren care printr'una din neprevăzutele în tâmplări, se găsia tocmai în drumul lui!

Când d. Pellot se deşteptă din somnul lui cloroformic se frecă la ochi, nerecunoscând de fel locul unde se afla.

Adormise într'un compartiment de clasa I-a al companiei Paris-Lyon-Marsilia şi se trezia într'una din acele căsuţe, ce mărginesc calea ferată la intersecţia lor cu şoselele.

Dar nu avu timpul să se mire:

— Iată-te dres?... Ei bine, mare noroc ai avut! Ai fost departe de tot!

—Drace!... Vin din Siberia! zise d. Pellot în mod firesc .

Omul începu să râdă.

— Asta îmi place! Accidentul te-a făcut oare să-ţi pierzi minţile?

— Ce accident ?

— Eşti rănit?

— Eu rănit? răspunse bunul domn Pellot, deschizând ochii mari... Şi de ce-ai vrea d-ta să fiu rănit?

Fu întrebat:

— Erai în expres?

— Nu eşti rănit?

Ah, asta-i bună, urlă d. Pellot scos din fire, dar drept cine mă luaţi ? Sunt nebun sau o să înnebunesc?

— Aşa dar, nimic nu ştii?

— Dar ce? Deabia m'am trezit! Şi zicând aceasta, foarte sprinten, d. Pellot sări din patul în care fusese întins îmbrăcat.

Atunci doctorul îi explică întâmplarea: expresul în care se afla se ciocnise cu trenul de per soane 168, erau 50 de morţi şi tot atâţia răniţi.

— Şi eu nu sunt mort! zise d. Pellot, pălind şi pipăindu-şi toate încheeturile.

In clipa aceea, un tânăr veni gâfâind şi zise:

— Am descoperit încă un mort... Are tot capul sdrobit.... E de nerecunoscut... Dar s'au găsit la el acte, ce ne-au îngăduit să-i stabilim identitatea! E un inginer, care vine din Siberia, un anume Pellot.

— Pellot!... strigă d. Pellot... Aţi spus Pellot?!... Ah! Dumnezeule!...

Şi leşină.

Când îşi reveni, doctorul îi spuse:

— Sunteţi desigur un prieten al acelui domn Pellot! Vreţi să veniţi să-l recunoaşteţi!

Şi-l târî către un macaz, înainte de-a putea scoate un cuvânt măcar.

Şi acolo, care nu-i fu mirarea de-a se vedea întins, fără viaţă, în faţa lui.

Şi-şi aruncă sie-şi o privire, ca să vadă dacă nu-i jucăria vreunui vis îngrozitor. Nu se mai recunoscu, sub acel costum cu pătrăţele, care nu era al lui. Atunci scoase un strigăt puternic, fu sugrumat de o teamă adâncă, şi se întreba, dacă acel cadavru nu era al său într'adevăr.

Dar îşi aduse aminte... Işi aminti de omul care pătrunsese în compartimentul său... care îi făcuse să respire un flacon cu un miros dulceag, puternic şi înţelese totul.

— Domnule, zise el medicului, acest cadavru nu e al d-lui Pellot, pentru cuvântul că d-nul Pellot sunt eu.

— D-ta?

— Da!... Eu!... Iată ce mi s'a întâmplat.

Şi povesti medicului aventura sa.

Acesta îl ascultă dând din cap, apoi când sfârşi:

— Ei, dragă prietene, e uşor de zis, dar trebue să şi dovedeşti!... Zău, e aşa de lesne! Aici e un cadavru, care are o adevărată avere în portofelul său, şi deodată unul vine să-ţi spue : „Acest cadavru e al meu"! S'o spui altora, nu mie! Cine dovedeşte că nu eşti chiar d-ta acel spărgător, un tâlhar urmărit la Lyon, ale cărui semnalmente sunt date pretutindeni... Da, da! Nu ştiu ce mă opreşte să nu te dau pe mâna poliţiei, care e pe urmele d-tale.

Şi de bună seamă, ca să nu fie ispitit să facă ce spusese, doctorul îi întoarse spatele şi plecă.

Ei bine, asta-i bună de tot!... zise d. Pellot. Işi duse fără voe mâinile la buzunare şi simţi un revolver, pârghii de spărgător, un pumnal, un întreg arsenal de tâlhar. Atunci chibzui.

Doctorul avea dreptate... Cine va putea da mărturie spuselor sale şi că a fost jefuit de acel om, mort, câtă vreme asupra aceluia se găsesc toate efectele şi toate hârtiile sale... Să invoace mărturia prietenilor? A părăsit Franţa acum 30 de ani şi nimeni nu-l mai cunoaşte azi..

Astfel, nu numai că era mort, nu numai că era jefuit, ruinat, fără un ban, dar era şi în primejdie să fie arestat de jandarmi şi osândit, în locul propriului său hoţ, ale cărui haine le purta, fără voe.

Inţelese că e pierdut!.. Ii fu teamă! Şi luându-şi picioarele la spinare, o luă la sănătoasa, ca şi când ar fi simţit pe urmele lui pe toţi agenţii de poliţie şi pe toţi jandarmii călări din Franţa.

* * *

Aceasta-i ciudata poveste a domnului Pellot, aşa cum mi-a povestit-o paznicul ruinelor romane, de lângă Avignon.

Şi când sfârşi, înfigându-se în faţa mea:

— Şi acum, dacă vreţi să vedeţi pe d. Pellot, în carne şi oase, uitaţi-vă la mine!... priviţimă. Căci mie mi s'a întâmplat această aventură ciudată.

Braţele îmi căzură.

Dar cum acestea se petreceau aproape de Avignon, şi nu tocmai departe de Tarascon, fui cuprins deodată de neîncredere, dar strecurai în acelaş timp în mâna bătrânului o hârtie, căci dacă povestea nu era adevărată, era totuşi bine plăzmuită, şi, zău, făcea cel puţin o hârtie de cinci franci.

In româneşte de P. B. M.

VA DOMNI OTTO I?

Otto de Habsburg in mare ţinută.

Stânga: *Ex-împărăteasa Zitta şi fiul său cel mare.*

LA 20 Noembrie 1930, în prezenţa reprezentanţilor legitimiştilor austriaci şi unguri, ex-împărăteasa Zitta citi un act ce proclama majoratul fiului ei mai mare, arhiducele Otto. Acest act, ce dădea tânărului de 18 ani demnitatea de şef al casei de Habsburg, îi punea totdeodată şi candidatura la tronul ce aparţinuse tatălui său, care sub numele de Carol I, a fost ultimul împărat al Austriei, şi sub acela de Carol IV, ultimul rege al Ungariei.

Iată deci din nou, pe avantscena politicei, un reprezentant al Casei de Habsburg, al cărei nume rămâne legat de toate peripeţiile istoriei europene. Viitorul Ungariei şi destinul arhiducelui Otto vor fi oare nedespărţite?

Chiar faptul că se discută despre această problemă este rezultatul unei lungi şi răbdătoare activităţi a ex-împărătesei Zitta.

Intr'o zi cenuşie de Noembrie, în anul 1916, după un vechi ceremonial tot atât de solemn pe cât de lugubru, rămăşiţele împăratului Franz-Iosef I fură transportate la locul de odihnă, la cripta capucinilor din catedrala Sf. Ştefan din Viena. Trei personalităţi urmau în primul rând convoiul: noul împărat Carol, soţia lui, Zitta, şi fiul lor Otto, pe atunci în vârstă de patru ani.

Carol I nu s'a gândit niciodată să urmeze la tron unchiului său. Domnia acestuia a durat 66 de ani şi părea că nu va lua sfârşit. Arhiducele era pe deplin mulţumit cu postul modest pe care-l deţinea într'o garnizoană din micul oraşel Kolomeia, de unde îl scoase, în 1914, glonţul de revolver al lui Gabrilo Prinkip. Acesta, omorând la Sarajevo pe arhiducele Franz-Ferdinand, deslănţui marele război.

Bun şi generos, dar de un caracter slab, lipsit de ambiţie, fără experienţă nici cunoştinţe, tânărul împărat nu fu capabil să ţină piept nici elementelor militare, nici oamenilor politici, şi nici chiar supuşilor săi.

Contele Polzer-Hoditz, care a fost unul dintre intimii lui Carol, povesteşte că două zile după încoronarea sa, împăratul chema telefonic marele cartier general al armatei austro-ungare.

— „Aici, împăratul Carol. Care e situaţia pe front ?

— Impăratul Carol? Ei bine, aici Papa! răspunse telefonistul de serviciu şi izbucnind în râs, închise aparatul.

Impărat, Carol, rămase pentru totdeauna ofiţerul de garnizoană provincială. El n'a ştiut să se impună, să smulgă cu forţa prestigiul ce-i era refuzat de morga curtizanilor.

In primăvara anului 1917, el dădu ordin contelui Czernin să se prezinte ca să-şi facă raportul. Dar contele îi

trimise vorbă că n'are timp, fiind ocupat cu pregătirile unei vânători.

Nu fu mai fericit nici în alegerea consilierilor săi. Destinul îi trimise oameni ca Vekerlé, despre care lui Franz Iosef I îi plăcea să povestească anecdota următoare:

Intr'o zi suveranul întrebând dacă plouă, Vekerlé răspunse afirmativ. Impăratul se apropie de fereastră şi ridică perdeaua. Ploua cu găleata. Mirat, el zise: „Ce întâmplare nostimă, Vekerlé! De astădată ai spus adevărul".

Tot acelaş Vekerlé dusese de două ori pe bătrânul împărat la locul săpăturilor unde se bănuia că s'ar găsi mormântul lui Atilla. Dar de fiece dată era alt loc.

„Unde se găseşte la urma urmelor, acest mormânt? întrebă Franz-Iosif I.

— Acolo unde îi va plăcea Majestăţii Voastre, răspunse respectuos neturburatul Vekerlé.

Unul din intimii lui Carol I, descriind strădaniile lui zadarnice pentru a împiedeca răsboiul, mărturisia cu amărăciune:

„Ar fi trebuit un Bismark spre a înfrânge opoziţia maghiarilor şi a pune capăt tutelei germane. Dar tânărul împărat nu poseda nici una din calităţile cancelarului de fier".

. . . .

Dacă totuş, făcu dovadă de oarecare energie, aceasta s'a datorit numai influenţei soţiei sale împărăteasa Zitta. Din primele zile ale căsătoriei lor, tânăra femee ştiu să-şi câştige influenţă asupra soţului său, care o adora. Familia de Habsburg, era cunoscută prin obiceiuri desmăţate. Carol a păstrat însă intactă, graţie ei, reputaţia de soţ şi tată de familie ireproşabil, tot astfel cum şi-a păstrat — datorită tot ei, — demnitatea regală, în timpul scurtei domnii şi în încercările fatale de revenire pe tron.

Zitta era fiica mai mică a Bourbonilor de Parma, cari aveau mulţi copii, dar erau foarte săraci. A fost crescută modest, într'o mănăstire a Benedictinilor, din insula Wight, unde din pricina timidităţii şi a blândeţei primia totdeauna porţia de prăjitură, cea mai mică. Măritată, a trăit exclusiv pentru familia ei. Simplă şi binevoitoare. era iubită la Colomea, şi se spune că dădea bună ziua până şi umililor negustori ambulanţi. evrei.

Impărăteasa nu ascundea, de altfel, că se simţia de-o mie de ori mai fericită printre ai săi, decât la solemnităţile Curţii, acoperită de bijuterii, printre care şi celebrul diamant de 135 carate ce-a aparţinut lui Carol cel Indrăzneţ.

Dar când veni marea încercare şi tronul Habsburgilor se clătină, această femee bună şi rezervată, dădu dovadă de multă voinţă.

Destinul dinastiei nu fu o povară prea grea pentru umerii ei delicaţi. Monarhiştii germani apreciară foarte mult această putere, desvăluită deodată, pe care ei o individiau. Ziarul lor oficial scria: „Hohenzollernii ar avea de învăţat dela împărăteasa Zitta, cum se luptă pentru tron. Ea ştie să-şi păstreze neatins prestigiul său de ultimă împărăteasă. Dacă Habsburgii au astăzi oarecare trecere la Viena, sau la Budapesta, aceasta se datoreşte numai ei.

După ce şi-a plâns soţul cu sinceritate, ea s'a apucat să lucreze cu prudenţă, cu discreţie, dar cu îndârjire, pentru fiul său Otto!

Fapt e că împărăteasa Zitta a ştiut să se impună cum nu reuşesc, decât rareori, femeile. La o audienţă a Papei, în timpul unei convorbiri cu Mussolini, în vizită la suveranii Italiei ori ai Belgiei, în trecere prin Paris, totdeauna şi pretutindeni ea e aceeaş: graţioasă, neobosită, diplomată, plină de tact şi înţelegere, ştiind să aştepte şi încrezătoare în succes.

Graţie ei, candidatura Habsburgilor, care mai înainte nu însemna decât o cauză pierdută, căpătă din nou aspectul unei cauze mari.

E uşor să ne închipuim influenţa ce poate avea o astfel de femeie asupra fiului ei tânăr, sbuciumat de atâtea amintiri tragice. Urmând la patru ani carul funebru al lui Franz-Iosif I, Otto, nu-şi dădu seama încă de ceeace se întâmpla. Dar doi ani mai târziu, când ştirea despre noua prăbuşire a împărăţiei, ajunse la palatul unguresc din Gödölo, unde se găsia împăratul cu familia sa, arhiducele de şase ani zise cu gravitate părinţilor săi, cari plecau în grabă spre Viena:

„N'aveţi teamă! Voi avea grijă de fraţii mei mai mici!"

Şi apoi acea slujbă din 10 Noembrie 1918, în capela din Schönbrunn, când pentru ultima dată, împăratul îngenunchia pe altarul ce slujise vreme de şaptezeci de ani lui Franz-Iosif I! Palid ca un mort, el îşi stăpânia cu greu emoţia. Şi când orga intonă imnul naţional, biserica răsună de hohote de plâns.

Drama istoriei s'a întipărit pe chipul lui Otto. Cei cari trăesc în juru-i, vorbesc despre expresia melancolică a ochilor săi, de seriozitatea sa, de lipsa lui de humor.

După moartea soţului său, împărăteasa Zitta primi invitaţia rudei sale, Alphons XIII al Spaniei şi se instală, cu copiii săi, în palatul din Uribarem, într'un sat de pescari, Lequito, aproape de San-Sebastian.

Aci îşi petrecu Otto copilăria. Resursele mici impuneau cumpătarea în orice lucru, dar legitimiştii găsiau mijlocul de-a veni în mod discret în ajutorul familiei imperiale. Astfel un automobil fu oferit lui Otto, prin subscripţia a o mie unu persoane.

Profesorii săi sunt benedictini unguri, cărora ordinul le plăteşte leafa.

In 1929 tânărul arhiduce plecă la Louvain, pentru studiile sale universitare.

Cu tot acest trai modest, văduva împăratului Carol, contrar Kaiserului care s'a grăbit să comercializeze măreţia-i decăzută, nu uită o clipă rangul ei. Ea a ştiut să inspire fiului ei acest „mesianism" politic. Educaţia lui clericală, ce corespunde puternicului sentiment religios al Habsburgilor, nu e mai puţin abilă din punct de vedere practic. Roma şi clerul unguresc n'au încetat o clipă de-a fi aliaţii zeloşi ai împărătesei Zitta.

Toată lumea observă că Otto e foarte simplu şi natural, nu ţine la aparenţe şi nu dispreţueşte la nevoe tramwaiul. Dar niciodată nu-şi coboară demnitatea. A căpătat o educaţie strălucită şi dă dovadă de excelente calităţi de lingvist. Lecţiile fiindu-i predate aproape totdeauna în limba ungară, el vorbeşte această limbă fără accent străin. Engleza lui nu-i poate perfectă, dar cunoaşte în plus franceza, germana, spaniola, italiana şi studiază acum croata.

A trecut în mod strălucit examenele universitare, dar profesorul Angyal, dela universitatea din Budapesta, care l-a învăţat istoria, găseşte că are mai curând un spirit receptiv, decât unul original.

Nici sportul nu e uitat. Otto e un bun călăreţ, scrimeur, înotător, jucător de tennis şi ştie tot atât de bine să conducă un automobil, ca şi un aeroplan.

Unui reporter al ziarului „Le Journal" care l-a interviewat în timpul şederii lui la Allié în 1930, arhiducele i-a declarat: „Iubesc mult Franţa! O iubesc fiindcă mama mea m'a învăţat s'o iubesc!"

Intrebat asupra proectelor sale el a răspuns: „Să lucrez, să-mi urmez studiile!"

Interviewat de un reporter care îl întreabă dacă se simte mai mult ungur decât austriac, răspunse: „Sunt un austriac cu sufletul unui ungur".

Va reuşi el să cucerească Coroana Sfântului Ştefan? Ea n'a stat niciodată prea bine pe capul Habsburgilor. Coroana autentică are de altfel un mic defect; crucea ei este uşor înclinată. Aceasta din cauză că eroul revoluţiei din 1848 Kosuth. luptând pentru independenţa ungară, înainte de-a fugi în Turcia, a ascuns-o sub pământ, şi astfel crucea se îndoi.

Când în 1914, o delegaţie sârbo-bosniacă veni să-şi exprime regretele ei pentru omorîrea arhiducelui moştenitor la Serajevo, contele Tisza, veritabilul suveran al Ungariei, se mulţumi să răspundă: „Aceasta-i voinţa lui Dumnezeu. Orice ne trimite El, trebue să-i mulţumim!"

Pentru toţi cei cari au prezidat de atunci destinele Ungariei: contele Tisza, contele Bethlen, regentul Horthy, chestiunea suveranului este secundară; singurul lucru important este „pământul Sfântului Ştefan" cum se numeşte în mod obişnuit Ungaria.

Dar a trecut timpul când se putea spune: *Bella gerant alii! Tu felix Austria nube*". (Răsboaie poarte alţii! tu fericită Austrie fă căsătorii). Ţara cu un rege semi-feodal cere reforme urgente. Reforme şi nu o simplă restaurare dinastică.

Iată de ce contele Anton Sigraz, legitimist cunoscut, a dat o desminţire energică svonurilor ce circulau asupra posibilităţilor unei aventuri, a unei lovituri de stat „pentru Otto".

„Suveranul trebue s'aducă ceva ţării sale", zice el. In aceste timpuri dificile cum ar putea oare tânărul arhiduce să depună jurământul regal ungar, semn mistic al unităţii Statului:

„Noi, prin graţia lui Dumnezeu, împărat al Austriei, rege al Boemiei, etc., rege apostolic al Ungariei, jur pe Dumnezeul drept, sfânta mamă şi toţi Sfinţii.. de-a păzi integritatea şi Constituţia ţărilor croate, slavone şi dalmate, ce formează cu Ungaria aceeaş unitate politică".

Deviza intransigenţii ungureşti:

„*Nem, nem! Soha!* Nu, nu niciodată!, nu cuprinde oare un sens fatal pentru fiul împărătesei Zitta?

P. M.

Alexandru Neverov

TAȘKENT
ORAȘUL BELȘUGULUI

5)

CAPITOLUL XII

Spre amiază, sosi un tren, format din vagoane frumoase, nu un tren de marfă.

Nimănui nu-i fu îngăduit să se sue în el.

Vanka și Pietka fură goniți, trei fetițe duse la Orta-Ceka.

— „Clandestini!"

Mișka avu noroc. Se învârti în jurul locomotivei cu roți mari, roșii, apoi se așeză pe o treaptă. Desigur c'ar fi putut să plece, dar mereu îi chinuia gândul.

— „L-am părăsit, mi-am părăsit tovarășul! Tovarășul meu bolnav!"

Când roțile locomotivei începură să se învârtească, gândul ăsta prinse a-l chinui și mai tare.

— „L-am părăsit!"

Mișka sări depe locul lui, gata să plângă de necaz.

— „Dece dracu m'am încurcat cu el?"

Locomotiva cu roțile roșii plecă, lăsând după ea o tristețe apăsătoate.

Serioșka, culcat la soare, dinapoia unei gherete din gară, își lingea buzele, cu limba umflată. Trăsăturile i se lungiseră, nasul i se subțiase. Mișka se așeză alături de tovarășul său, dând din cap. Scoase din desagă o cârpă, își puse pe limbă un pic de sare, încruntă din sprâncene, scuipă. Fără să spue un cuvânt, se duse dealungul vagoanelor. Își scoase căciula, stătu câtva timp sub fereastra unui vagon, și merse mai departe. Găsind o coaje de cartof, aruncată în noroi, o mestecă cu lăcomie.

Dintr'un vagon se răspândia un miros tare de borș.

Mișka scoase iarăș din cap căciula veche a tatălui său.

— „Fă-ți milă măicuță de-un copil bolnav!"

— „De cine?"

— „De-un bolnav!"

— „Cară-te, până când nu te stropesc cu apă! Diavolii ăștia nu-ți dau pace nici o clipă!"

Mișka oftă fără să mai răspundă nimic. Trecu de ultimul vagon și se așeză pe șina îngustă și lucie.

Răposatul tat-său îi spunea totdeauna:

„Să primească — sunt totdeauna gata; să dăruiască — niciodată!"

Mișka își luă capul între mâini și rămase nemișcat.

„Poți să mori aici: nimănui nu-i pasă".

Tocmai atunci apăru o infirmieră din oraș, cu văl alb, ținând în mână o bucată de pâine neagră. Fie că ea ghici dela sine că Mișka era în mare nevoe, sau poate că ochii lui Mișca trădau desnădejdea sa.

— „Incotro mergi, copilul meu?"

Vocea mângâetoare cuprinse pe Mișka, de pare ar fi fost un val de apă caldă. O privi: nu-și bătea joc de el, ochii îi erau plini de milă. Mișka nu se gândi multă vreme, povesti toate ca la spovedanie: cum tovarășul lui și dânsul se înțeleseseră să plece împreună la Tașkent și-și făgăduiseră să nu se părăsească unul pe celălalt în drum; dar tovarășul căzuse puțin bolnav și nimeni nu le dădea pâine. Dânsul, Mișka, trebuia să-și continue calea cât mai repede, dar nu putea să părăsească pe celălalt, care ar fi murit dacă rămânea singur, lipsindu-i experiența: de când se născuse nu fusese nicăeri și îi era frică de locomotivă.

— „Dar ce are?"

— „Are cufureală, fiindcă a băut apă rea și mai are un fel de friguri".

— „Arată-mi-l și mie!".

Când ajunseră în dosul gheretei, la locul unde zăcea Serioșka, Mișka spuse :

— „Uite-l!"

Infirmiera cercetă pântecele lui Serioșka și spuse:

— „Nu sunt friguri, e tifos, desigur că nici n'o să scape".

— „Și unde să-l punem acum?"

Infirmiera se gândi o clipă și spuse:

— „Vagonul nostru e plin de bolnavi, totuș, ar trebui să-l culcăm. O să-l iau cu mine până la stația următoare, și acolo am să-l bag în spital. Bine?"

Mișka e fericit, nu pentru că o să-l pue pe Serioșka în spital, nu, deși se bucură și de asta; dar mai ales e fericit că există pe pământ oameni cumsecade. Greutatea e să-i găsești. Inima îi e ușoară, foamea parcă-l chinue mai puțin. Infirmiera rupe o bucată de pâine; Mișka e gata să plângă de bucurie.

— „Iți mulțumesc de mii de ori, doamnă".

Se gândește:

„Ah, dac'ar putea să mă ia și pe mine!"

Infirmiera o fi vrăjitoare: A ghicit îndată gândul lui Mișka.

— „Unde o să te duci după aia?"

Mișka privi ochii miloși și mărturisi:

— „Așează-mă într'un colț, bună doamnă, n'o să spun nimănui".

Există pe lume oameni cumsecade.

Inima lui s'a ușurat, foamea nu-i mai chinue pântecele.

Mișka stă în vagonul spital și nu-și crede ochilor: e vis sau realitate? Vagonul se sgudue și fuge. Roțile se ciocnesc, ritmând timpul. Mișka, în colțul său, zâmbește, într'un somn de azur, în care i se cufundă gândurile.

— „Unde se găsește acum Vanka, cu picioarele îndoite? Unde sunt jarurile?"

Toate jarurile s'au stins deodată; n'au mai rămas decât roțile care cântă.

— „Tu, tu, tu! Tu, tu, tu!"

Pe urmă, tace și cântecul roților.

Doarme.

CAPITOLUL XIII

Spitalul i-a plăcut: era văpsit și avea multe ferestre. Serioșka o să se însănătoșească... o să i se dea să bea doctorie, o să i se dea prafuri în curând o să se poată scula. Și când o să se întoarcă dela Tașkent Mișka o să-l găsească. Câștigul o să fie bun, or să-și împartă pâinea ca să nu fie nici un fel de gelozie. Oricine poate să se îmbolnăvească, asta nu e un păcat.

Serioșka a fost dus pe o targă, până la intrarea în spital. Pe urmă, oamenii au plecat; multă vreme n'a mai venit nimeni. O coțofană cârâia prin copaci.

— „E semn rău; numai de nu i s'ar întâmpla ceva!"

Serioșka își recăpătă conștiința și plânse:

— „Unde mă duci?"

— „E un spital aici, nu-ți fie frică!"

— „Și tu?"

— „Rămân aici cu tine".

Mișka se așeză pe prag, alături de targă și începu să povestească cum s'a găsit o femee farte bună, căreia i-a fost milă de ei și le-a dat pâine. „Fără îndoială că-l voi vindeca pe Serioșka!" a zis ea. „Știu eu un leac'. Oricum, Mișka nu va pleca mai departe singur; o să se ducă la piață: e o piață în dosul gării, ca și la Buzuluk, și poți să cumperi acolo tot ce vrei. Serioșka să nu-i poarte pică, fiindcă s'au certat; în călătorie nu se poate altfel.

Iși aminti de șurubul, pe care-l câștigase.

— „Tu crezi că-mi trebue mie adevărat șurubul? La ce să-mi folosească? Am vrut doar să te necăjesc..."

Scoase șurubul din fundul buzunarului său cald și în puse în mâna lui Serioșka.

— „Iată. Pune-l de o parte".

Și când porțile spitalului se deschiseră, și Serioșka trecu pragul, pentru veci, Mișka fu cuprins de o părere de rău nemărginită, simțind cât era de singur. Lângă masa unde o femee cu șorț alb înscria pe cei intrați, el povestia cu glasul obosit:

— „Suntem țărani din cantonul Lopatin. Eu mă numesc Michailă Dodonov, iar el Sergie Ivanici".

— „Și numele lui de familie?"

Vai, Mișka a uitat numele de familie a lui Serioșka. Și doar odinioară îl avea pe limbă! Voi să spue porecla, dar femeea ceru numele lui adevărat.

— „Inscrieți-l cu numele meu: Michailă Dodonov, din cantonul Lopatin".

— „Știi să scri?"

— „Cum să nu!"

— „Semnează".

Mișca se sprijini cu pieptul de masă și făcu o strâmbătură de sforțare. De multă vreme nu mai scrisese; pierduse îndemânarea. După ce semnă, se întristă.

Eși apoi din spital; șurubul rămăsese pe prag.

„A, Serioșka l-a uitat!"

Privi pe o fereastră, nimeni. Se cățără de marginea altei ferestre. Cineva îl amenință cu degetul. Se învârti în jurul spitalului, ca un cățel fără adăpost și se întoarse pe prag.

„Cum să facă să-i dea șurubul?"

Ușa se deschide: Cineva era dus pe o targă. Mișka crezu că era Serioșka, dar era o femee moartă; avea picioarele goale. Câtă desnădejde! Lui Mișka îi foame, și-și plângea tovarășul:

„Pentru ce oare și-a uitat șurubul?"

CAPITOLUL XIV.

Mișka își petrecu toată ziua la târg, printre negustori și află cât valorează o fustă, o bluză, cât costă pâinea în bani. Era gata să-și scoată din traistă fusta bunicii, când a auzit pe niște țărani spunând aproape de el:

— Kirghizii, dincolo de Orenburg, cumpără foarte scump tot felul de lucruri. Acolo trebue să mergem".

Mișka se gândi:

„O să mai aștept puțin".

Incercă să cerșească; dar femeile în ținutul acesta sunt rele. Când le strigi: — „Mămucă — ele nici nu se uită la tine. Și dacă nu te lași: — „Faceți-vă milă și pomană!" ele te amenință cu bătaia.

Ba chiar una dintre ele voi să-i bată pe Mișka. Auzise desigur c'a furat o bucată de pâine și începu să strige prin piață:

— „Ia seama, pungașule. De mult te văd cum dai târcoale pe aici".

Mișka își vârî pe ochi căciula lui veche, și ca să scape de scandal se strecură de acolo. Dacă-l denunță la Orta-ceka, o să rămâe acolo închis o săptămână sau două, fără să-l întrebe nimeni nimic. O să-i ceară pașaportul: n'are. Mai bine să plece...

Nu-și aminti de Serioșka decât spre seară; îl prinse ca un clește de inimă.

„Dece nu te duci să-l vezi? Ai făgăduit".

Gata să alerge, auzi pe țărani cari spuneau:

— „Se formează un tren pentru Tașkent. O să plece îndată".

Dintr'asta capul lui Mișka se desface în două.

O jumătate porunci să meargă spre Serioșka, cealaltă îl amenința: „nu te duce, o să întârzii".

Prima jumătate îi șopti din nou la ureche:

„Nu ţi-e ruşine, să-ţi părăseşti tovarăşul în ţară străină? Nu vrei să-ţi ţii făgăduiala?"

Spitalul era departe. Un ultim rămas, bun, înainte de plecare şi ori cum mai bine ca Serioşka să ştie, decât să aştepte...

Cealaltă jumătate îl încredinţa:

„Voi nu v-aţi înţeles doar pentru întâmplarea asta, alergi degeaba şi apoi ai să pierzi trenul. Ai să mai rămâi încă o zi aici şi apoi o noapte... In timpul ăsta ai fi făcut o sută de verste. Şi dacă ai face-o inadins! Dar nu, tu n'o faci dinadins!..." Mişka se frământă multă vreme. Eşi din gară, privind ba spre spital, ba trenul.

„Se mişcă sau nu?"

Trenul nu pornia.

Cinstea lui Mişka îi învinse nehotărîrea, şi îl împinse mai departe; alergă în goana mare până la uşa spitalului şi se opri uimit: trei ferestre erau negre, una singură era luminată. Găsi uşa închisă; se urcă până la fereastra unde lucia o lumină; cineva îl trase de cămaşe:

— „Ce faci? Vrei să spargi geamul?"

Mişka se întoarse şi văzu în faţa lui un om, care ţinea o mătură în mână.

— „Caut pe Serioşka".

— „Care Serioşka?"

— „Dela noi, din cantonul Lopatin".

— „Nu există nici un Serioşka aici, pleacă".

— „Cum? Azi l'a adus şi nu-i aici?"

In momentul ăsta o locomotivă flueră în gară.

„Trenul!"

Mişka fugi în goană; nici nu mai simţia pământul sub picioare. Ajuns la gară rămase ameţit. Unii alergau în toate părţile, alţii beau liniştiţi ceaiul. Intrebă pe-un om care dete din umeri.

— „Habar n'am vericule; şi eu aştept de patru zile... Incotro mergi?"

— „La Taşkent".

— „Trenul din Taşkent a plecat de mult".

— „A plecat?"

— „De bună seamă".

Lovitura asta frânse mâinile şi picioarele lui Mişka. Se repezi într'altă parte, se împiedică în întuneric, de-o femee care aducea apă caldă, întro găleată. Găleata se răsturnă, ea îşi fripse degetele. Femeea îi svârli găleata peste picioare şi începu să ţipe:

— „Arestaţi-l!"

Nu era un cerb care alerga, îndepărtând ramurile pădurilor, era Mişka, cel care rupea pământul fugind, cu desaga în spate. Inapoia lui strigătele îi biciuiau urechile:

— „Puneţi mâna pe hoţ! Puneţi mâna pe hoţ!"

Ţăranii îi ţinură calea.

— Ei, fecior de lele!"

— „N'am făcut nimic, nu mă bateţi!"

— „Chemaţi jandarmii!"

— „Uite, tovarăşe jandarm, păcătosul ăsta..."

— „A furat desaga unei femei".

— „Circulaţi!"

Oare pământul se învârteşte, sau oamenii sar unii peste alţii?

Nu. Nici pământul nu se învârteşte, nici oamenii nu se îmbulzesc; ochii lui Mişka s'au turburat, capul lui se învârteşte. Se găseşte în mijlocul unui cerc de oameni alarmaţi, şi limba nici nu i se mai poate mişca în gură. Vrea să vorbească, dar nu poate. O lacrimă i se prelinge pe faţă. Cine o să observe o lacrimă, în toată harababura asta? Oamenii nu văd decât desaga. Desnădejdea lui întărâtă pe ţăranii, îndobitociţi de-o lungă aşteptare în gară...

— „Câinele trebue bătut!"

Jandarmul îl ia de braţ:

— „Vino!"

„S'a isprăvit!"

Acesta e gândul unic al lui Mişka.

„Sunt pierdut!"

CAPITOLUL XV

Se lăsă dus la judecata cea din urmă; genunchii îi slăbesc; îşi aminteşte de tat'său, de unchiu Nicanor, care se bătea cu pumnii mai bine decât oricine; inima i se umple de pică împotriva lui Serioşka.

„Tot ce se întâmplă e din vina lui".

Dar Orta-Ceka nu e atât de înspăimântătoare pe cât credea. Seamănă cu Ispolkomul dela ei.

La o masă mare stă şeful în haină de piele; are într'o parte revolverul şi pe şapcă steaua bolşevicilor. Şeful îşi scarpină mustaţa cu un deget şi priveşte la Mişka, clipind din ochi.

— „Ce s'a întâmplat?"

— „A fost prins un copil, tovarăşe Dunaew", explică jandarmul.

— „Fără bilet?"

— „Dracu ştie. Se zice că a furat un sac".

— „Apropie-te".

Mişka vine foarte supus; îşi ţine degetele lipite de cusătura pantalonilor. Mâna stângă tremură de spaimă, picioarele i se moaie. I se pare că tavanul o să-i cadă în cap şi că Orta-Ceka întreagă se clatină pe valuri.

Tovarăşul Dunaew tace intenţionat, nu se grăbeşte. Aruncă din timp în timp o privire repede pe hârtie, şi clipeşte din ochi, apoi priveşte la Mişka:

— „Cum te cheamă?"

Lui Mişka i se ridică părul în cap, nasul îi e fierbinte: nici n'are vreme să răsufle.

— „Câţi ani ai?"

— „Unsprezece ani-doisprezece".

— „Frumos! Fumezi?"

— „Nu".

— „Nu minţi! Michailă Dodonov, noi ştim tot..."

Observând un zâmbet pe buzele şefului, Mişka se gândeşte:

„Minte, nu ştie nimic, dacă râde..."

Şi şeful zâmbeşte din nou.

— „De ce-ai furat sacul?"

Mişka se simte uşurat. Işi spune iar:

„O să-i povestesc nişte trăsnae; tot o să creadă".

Şi începe să povestească: de mult voia el şi tat'său să plece la Taşkent; au luat bilet, paşaport, dar tata a murit pe drum. Mişka ar fi trebuit să-i ia biletul şi paşaportul, dar nu s'a gândit şi şi-a continuat călătoria fără bilet. Pe urmă un alt copil din satul lor s'a agăţat de dânsul, — mai cu voe, mai fără voe — fiindu-i frică să plece singur. Şi el s'a îmbolnăvit. Poate să întrebe, că e la spital. Mişka s'a dus să-l vadă, când trenul a fluerat. Pe urmă i-a fost frică, a început să fugă şi s'a împiedicat de o femee. Era întuneric beznă. A vărsat găleata; femeea a început să ţipe. La sgomotul ăsta ţăranii au crezut c'am furat. Dar e dăsaga lui, cea pe care-o are. Inăuntru se află alt sac şi în sacul ăsta o cratiţă şi un pic de sare, pentru călătorie, şi fusta bunicii. N'a furat niciodată.

Se desface desaga; e adevărat: un sac, o cratiţă, sare, o fustă.

Tovarăşul Dunaew priveşte la Mişka, îşi scarpină din nou mustaţa.

— „Tu nu ştii că e oprit să călătoreşti fără bilet pe calea ferată?"

— „Desigur ştiu, da unde să mă duc? Mi-e atât de foame!"

— „Şi ce vrei să faci la Taşkent?"

— „O să muncesc".

— „Ce ştii să faci?"

— „Ce o să-mi poruncească. Cine ştie? Să curăţ bălegarul, să ard..."

Dunaev, şeful, dădu din cap, zâmbind.

— „Ei bine, iată, Michailă Dodonov, eşti un băiat isteţ. După regulament ar trebui să te pedepsesc, ca să te fac încă mai al dracului. Mâine să vii să cari lemne cu femeile care n'au bilet. O să munceşti puţin, pe urmă o să-ţi iei iar calea. Dar la noi nu e îngăduit să călătoreşti fără să plăteşti. Ai înţeles?"

Mişka se aştepta la mai rău.

Părăsind Orta-Ceka cu jandarmul, îi spuse uşurat:

— „Nu mi-e frică de muncă. Ce-o să-mi dai, o să fac".

(Va urma).

Paurile realității

CONCURSUL NOSTRU PE LUNA AUGUST

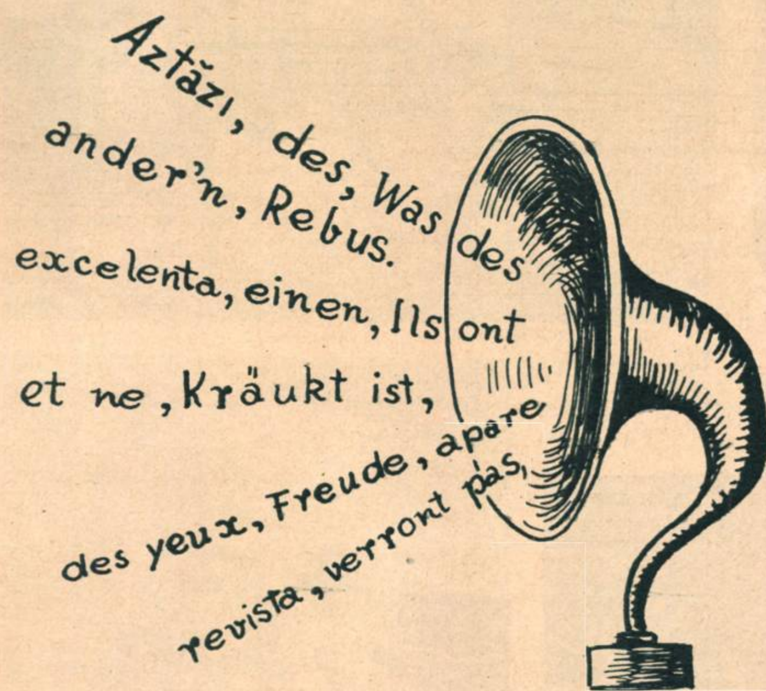
Problema I-a (Trenul enigmă)

Cam așa își imaginează redactorul nostru de probleme distractive, trenul enigmă al revistei „Realitatea Ilustrată".

Pe fiecare vagon se află unele localități. Natural, trenul enigmă nu va merge în nici una din aceste localități. Itinerariul său va rămâne tot așa de misterios, cum s'a anunțat dela început. Există însă o modalitate de a afla această rută, luând câte o silabă din fiecare cuvânt ce aparține unei grupe. Incercați...

Problema II-a (Aparatul defectuos)

Un radio-amator și-a construit singur un aparat care — cum era și firesc — n'a avut selectivitatea suficientă spre a separa mulțumitor posturile de emisiune.

Astfel, în timp ce prinsese Bucureștii, se auzia concomitent Parisul și Berlinul.

In figura de mai sus se exprimă grafic acest amalgam, dându-se cuvintele dela cele trei posturi. Ce anunță fiecare?

Bon No. 20

pentru premiile de 50.000 lei

Numele ....

Adresa ....

....

Tăiați și păstrați acest bon spre a-l trimite împreună cu celelalte ce vor mai apărea, la sfârșitul concursuului.

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 289, 290, 291 și 292 li se va oferi, prin tragere la sorți, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu șampanie.

PREMIUL IIIlea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, și cinci volume literare din Editura „Adevărul".

CÂȘTIGĂTORII CONCURSULUI PE LUNA IUNIE

Prin tragere la sorți, s'au distribuit următoarele premii:

1) **1500 lei**, în numerar, d-lui Morariu Justin, funcționar, Slănic.

2) **Două sticle cu șampanie**, d-rei Marieta D. Grozeanu-București.

3) **Un litru de apă de colonia**, d-lui Șt. Gh. Ștefănescu, student, Pitești.

4) **O pereche de ciorapi „Ady"**, d-rei Mariana I. Melles, Zimnicea.

5) **O cravată elegantă**, d-lui Ionel Pitic, Mioara.

S'au mai acordat, de asemenea, și 5 (cinci) volume literare: 1) Romulus Ghergină (Săliște)ă 2) Bibi Săvulescu (Caracal); 3) Emil Boeru-Vlad (Făgăraș); 4) Otilia Buliga-Secureni (Hotin); 5) Dida Constantinescu-Seceleanu (Ialomița).

N. B. **Premiile nu se expediază, decât în baza unei cărți poștale pe care s'a menționat adresa exactă, precum și premiul câștigat.**

RED.

CUPON DE JOCURI
No. 289

Numele și pronumele ....

....

Adresa ....

Realitatea Ilustrată
Cupon de excursie

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

DE LUNI PÂNĂ DUMINICĂ

1. Immormântarea generalului Moşoi. Trupele defilează prin faţa carului funebru.

2. In ziua de 2 August a murit cancelarul Ignaz Seipel. Era în vârstă de 56 ani. Publicăm o ultimă fotografie a defunctului.

3. Intre Bolivia şi Paraguay există răsboi, deşi acesta n'a fost declarat. Fotografia noastră înfăţişează trupele boliviene din Asunncions, plecând pe câmpul de luptă.

4. Regele Alexandru al Jugoslaviei a făcut recent o călătorie în Muntenegru. Fotografia înfăţişează pe suveran, în mijlocul populaţiei.

5. Clara Zetkin, aleasă în Reichstagul German, deputată din partidul comunist, prezidează adunarea, fiind cea mai în vârstă. Pentru prima dată în istoria parlamentelor, o femee este aleasă preşedintă.

ANUL VI. Nr. 292

1 SEPTEMBRIE 1932

REALITATEA ilustrată

LEI 10

p. 14

IN LUNA DE MIERE

O idilă conjugală, cu raze ultraviolete, pe plaja dela Tekirghiol-Eforie

Foto I. Berman-Realitatea

SARBATORIREA SFINTEI FECIOARE IN POLONIA

PESTE 400.000 de pelerini veniţi din toate colţurile Poloniei au asistat la sărbătoarea Sfintei Fecioare la 15 crt. la Czestochowa. Preşedintele republicei, ministrul cultelor şi instrucţiunii publice, etc., au asistat la sărbătorirea Celei care a fost recunoscută Regină a Coroanei Polone.

Fotografiile reprezintă:

Dreapta: *Preşedintele Republicei a fost primit de către călugării paulini cu aceleaşi onoruri, ca şi vechii regi ai Poloniei. I s'a oferit o medalie, comemorând înfiinţarea mânăstirii în 1382. Icoana făcătoare de minuni a fost aşezată la Czestochowa acum 550 de ani, de către prinţul Wladyslaw Opolski.*

Jos: *Imensa mulţime asistând la ceremonie.*

Dr. mijloc: *Icoana este dusă pe un altar, aşezat în curtea vechei mânăstiri.*

Jos: *Icoana făcătoare de minuni a Fecioarei dusă de către episcopi în faţa unui detaşament de trupe care dă onorurile militare.*

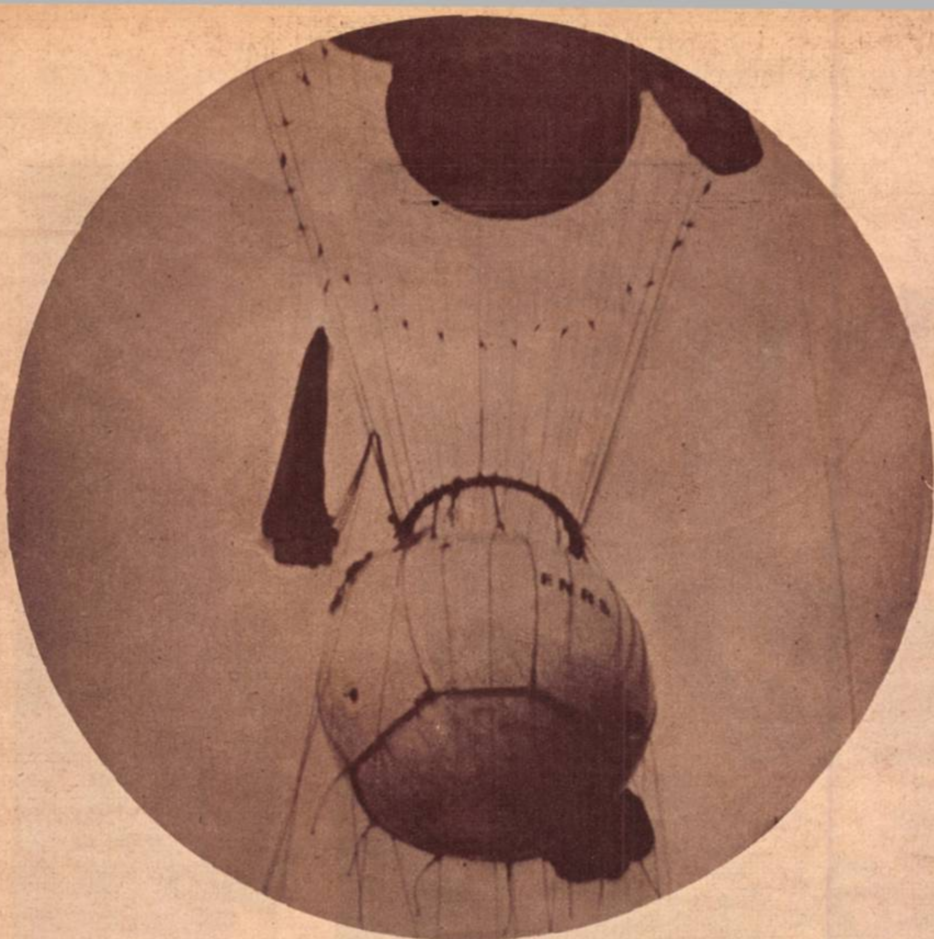
(Foto P. A. T.-Varşovia)

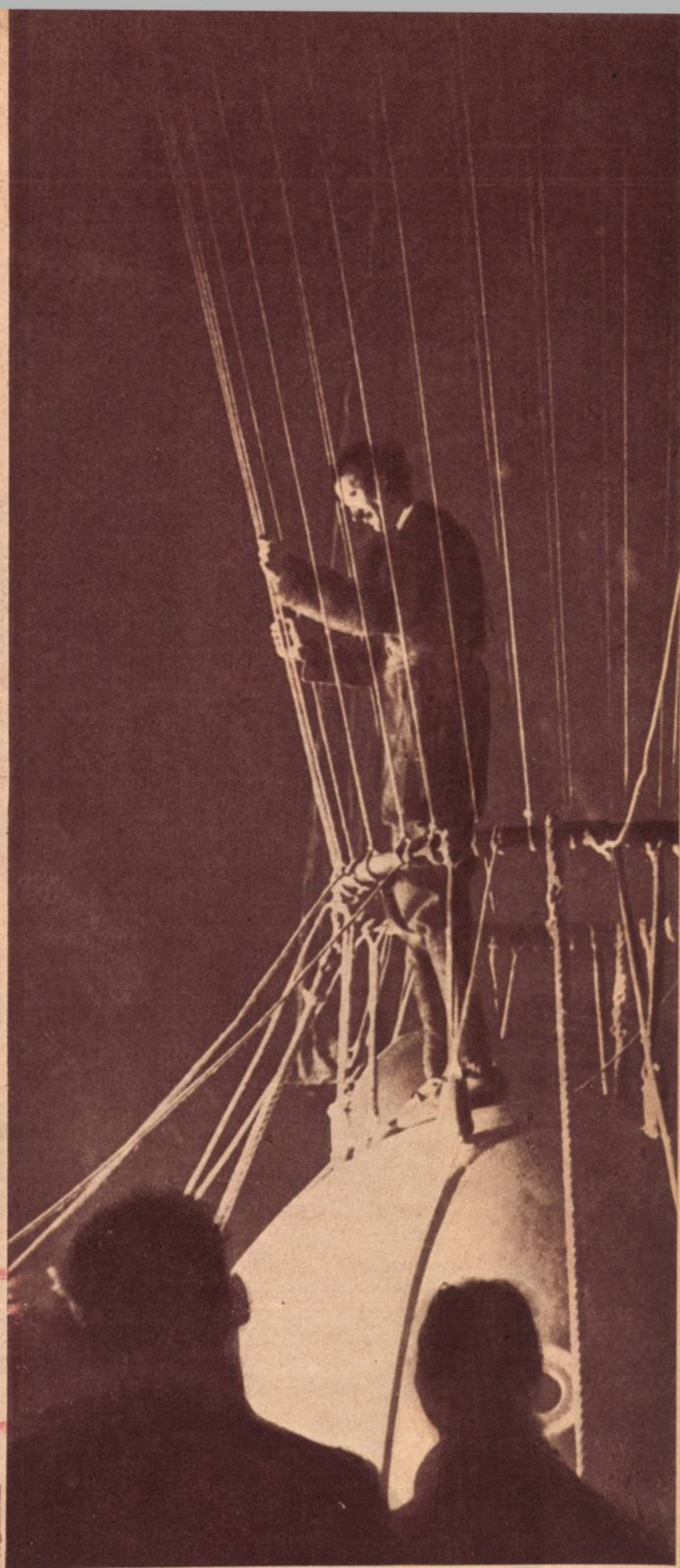

A DOUA ASCENSIUNE A LUI PICCARD IN STRATOSFERA

PROFESORUL PICCARD s'a înălţat pentru a doua oară în stratosferă, — de data aceasta însoţit de un nou asistent, doctorul Cosyns, — pentru a măsura intensitatea razelor cosmice, condiţiile temperaturii şi pentru a controla existenţa curenţilor, în această regiune a înălţimilor.

Balonul, prevăzut cu o gondolă sferică mai perfecţionată, s'a ridicat din preajma Zürichului la aproape 18.000 m. înălţime şi a aterisat în aceeaş zi, în perfecte condiţiuni, lângă Desanzano, Italia.

Intreaga opinie publică mondială a urmărit cu un deosebit interes această strălucită performanţă ştiinţifică şi telegramele care anunţau diferitele faze ale preparativelor şi fazele sborului, făceau ocolul lumii.

Rezultatele expediţiei sunt excelente. Fotografiile pe care le publicăm în această pagină, reprezintă:

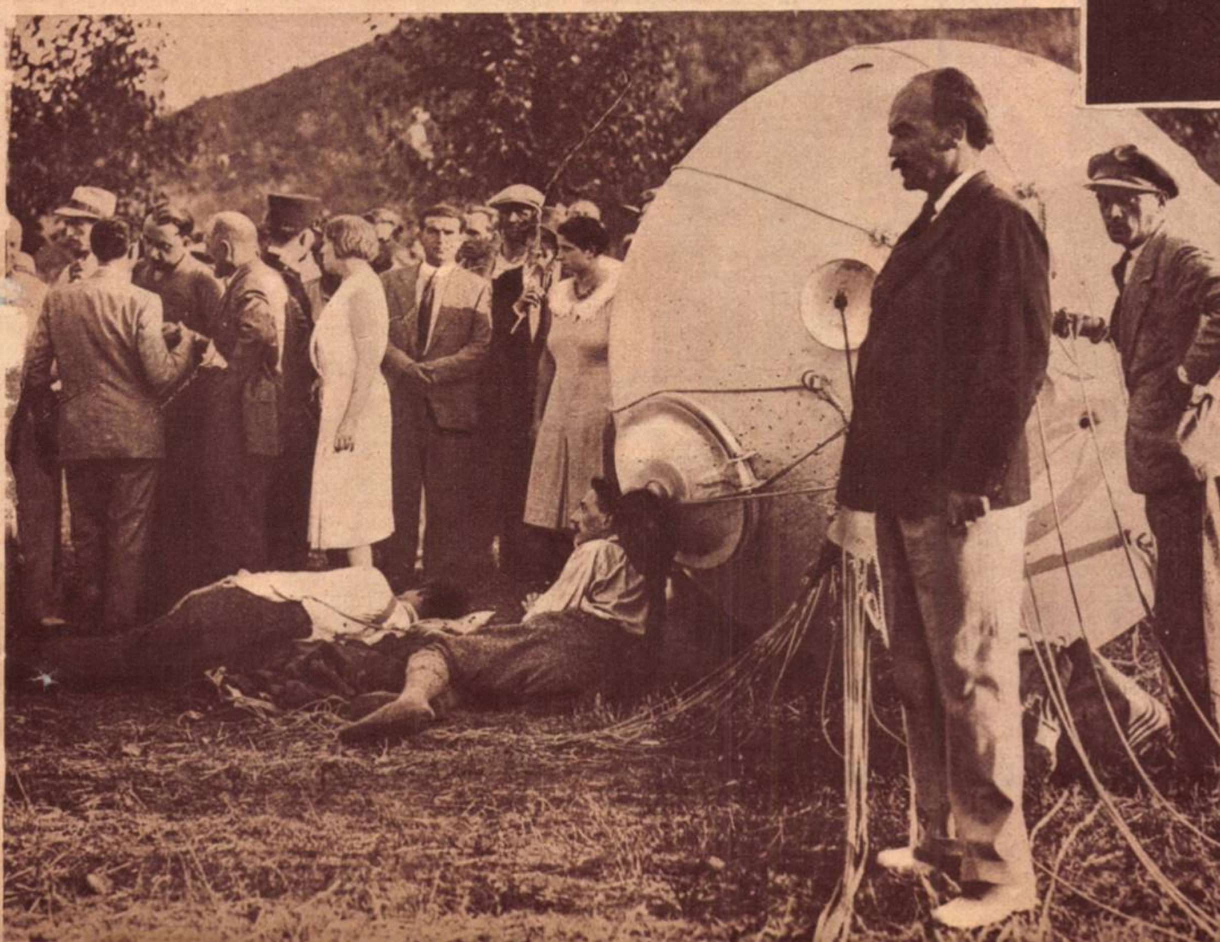
Sus: Balonul lui Piccard, înălţându-se.

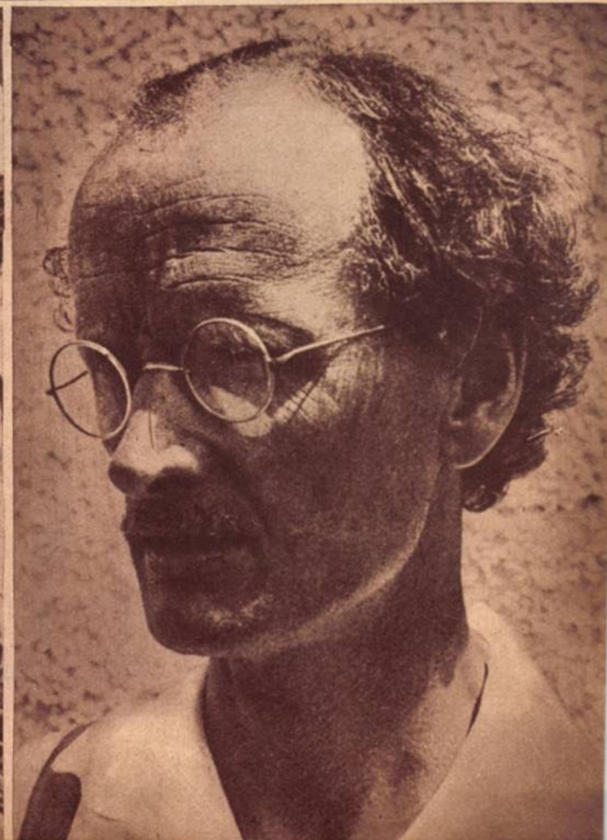
Dreapta: Inainte de start, profesorul mai încearcă soliditatea frânghiilor care ţin nacela de balon.

Dreapta jos: Profesorul Piccard.

Jos: Unica fotografie a balonului, după aterisare. Lângă nacelă, întinşi pe jos, profesorul Piccard şi dr. Cosyns, odihnindu-se. In jurul lor roesc gazetarii şi publicul.

Fotografii New-York-Times şi Keystone.

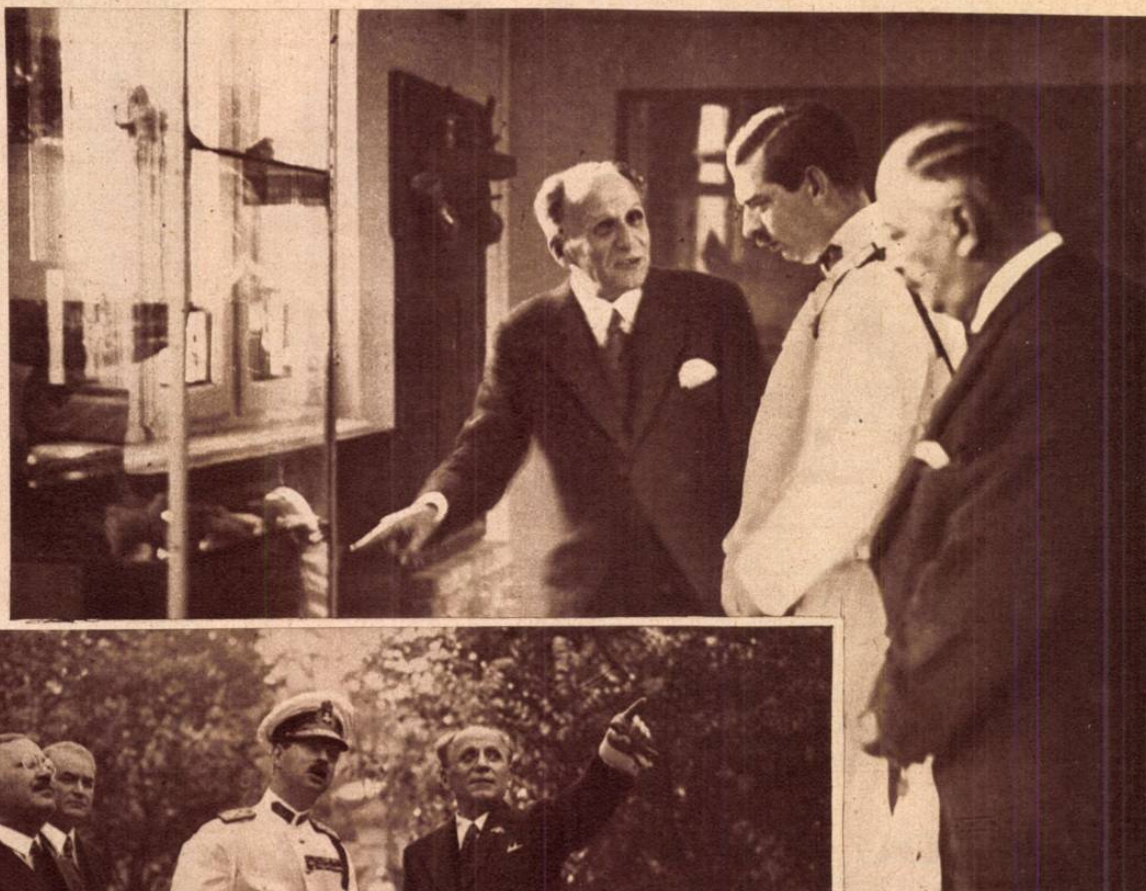

REGELE CAROL vizitează MUZEUL DE ARTA NAŢIONALA

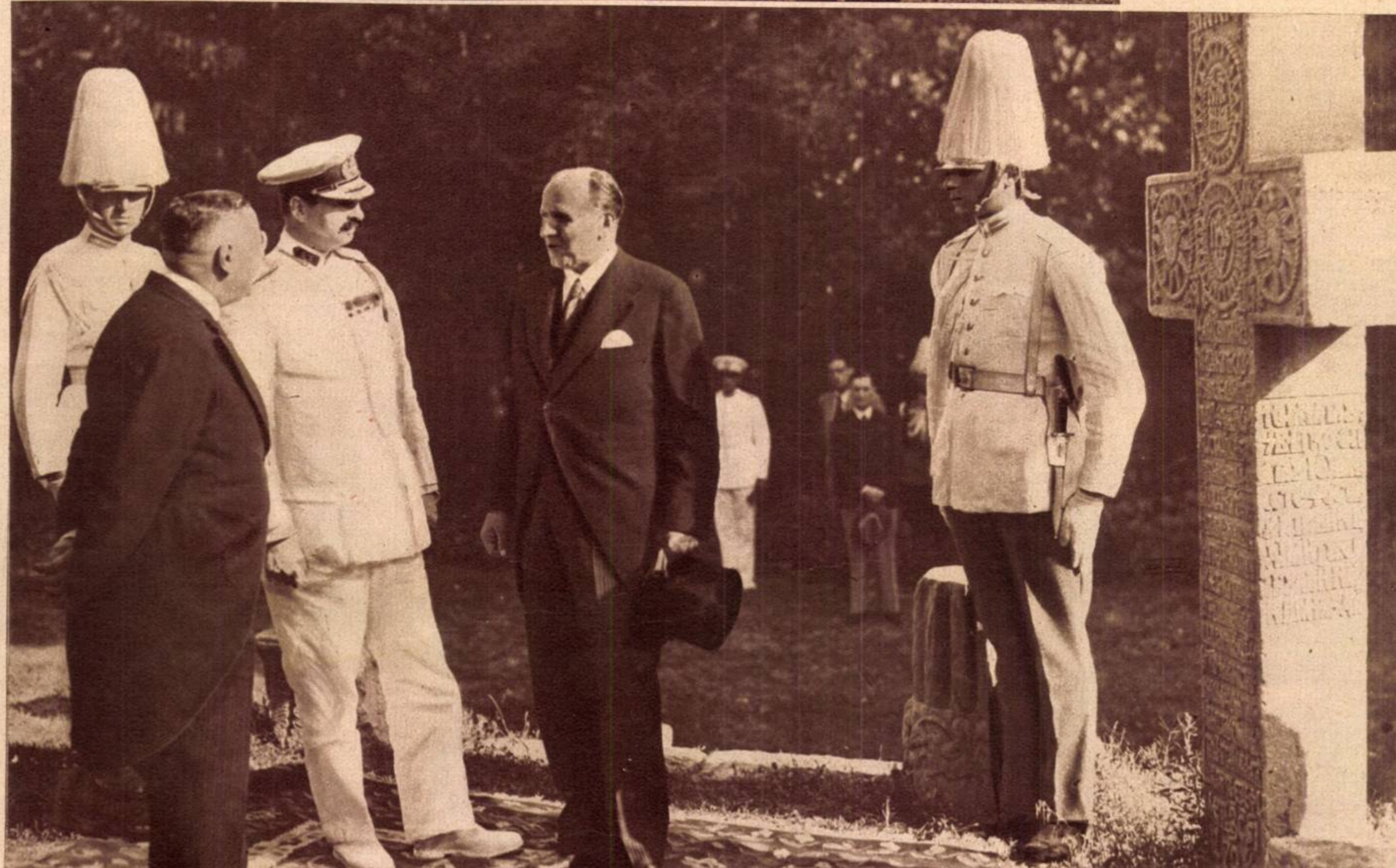
MIERCURI 24 August, Suveranul a vizitat Muzeul de artă naţională dela Şosea, de sub priceputa conducere a d-lui profesor universitar Al. Tzigara Samurcaş. Regele a fost însoţit în această vizită, de d. Dim. Gusty, ministrul instrucţiunii publice.

In fotografiile noastre, — câteva instantanee luate de reporterul nostru fotograf, — vedem pe inalţii oaspeţi, primind explicaţiunile d-lui profesor Tzigara Samurcaş, asupra preţioaselor piese expuse în muzeu.

Mai ales casa lui Antonie Mogoş a fost cercetată în amănunţime. De-asemenea şi ceramicele de artă expuse.

INTR'O SALĂ DE OPERAȚIE

CEL care întins pe un pat de spital își trece șiragul nesfârșit al clipelor în cele mai groaznice dureri, știe că într'o zi, când va trece prin preajma edificiului ce-l adăpostește se va strecura timid, cu capul descoperit, pătruns de fiorul pe care-l trezește imaginea chinuitoare a suferinței.

Acolo la câtiva pași depărtare de svâcnetul uniform al străzii, zeci, sute de ființe luptă între viață și moarte. Și noi toți cei cu splendoarea sănătății în sânge, trecem nepăsători, absenți, față de atmosfera de amară simfonie, târându-ne egoist năvala copleșitoare a patimilor.

Pășim acum bariera dincolo... între zidurile în care durerea trebue să-și găsească o alinare.

Ce odihnitor pentru ochiu e decorul cu pereții de un alb imaculat! Urci o scară monumentală. In stânga se deschide un culoar lung...

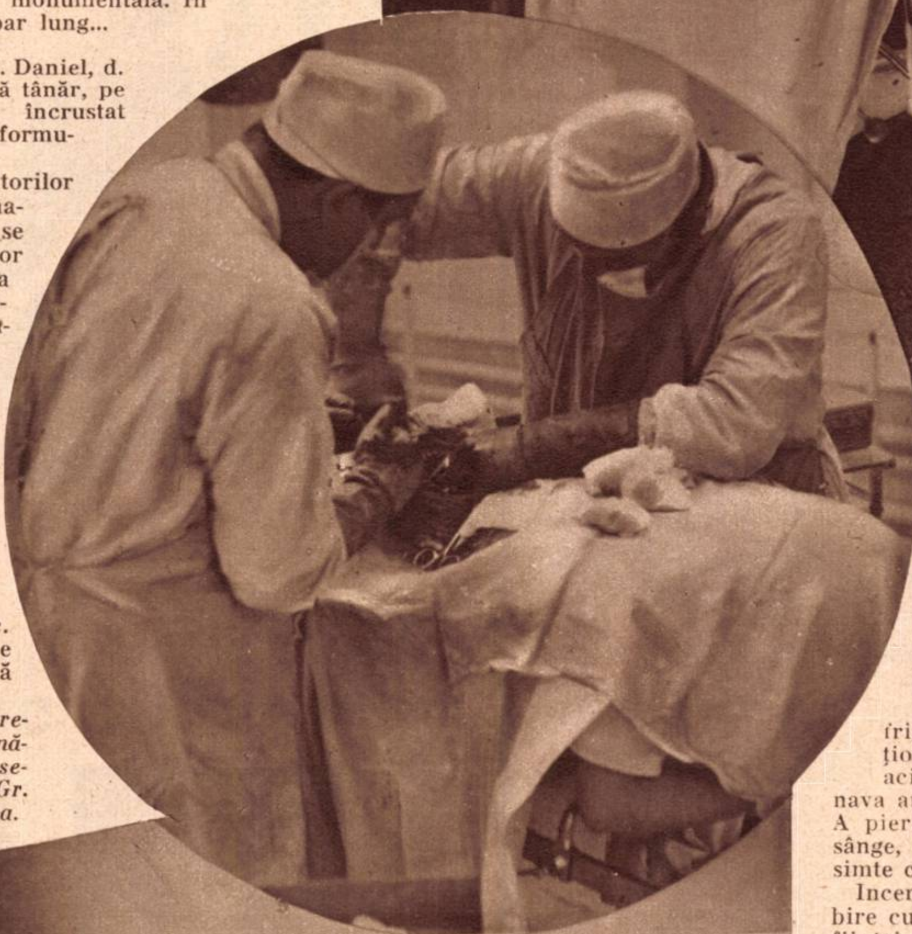
— Intrați vă rog...

E doctorul secund al prof. Daniel, d. dr. Șoimaru, un bărbat încă tânăr, pe chipul căruia calmul și-a încrustat marca lui interesantă. Ii formulez scopul vizitei:

— „Vrem să dăm cititorilor „Realității Ilustrate" o imagine justă despre ceeace se petrece în forul binefăcător al științei aplicate, asupra numeroaselor boli cu origine cunoscută și necunoscută".

Ni se oferă astfel o serie interesantă de cazuri, începând cu tumorile până la cancerul uterin, această gravă maladie, care răpește mii de vieți anual și nu iartă, atunci când pacienta se întâmplă să vină într'un stadiu inaintat și când chirurgia, care-l vindecă la început, nu mai poate face nimic.

...Și explicațiile date de d. dr. secund încep să curgă lin, concis, aidoma unei lecții interesante, în care pui toată bunăvoința, ca să luminezi un profan în tainele celei mai nobile meserii.

Fotografiile noastre reprezintă o operație la șira spinării, executată de d. dr. secund Ghițescu și d. dr. Gr. Popescu la spitalul Colțea.

Ușa unui salon se dă în lături. Opt paturi se înșiruesc simetric, opt capete livide se odihnesc pe căpătâiurile albe. Ochii adânc intrați în orbite, par arși de friguri. E secția bolilor infecțioase. Cancerul uterin își arată aci cu inverșunare colții. Bolnava are pielița de culoarea paiului. A pierdut doar mari cantități de sânge, iar în abdomen și picioare, simte cele mai sălbatece dureri.

Incerci să închegi o mică convorbire cu ea. Vecinic aceiaș poveste a ființei oropsite care s'a chinuit vreme îndelungată, fără nici o îngrijire și numai sleirea completă a puterii de viață, a silit-o să se îndrepte spre porțile spitalului. Aerul din preajma ei e putred, când așternutul i-a fost o clipă răscolit, și în nopțile cari par să nu mai aibă sfârșit, sora de gardă — din propriei inițiativă — are grijă să-i pună sticluța cu morfină pe noptieră, cu toate că sunt cazuri când nici aceasta nu mai are nici un efect.

Trecem în salonul alăturat. Iată o bolnavă deasupra căreia pătura a luat forma unui balon.

Are în abdomen un fibrom uriaș, care peste puțin timp va fi extirpat Trupul femeei e scuturat de un tremur ușor. Coșmarul necunoscutului îi încâlcește gândurile, o împinge să fugă de locul care o adăpostește, să evadeze chiar din propia ei ființă, să lase cât mai departe epava comică a trupului, în privința căruia e sigură că va fi închis peste puțină

Urmare pag. 8.

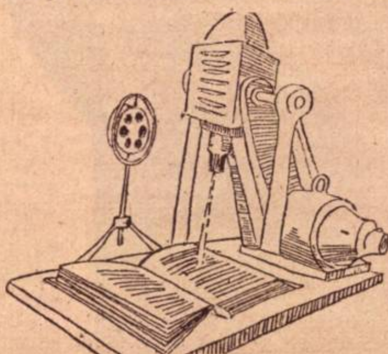
Ce nu stie toata lumea

Cel mai mare pisc al Alpilor a fost ridicat de infime scoici marine! E vorba de *Dolomiţi sau Alpii calcaroşi.*

Regele Italiei are doar 1.60 .nălţime! E cel mai mărunt membru din familia sa, de 30 de generaţii încoace.

O maşină ce citeşte tare, reproducând cuvintele tipărite în sunete. Invenţia lui Robert Naumberg, Lipsca.

MONEDELE DE ARGINT

Nouile monede de argint a 100 lei care vor fi puse în circulaţie de mâine

A 3-a EXCURSIE

ISTAMBUL-EYUB PRINKIPO-SCUTARI

va pleca la 17 Septembrie a. c. şi se va înapoia la 23 Septembrie, durând astfel o săptămână.

Din cauza prelungirii şederii la Istambul cu 2 zile pline, deoarece s'a constatat că la primele excursiuni timpul era insuficient pentru vizitarea tuturor frumuseţilor şi comorilor de artă din Istambul, preţul excursiunei complete este de

2660 de persoană

Inscrierile au început şi continuă zilnic la administraţia revistei „Realitatea Ilustrată", str. Const. Mille No. 7—11.

Sportul feminin la Petroşani

Domnişoarele din Pietroşani, care formează echipa de hazena a clubului „Jiul", din acea localitate.

Un cititor ne trimite aceste două fotografii, luate în comuna Tâtărlana din judeţul Târnava Mică. In stânga vedem un grup de orăşeni, — cari s'au refugiat la ţară, din pricina căldurilor — stând de vorbă cu un cioban, care a eşit cu oile la păscut. In dreapta vedem un grup de ţărani la strânsul recoltei depe câmp. *(Foto Juffu)*

Concursul de înnot dela Sovata

Pe lacul Ursu din Sovata, a avut loc de curând un mare concurs internaţional de înnot, la care au participat numeroşi innotători străini.

Fotografia noastră din dreapta reprezintă pe Bratka, membru al clubului sportiv M. T. K. din Budapesta, care a concurat la competiţiune, iar cea de jos, o săritură elegantă, executată de Nagy, tot dela M. T. K. Budapesta.

O ELEVĂ SILITOARE

Gurănescu Lucia, elevă în cl. II-a primară a şcolii Carmen Sylva din Sinaia, a luat premiu cu cunună la examenul din Iunie.

Domnişoara Leria Niky Cucu, cunoscuta maestră de coreografie, îşi face vilegiatura la Constanţa.

Urmare din pag. 5

vreme între scândurile unui sicriu.

Doctorul se apropie şi-i dă curaj, dar supliciul spaimei nu ia sfârşit, decât în clipa când întinsă pe masa de operaţie bolnava este anesteziată prin puncţie lombară. Câtă gravitate împrumută sala de operaţie în clipele cari vor urma! Luminatoarele dau o lumină albă, precisă. Micul amfiteatru din preajma incintei, s'a populat cu studenţi.

Operatorul şi ajutorul îşi fac apariţia, îmbrăcaţi în costum special: bluză, bonetă, mască şi mănuşi. Figurile nu li se disting.

Uşor zgomot de instrumente. Momentul e emoţionant. Chirurgul pune mâna pe bisturiu şi face prima tăetură. Intâia şuviţă de sânge isbucneşte. Abdomenul este deschis cu o repeziciune de admirat şi o tumoare enormă este scoasă afară în mai puţin de trei minute. Odată acest act săvârşit, începe reparaţia locurilor. Fire groase închid peretele abdominal.

In douăzeci de minute operaţia este terminată şi bolnava se prezintă destul de bine. Dar de-aci încolo începe emoţia medicului, care poartă cu sine răspunderea actului executat şi trei zile îi cercetează la fiecare mişcare pulsul, timp după care poate să răsufle mai în linişte.

Şi dacă ne întoarcem în urmă cu un sfert de secol ni se iveşte prilejul să asistăm cu admiraţie la drumul parcurs de ştiinţă. Pe atunci operaţia era un act grav, prezentând o mortalitate care mergea până la douăzeci şi cinci la sută. Se lucra fără mănuşi şi chiar tehnica operatorie era încă în evoluţie, iar anestezia constituia şi ea o problemă din cele mai de seamă. Astăzi, chiar când diagnosticul este „dificil" bisturiul desface şi medicul lucrează cu aceeaş precizie, nepierzându-şi cumpătul în faţa oricărei surprize.

Pătrunşi de admiraţie, gândurile noastre fac apoi saltul peste un veac. Ce inovaţii extraordinare vor face atunci parte din tehnica operatorie?

MARGARETA NICOLAU

Sfaturi pentru îngrijirea frumuseţii

O cititoare A. A. — Foarte rău din partea soţului care îţi reproşează mereu pistruii de pe obraz. Dar cunosc un remediu eficace să-l cuminţim. Ac. tanic şi ac. carbolic circa 2 gr., T-ră de iod 10 gr., Vaselină 50 gr., Lalolină 50 gr. Vei unge pestruii cu această cremă.

Mirabella. — Un nume frumos pentru un viito" copilaş? Vte: o fetiţă neapărat? Depinde foarte mult de pronumele ce-l va vea copilul. De exemplu mie îmi place Sorana şi Carmen pentru brune, Valeria şi Magdalena pentru blonde.

Amelia Florescu. — Formol 40%, 5 gr. Kalinitric 0.50 ctgr., Alther 25 gr., Alcool 50 gr., Aq. distilată 10 gr., T-ră Cantharida 2 gr., Olriciu 1 gr., este o fricţiune pentru cap minunată la 2 zile odată.

Marinel. — Vrei să ştii dacă pantofii galbeni se potrivesc la haine negre? După mine sunt de prost gust. Pantofii gălbui se potrivesc bine la haine gris.

Pericola. — Brăţările turceşti sunt foarte moderne. Nu se poartă însă dimineaţa la costume sport în nici un caz.

Viorica. — Reţeta cu mărar o găseşti în revistă. Citeşte cu atenţie poşta.

Maria M. — Să te omori pentru un fleac de grăsime de 5 cm. şi încă pe pântece, întrece orice imaginaţie. Fii serioasă duduie dragă. Ai pieptul mare aşa dar şi pântecele prea gras? Nimic mai simplu, începe frumos la o cură de slăbit. Dar apropos ai auzit vreodată de un cuvânt minunat: masagii? Aud?

Eliza Mateescu. — De ce să-ţi răspund în Dimineaţa, când putem sta de vorbă şi aici,, şi încă foarte bine. Cum să faci să capeţi un stil frumos? Să te cultivi. Vei începe aşa dar să citeşti mult foarte mult. Mai întâi nu ştiu ce şcoală ai? Cunoşti vreo limbă străină? Citeşte toată istoria Franţei. Acolo rătăcită printre conţi şi marchizi, vei învăţa multe. Citeşte puţină filosofie, abonează-te la câte-va reviste bune începând cu a noastră de pildă. Fă escursii, vei vedea oameni noi, locuri, noi şi vei căpăta idei noi. Stilul frumos, nu e un tipar de rochie, pe care după ce ţi l-am împrumutat să-l copiezi, mi-l restitui. Stilul este rezultatul unei culturi căpătată cu ceva foarte neînsemnat şi modest: *„Voinţa"*.

Delia G. — Preparatul de care mă întrebi poate să fie eficace. Nu-l cunosc. Pentru a ajunge la rezultatul dorit vei face masagii, vei folosi ciorapi elastici de cauciuc, bandaje etc.

O abonată dela Iaşi. — Bubuliţe roşii pe picioare? O cremă minunată: Lanolină, Vaselină şi glicerolat de amidon, părţi egale. Pentru sâni am dat nenumărate sfaturi.

Zorah fleur des ruines. — Am auzit de creme pentru albit şi cunosc multe, pentru bronzat însă?! Eu cred că cel mai bun lucru este să continui cura şi la Bucureşti pe cât e posibil. Strandul de ex. ar fi nimerit. Cât priveşte în a deschide culoarea părului, făcându-l roşcat am un remediu excelent. 100 gr. Rădăcină de Rhevent, fiert bine cu un litru de vin alb timp de o jumătate de oră. Strecurat şi adăogat 20 gr. de T-ră Catechu şi 20 gr. T-ra China. Cu această soluţie vei unge părul, cu o bucată de vată, la 2 zile. Rezultatul îl vei vedea.

Maria T., Satu Mare. — Ai reuşit să mă bagi în cofă cum s'ar zice. Nu cunosc aparatul nici preţul şi nici eficacitatea. Vrei cremă de obraz? Te servesc cu plăcere.

Caliopi. — Cred şi eu că te simţi grozav de grasă cu cele 92 kgr. ce le ai. Va trebui să le dai jos raţional însă, fără să te anemiezi prea mult. Mai întâi o cură de pesmeţi. Scoţi cu desăvârşire pâinea dulciurile şi aluaturile din ailmentaţie. Acum vara e uşor. Mănânci legume multe, carne slabă şi fripte bine. Seara fructe multe şi puţin lapte sau iaurt. Faci mişcare, gimnastică şi ceva masagii. Vei avea un rezultat frumos.

Cepeleaga. — Ai un scris inteligent, un stil vioi, dar în schimb un pseudonim de prost gust. Păcat. De sigur că crema mea aplicată înainte de pudră mai ales, pe un obraz gras, face să lucească faţa. Apa de castraveţi? Tai mărunt o cantitate de castraveţi, curăţiţi de coajă. Vei alege din cei mai bătrâni. Ii vei pune într'un tifon subţire, din care vei confecţiona un săculeţ simpatic. Acest săculeţ îl vei agăţa la soare multă vreme, iar sub el un borcan de sticlă. Va sta acolo 3 săptămâni încheiate. Castraveţii se vor muia şi apa din ei va curge în borcan. Ce va rămâne vei presa cu mâinile, pentru a scoate toată apa. Vei adăoga câteva grame de formol şi puţină T-ră Benzole. Cu această apă vei şterge obrazul bine, seara.

Canar. — Da! Limba de canar văduv e minunată pentru voce. Cum se procedează cu limba lui? Alege un canar văduv prin deces, nu prin divorţ. Doamne fereşte. Il ţii la soare, până îi iese limba de căldură. Il pândeşti, prinzi momentul oportun, i-o tai din rădăcină şi o prepari cu coajă de ou de turturică de trei luni, şi cu ochi de rac celibatar. In urmă o înghiţi pe nemestecate şi dai drumul la voce. Vei cânta ca un canar.

Vica D. — In ziua de 1 August am primit toată corespondenţa împreună cu scrisoarea d-tale. Dacă la 2 August pleci, este inutil să-ţi mai scriu în Bucureşti. Regret nespus de mult. Rămâne la întoarcere, sau îţi scriu acolo?

Raymond Guiscard. — Vei face stimabilului nas băi calde, îl vei unge cu crema prescrisă în răspunsul precedent şi îl vei pudra cu Amidon şi Talc, părţi egale. Bine înţeles că toate acestea le vei face seara; nu ziua.

Pentru porii dilataţi şi punctele negre vei prepara o soluţie în acest mod: Rachiu de drojdie 100 gr. apă distilată 50 gr. Natr. Boracic 5 gr. Extr fluid re Hamamelis 5 gr. cu care vei da înainte de pudră, cu o bucată de vată. Nădăjduesc că vom deveni prietene.

LAURA